THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

SATURDAY, MARCH 2, 1968

LATVIJA AMERIKĀ

18. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 2. MARTS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121.
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Devums Latvijai

KANADAS DAUGAVAS VANAGU DELEGATU SAPULCES UN VANADŽU SALIDOJUMA PRIEKŠVAKARĀ

Visos pasaules vējos izkaisītajiem latviešiem bieži vien nācies dzirdēt cittautiešu jautājumu, kādēļ mūsu tautas dziesmu lielākais vairums skan tik skumji un sēri. Arī mēs paši šobrīd varētu sev jautāt, kādēļ dzīvojam ārpus savas dzimtās zemes un kādēļ šis gads, mūsu Latvijas dibināšanas 50. gads, mūsu sirdīs viešvēl lielākas skumjas, reizē arī rūpes par latviešu tautas pastāvēšanu un brīvās Latvijas atjaunošanu. Lieki minēt atbildi, jo tā ikvienam apzinīgam latvietim ir zināma. Tikai naīvais vai apzināti liekulīgais nesaskata visnežēlīgāko un asāko cirvi pie mūsu tautas dzīvības saknēm un lielākos draudus mūsu brīvības idejai. Šogad, atzīmējot Latvijas dibināšanas 50. gadskārtu, mēs skaidri apzināmies, ka tā ir tikai daļa no mūsu tautas vēstures, kuŗa iesniedzas daudzus gadsimtus pagātnē. Pārstaigājot šo gaŗo vēstures posmu, mēs redzam, ka, izņemot īso Latvijas neatkarības laiku, tas ir drūms stāsts, un tas raksturīgi izskan arī mūsu tautas dziesmās.

Mūsu tautas drūmā pagātne tomēr ne tuvu nevar līdzināties tiem drausmīgajiem notikumiem, kuŗi Latvijas zemi un tautu piemeklēja, sākot ar baigo 1940. gadu. Ja pirmā pasaules kaŗa nobeigumā beidzot radās iespēja īstenot gadsimtus loloto brīvības ideju, tad otrs pasaules kaŗš to visbrutālākajā kārtā atkal iznīcināja. Jau senā pagātnē mūsu tautu un zemi gan ar viltu, gan varu izmantoja dažādas svešas varas un iekaŗotāji, bet nekad tai nav draudējusi tik nežēlīga fiziska iznīcināšana kā pašreiz Pad. savienības okupācijā. Pat Jāņa Briesmīgā un mēra laikus latviešu tauta spēja pārdzīvot, bet pašreizējās internacionālā komūnisma tirannijas pasaules iekaŗošanas plānos tās nākotne ir apdraudēta daudz vairāk un nopietnāk nekā jebkad iepriekš. Tālejoši izstrādātie plāni sistēmatiskai tautu pārvietošanai un pārkrievināšanai, kuŗus Pad. savienība tik veikli maskē brīvās pasaules apmulsināto masu priekšā, ir ne tikai mūsu tautas, bet visa pašreizējā laikmeta traģēdijas sākums. Jauna veida Trojas zirgs ievests pasaules vēsturē, un tā asais pakavs jau smagi guļ uz latviešu tautas zemes un dzīvības elpas.

Tādēļ šogad, atzīmējot Latvijas dibināšanas 50. gadskārtu, mums nebūs prieka svētku. Bet tie nebūs arī sēru svētki ar kapu zvanu pieskaņām. Tie būs svētki, kuŗus diktē latviešu tautas pastāvēšanas griba, dzīvības un brīvības instinkts, aicinot uz izšķirošo cīņu visus iespējamos spēkus.

Mēs dzīvojam izšķirošā laikmetā arī tādēļ, ka nekad vēl brīvības ienaidnieks nav spējis pasauli tā apmulsināt un naīvitātē paralizēt, lai bez cīņas gūtu redzamus panākumus, kā skaidri redzams pašreiz. Līdz šim nekad vēl ienaidnieks nav uzņemts kā draugs, nav kā labvēlis aicināts goda vietā pie galda, bet pašreiz tas notiek ar Pad. savienības labi skolotajiem pasaules iekaŗotājiem dažādās starptautiskās konferencēs un līdzīgos notikumos. Pat kristīgā baznīca daudzos gadījumos ateisma sludinātājus uzņem un uzklausa kā jauna veida priesteŗus. Tas viss notiek brīvības un demokratijas vārdā, bet mēs zinām, ka patiesībā tas ir izsmiekls šo jēdzienu īstajai nozīmei. Šis laikmets raksturojas ar politisku, idejisku un tiesisku apmulsumu, zināmā mērā pat tuvredzību un prāta apmātību.

Afrikā, Dienvidamerikā un citur primitīvās un citu valstu izmantotās tautas pakāpeniski iegūst brīvību un rada savas neatkarīgas valstis, bet tai pašā laikā neviens brīvības aizstāvis neuzdrošinās pat pieminēt Eiropā okupētās kādreiz brīvās Baltijas un citas valstis. Brīvības jēdziens un starptautiskās tiesības mūsu laikmetā pārvērstas divsejīgā maskā, bet jaunā veida Trojas zirgs kļūst par apmulsušo masu elku. Laiks un vilcināšanās vienmēr ir kalpojusi tikai internacionālā komūnisma mērķu sekmēšnai, un tā notiek arī tagad. Tādēļ pašreizējais laikmets kļūst ar katru dienu izšķirošāks divu pretējo pasaules uzskatu un ideju sadursmē. Šis laikmets izšķirs, vai latviešu tauta turpmāk dzīvos komūnistiskajā „paradīzē" kā vergi, vai baudīs īstu brīvību demokratiskā iekārtā.

Mums visiem ir skaidrs, ka pašreiz cilvēku tiesību un brīvības lielākais ienaidnieks ir komūnisms, vienalga, kādā veidā tas parādās. Ienaidnieks vienmēr ir tikai ienaidnieks, jo nevar būt labs vai slikts ienaidnieks. Lai kādā veidā vai ietērpā parādītos jaunais Trojas zirgs, tajā vienmēr atradīsim komūnisma sirpi un āmuru, brīvības un tiesību iznīcināšanas simbolu. Mūsu kādreiz plaukstošajā Latvijā tas jau noticis, un tādēļ, brīvajā pasaulē šogad pulcējoties Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumos, lai šis fakts ir visnopietnākais brīdinājums apmulsušajai pasaulei, bet mums pašiem vienotājs spēks cīņā pret latviešu tautai un tēvzemei nodarītajām pārestībām un par tiesisko brīvības atjaunošanu.

Šādā zīmē 2. un 3. martā Toronto pulcēsies arī Kanadas Daugavas Vanagu nodaļu delegāti un vanadzes savā gadskārtējā sapulcē.

Šī delegātu sapulce būs plašākā un nozīmīgākā Kanadas DV organizācijas dzīvē, un tajā, paredzams, ieradīsies pārstāvji pat no vistālākajām latviešu kolonijām, tāpat arī no kaimiņzemes ASV. Sapulcei svinīgu ievadījumu dos dievkalpojums un Lielā junda, kuŗu 2. martā plkst. 10 rī-

(Nobeigums 4. lpp.)

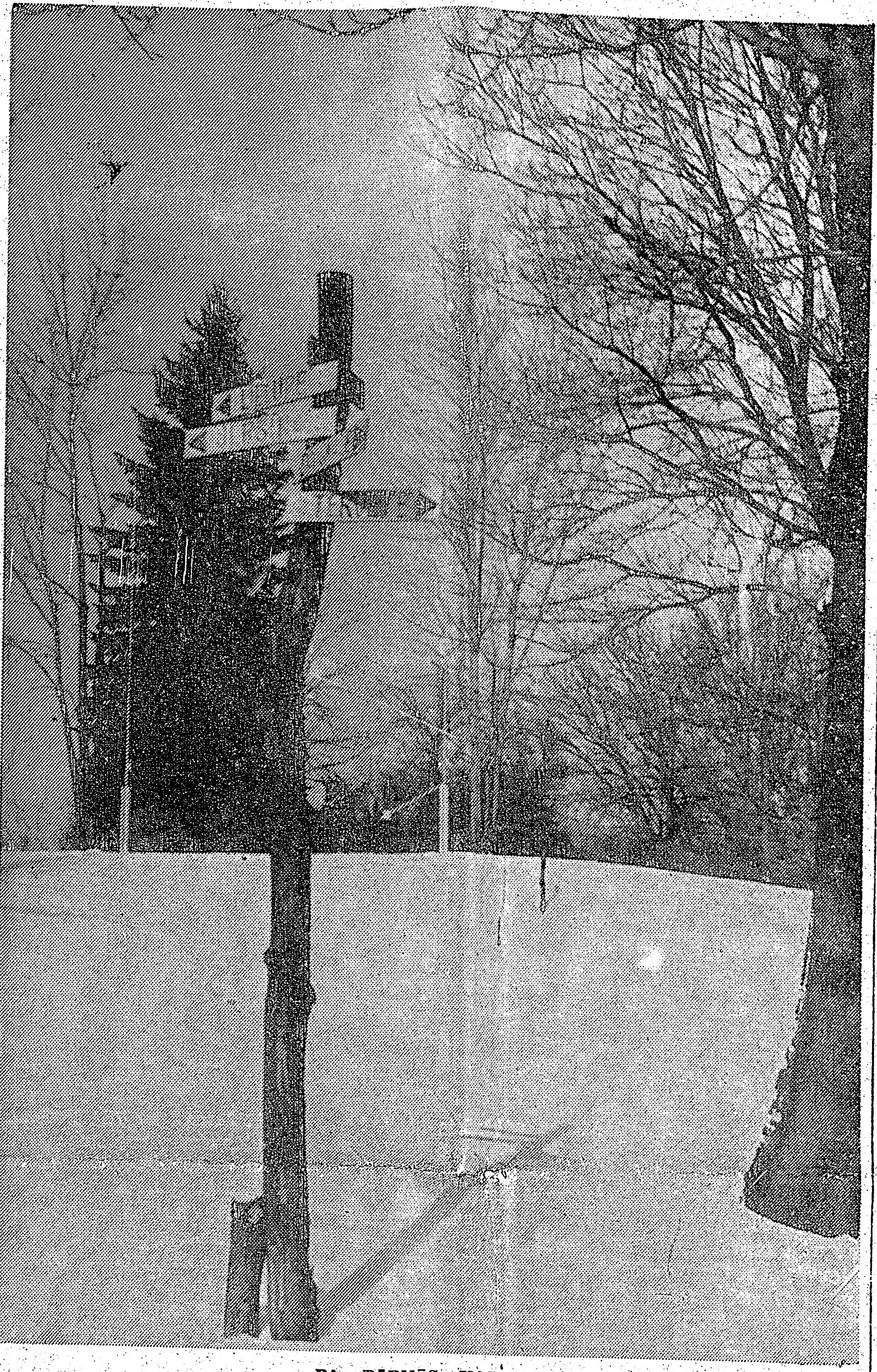

PA PĒRNĀS VASARAS PĒDĀM

Gaŗezers ziemas tērpā: „Piemineklis" no skautu un gaidu lielās jubilejas nometnes Tēvzeme pagājušajā vasarā.
Foto: A. Purmalis

Igaunijas valstssvētki Toronto

Toronto igauņi savas valsts dibināšanas 50. gadadienu atzīmēja ar vairākiem labi organizētiem sarīkojumiem.

Svētku ballei, kas notika Igauņu namā, bija vairāk interns raksturs. Preses konferencē piedalījās kanadiešu un etnisko laikrakstu pārstāvji. Tajā sniedza informāciju par Igaunijas vēsturi, valsts nodibināšanu, brīvības cīņām, neatkarības laika sasniegumiem un komūnistu okupācijas pārestībām, sevišķi uzsveŗot igauņu tautas nelokāmo gribu cīnīties visiem spēkiem par brīvības atgūšanu.

Plaša pieņemšana ārvalstu, kanadiešu un etnisko grupu viesiem bija rīkota 24. februārī Igauņu namā, lielā skaitā ierodoties dažādu valstu konsuliem, to vidū arī ASV konsulam J. Digginam, Toronto pilsētas, parlamenta un Kanadas valdības pārstāvjiem, kā arī daudzu etnisko grupu vadītājiem un sabiedriskajiem darbiniekiem. Viesus sagaidīja Igaunijas konsuls Toronto J. Markus ar dzīvesbiedri. Sveicot ieradušos viesus, Kanadas igauņu centrālās padomes priekšsēdis H. Parkma teica īsu uzrunu, bet igauņu centrālās pārstāvības ārlietu vadītājs Henso iepazīstināja ar igauņu tautas likteni, lūdzot atbalstu brīvības centieniem. Pieņemšana ieilga līdz vēlai vakara stundai, radot iespaidu, ka igauņi tajā guva daudz labu draugu.

Latviešus pieņemšanā pārstāvēja Latvijas konsuls Montreālā V. Tomsons, LNAK valdes pr-dis J. Niedra ar dzīvesbiedri, BTFK prezidija pr-dis T. Kronbergs un BSPK pr-de L. Krasta. Latviešu veterāni kā savus pārstāvjus bija sūtījuši DV Toronto nodaļas pr-di I. Zamlovski un O. Perro ar dzīvesbiedri.

Svētku akts ar koncertu notika 25. februārī Maseja Hallē. Šo lielāko Toronto sarīkojumu zāli ar 2700 sēdvietām igauņi piepildīja līdz pēdējai iespējai. Ieradušies bija arī daudzi citu valstu, kanadiešu un etnisko grupu viesi. Zāle bija dekorēta ar Igaunijas lielo ģerboni un liela formāta brīvās pasaules igauņu savstarpējās pazīšanas zīmi, kas īpaši gatavota 50 gadu jubilejai, kā arī draudzīgo valstu un igauņu organizāciju karogiem.

Svinību runu teica Igaunijas ģenerālkonsuls Ņujorkā E. Jāksons, apellējot pie brīvās pasaules sirdsapziņas Baltijas valstu brīvības jautājumā un aicinot igauņus nepagurt taisnajā cīņā. Runas nobeigumā ģenerālkonsuls citēja Patrika Henrija slaveno teicienu: „Dod mums brīvību vai dod man nāvi!" Tā arī bija svētku runas pamatdoma.

Varoņus pieminēja sirmais igauņu brīvības cīņu dalībnieks un daudzu ordeņu kavalieris plkv. J. Unts. Dziļu iespaidu uz klausītājiem atstāja klusuma brīdis, kad zālē izdzisa galvenās ugunis, apgaismoti vienīgi skatuves dekorējumu, bet it kā tālumā atskanēja pēdējā junda.

Cittautu viesus apsveica Toronto universitātes profesors O. Trass, lūdzot visus nākt talkā igauņiem brīvības atgūšanā. Svētku sveicienus nodeva Igaunijas konsuls Toronto J. Markus, kas ir jau stipri gados un slimīgs, bet joprojām ļoti respektēta autoritāte brīvās pasaules igauņu saimē. Igauņus sveicināja ASV konsuls J. Diggines, Lietuvas ģenerālkonsuls Dr. J. Žmuidzinas un Toronto pilsētas valdes locekle M. Kampbella.

Sirsnīgus latviešu sveicienus kā Kanadas latviešu pārstāvis un BPLA valdes loceklis nodeva LNAK valdes pr-dis J. Niedra, izceļot abu kaimiņtautu likteņa kopību un ieroču brālību jau kopš brīvības cīņu laika. J. Niedra savā uzrunā smagi kritizēja rietumu pasaules nostāju Baltijas valstu jautājumā un pārmeta nevarēšanu vai negribēšanu raudzīties patiesībai acīs. Tas izraisīja vairākkārtējus daudzgalvainās auditorijas piekrišanas apliecinājumus. Goda viesu vidū bija arī BTFK pr-dis T. Kronbergs un BSPK pr-de L. Krasta.

Ar rakstiem igauņus sveica daudzi Kanadas un Ontario provinces valdības un parlamenta locekļi, kultūras un sabiedriskie darbinieki, kā arī daudzas kanadiešu un etnisko grupu organizācijas.

Koncerta daļā ar klavieŗu solo uzstājās pianiste Stella Karsona, soprāns Helmi Betlema un tenors Heincs Rivalds. Toronto igauņu vīru koris, kuŗa dalībnieki bija tērpušies frakās, ļoti iespai-

(Nobeigums 4. lpp.)

Vilku bars pret prezidentu

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Vai demokratiskajām brīvībām ir robežas? — Kas īsteni ir melis? — Trūkst pamatota attaisnojuma Vietnamas kaŗam. — Vilku bars kauc. — Histeriska vienpusība. — D. Hunta vērojumi Vietnamā. — Nosvērts vīrs ar aukstu prātu un nesalaužamu apņēmību. — Ir jaunākas lietas par kaŗu. — Radījums, kas nav pelnījis brīvību. — Pagrieziens sabiedrības nostājā. — Kas salauza Hitlera kaŗa mašīnērijas mugurkaulu? — Nēģeŗu nemieri arī šovasar. — Vai Džonsons paliks Baltajā namā?

Vissliktākā demokratija esot tomēr labāka par vislabāko diktātūru. Vērojot notikumus pasaules lielākajā demokratiskajā valstī ASV, var rasties pamatots jautājums: vai demokratiskajām brīvībām, ja tās izmanto demagoģiskai kritikai, pat vadošo valstsvīru nomelnošanai, nevajadzētu radīt kādus ierobežojumus? Izmantot vārda un preses brīvību savu mērķu sasniegšanai vislabāk prot tieši īstas demokratijas ienaidnieki, un viņu mērķtiecīgajai propagandai arī tic naīvi līdzskrējēji. Labi var iedomāties, kāds liktenis sagaidītu padomju žurnālistu vai parasto pilsoni, kas atklāti nosauktu Kosīginu vai Brežņevu par meli. Pie tam, to darot, Pad. savienības pilsonis būtu tikai atklāti pateicis neapšaubāmu patiesību, jo komūnistu diktātūra taču pašos pamatos celta uz meliem un puspatiesībās. Partijas oficiozā „Pravda", kas tulkojumā nozīmē „Taisnība", ir velti meklēt taisnību vai patiesību...

Kas pašreiz notiek ASV? Tikai viena piliena trūkst, lai zināmas aprindas diendienā nesauktu ASV prezidentu Lindonu Džonsonu par nelabojamu meli. Daudziem Džonsons nepatīk kā persona. Viņš nav nekāds skaistulis, viņam ir savas vājības, viņš nav arī lielos draugos ar septītās lielvalsts pārstāvjiem — amerikāņu presi. Neviens ASV prezidents, ieskaitot Lindonu Džonsonu, nav savus pilsoņus barojis ar saltiem meliem. Savu prezidentu par meli padarīt mēģina Vietnamas kaŗa kritizētāji un pretinieki. Vašingtonas žurnālistu aprindās par Džonsonu stāsta daudz anekdotu. Ja tās izsauc labvēlīgu smaidu vai asprātīgu kritiku, pat Baltā nama saimnieks par tām pats gardi pasmejas. Bet joka formā mēdz ietērpt arī indīgas aplamības. Tā jaunākais „joks" par to, cik daudz var ticēt prezidentam, nenoliedzami ir asprātīgi konstruēta demagoģija. Neesot tiesa, ka prezidentam nemaz nevarot ticēt. Kad viņš nostājoties televīzijas kameras priekšā un ar kreiso roku sakārtojot savus plānos matus galvas vidū, viņam varot pilnīgi droši ticēt; arī tad, kad interviju sākot, viņš berzējot savas rokas, varot ticēt, bet tikko prezidents sākot kustināt lūpas un atveŗot muti, tūlīt sākoties meli.

Kas gan radījis šo gandrīz histerisko maniju neticēt savas valsts pirmajam pilsonim? Vai prezidents Džonsons būtu pagātnē ar aplamiem apgalvojumiem maldinājis amerikāņu sabiedrību? Protams, dažreiz Džonsons pielaidis mazas kļūdas, viņš nav, kā vēlētos viņa kritizētāji, vienmēr atklājis visas kārtis. Bet — kuŗš politiķis vai valstsvīrs rīkotos citādi? Galu galā ASV šobrīd ir gluži vienas nopietnajā konfrontācijā ar internacionālā komūnisma ekspansijas tieksmēm. Ir tiesa, ka caurmēra amerikā-

(Nobeigums 8 lpp.)

Arturs Strautmanis

Brīvība greizā laikmetā?

II

Latvijas valsts ideju un pierādījumus par tās reālitāti, apziņu par piederību savai tautai un novēlējumu atcerēties dienu dienā, ka šīs jaunās audzes rokās tiek ielikta arī cīņa par mūsu tautas lielāko daļu, kuŗa atrodas okupācijas varā, gan spīta pilna un nesalauzta, bet kuŗai dienu no dienas jābrien krieviskuma purvājā, lielākajās briesmās, kuŗas draud noslīcināt Latviju un tās galvaspilsētu Rīgu, jo to, ko neizdevās apspiest ar varu, tagad mēģinās nospiest ar masu, ar krievu masu veltni.

Mēs varam atstāt jaunajai paaudzei liecības par to, kā dumpinieki un revolūcionāri, fantasti un kaŗotāji kļuva par valstsvīriem, kā uz drupām ar ieročiem rokās izkaŗotais tiesiskais veidojums arī pierādīja savu valstisko gatavību, sāka funkcionēt kā valsts — ne no kā, ne ar ko. Toreiz nepietika tikai ar papīru, uz kuŗa tikko kā nožuvusi pirmā premjēra paraksta tinte, lai jau varētu spriest līdz pasaules likteņu veidošanā, kā notiek tagad ar jaunajām valstīm. Mums nepietika tikai ar 18. novembri vien. Lai kļūtu par valsti pasaules forumā, vajadzēja nākt vēl arī 26. janvārim, mūsu de jure atzīšanas dienai. Mēs to saņēmām tikai 1921. gadā. Ne tādēļ, ka būtu bijuši mazāk nobrieduši valstiskai gatavībai, bet gan tāpēc, ka toreiz no politiski patstāvīgas valsts tika prasīts vairāk.

Mēs pierādījām savu gatavību arī vēlākajos gados, kaut vai tikai ar virkni sociālu likumu, no kuŗiem dažu lielāka pasaules valsts spējusi reālizēt tikai tagad.

Mums ir savas tiesības. Tiesības uz valstisku neatkarību, kuŗas pēdas no tautas apziņas okupācijas vara nav spējusi izdzēst pat 22 valdīšanas, terrora, deportāciju un krievu gara dūksnāja gados. Tiesības paliek un pastāv. Tiesībām līdz nāk arī pienākums. Mēs dzīvojam brīvībā. Tas nenozīmē, ka varam darīt tikai to, ko gribam, bet brīvība mums dod iespēju darīt to, kas jādara. Šis brīvības imperātīvs mūs katru padara par savas tautas un tās tiesību reprezentētāju, par visu okupācijas varas apklusināto latviešu pārstāvi.

Ziņas no Latvijas stāsta par it kā vieglāku dzīvi pēdējos gados, vieglāku materiālā ziņā. Ka var paēst, ka nav vairs tik gaŗu rindu, ka var pat — gan tikai, ja režīmam tas iepatikas — aizbraukt ciemā uz brīvo pasauli vai arī otrādi. Ir ziņas par latviešu pieaugošo pašapziņu, par uzdrīkstēšanos, par nebaidīšanos vairs, par robežu, kāda pastāv un tiek ievērota attieksmē pret Latvijas zemes svešķermeni — krieviem. Bet nav nevienas ziņas no Latvijas, ka tur, kaut simboliski, kaut vismazākajā kripatā, būtu atjaunota kāda īsta brīvība, brīvība atklāti kritizēt iekārtu, brīvība pašiem spriest līdz savos likteņos.

Tā vietā ir ziņas un liecības par pārkrievināšanas sistēmatisku izvēršanu plašumā, par Rīgas un Latvijas piebārstīšanu ar krieviem, un šai mērķtiecīgajā, tālu izplānotajā politikā pārmaiņas nav devusi un nedos viena vai otra varasvīra krišana vai celšanās Kremlī. Nacionālisms ir pasludināts par nāves grēku, un tā izdeldēšanā jābūt aktīvam katram partijas biedram. Bet runa ir tikai par citu tautu, arī latviešu nacionālismu, kuŗu kvalificē par nosodāmu šovinismu. Turpretim krievu nacionālisms stāv pāri visam kā svētums un vienotājs simbols. Tā ir barbaru fiziska un garīga despotija, kuŗu apvij melu frazes. Un vienmēr — divus soļus uz priekšu, vienu atpakaļ, ja pretestība kādā vietā izrādās par lielu. Bet mērķos netiek mainīts ne kommats.

Tādā ir otra puse medaļai par to, ka tautai tagad iet it kā labāk. Tā ir cena, kas jāmaksā par biezāku maizes riecienu. Būsim uzmanīgi. Akceptējot okupācijas varas statistikas un sasniegumus, nodarbojoties ar salīdzinājumiem starp bijušo un esošo Latvijā, ļaujoties apžilbināties kaut uz brīdi no mērķtiecīgās frazainības, mēs brīvprātīgi pametam vienīgo pamatu, uz kuŗa stāvam un varam stāvēt — mēs atmetam brīvību un tās vērtības, mēs atmetam brīvas valsts formas ideju, jo despotija un īsta brīvība nav un nevar būt savā starpā salīdzināmas vērtības nevienā dzīves nozarē.

Mūsu vieta brīvajā pasaulē ir skaidra. Mēs pastāvam kā tautas daļa, kaut esam izkaisīti pa daudzām zemēm. Un tikai mums ir tiesības politiski runāt latviešu tautas vārdā. Tie melu un politisku samazgu spaiņi, kuŗus atkal un atkal pār mums izlej krievu okupācijas vara, svešu roku taustīšanās gar mūsu dvēselēm un mūsu dzīvību tikai liecina, cik svarīga un politiski nozīmīga ir mūsu pastāvēšana trimdā. Šo nozīmīgumu mums neviens nevar atņemt, bet no tā neviens arī nevar mūs atbrīvot. Arī šai greizajā laikmetā, un tieši tajā, mums vajadzīga jauna.. fantastu ticība savam mantojumam, savai valstij. Tikai ar tādu mēs varam un mums būs dzīvot.

Pasaulē vēl nav miera, arī 23 gadus pēc kaŗa, nav galīgu robežu, nav miera līgumu. Pretiškības augušas un aug, jauno bloku veidošanās turpinās gan atklāti, gan slepeni. Nav nekā tāda, kas liktu un ļautu domāt, ka tūkstošgadīgās kārtības un miera periods pasaulē jau būtu iesācies. Līdz tam vēl ir tālu. Vēl daudz kas var notikt un daudz kam ir jānotiek.

Nestāvēsim malā. Par mūsu tēvu mantojumu ir jācīnās. Par brīvību, par valsts brīvību ir jāiet cīņā.

Mūsu cīņas līdzeklis un ierocis ir politiska trimdinieka stāja — prasītāja, apsūdzētāja, protesta balss latviešu tautas, Latvijas valsts vārdā.

Tās ir mūsu tiesības. Tas ir mūsu pienākums.

(Ar autora atļauju pārņemts no laikraksta „Latvija".)

Daudz aplausu svešos krastos

TENORS ERNESTS MĀRŠAUS STĀSTA PAR SAVU KONCERTTURNEJU ASV UN KANADĀ

Dziedonis Ernests Māršaus ar savu neseno koncertturneju Ziemeļamerikā un tajā gūtajiem panākumiem jūtas ļoti apmierināts un labprāt vēlas pēc pāris gadiem vēlreiz ar dziesmām apciemot ASV un Kanadas pilsētas, kā dziedāt vietās, kurās pirmajā turnejā nebija iespējams iegriezties. Atgriezies savā dzīves vietā Melburnā, dziedonis „Austrālijas Latvietim" [illegible] pastāstīja par turnejā gūtajiem iespaidiem, kuri var interesēt arī Ziemeļamerikas latviešus, tādēļ sniedzam šo rakstu arī mūsu lasītājiem.

„Es nebraucu uz Ziemeļameriku, lai gūtu personīgus ieguvumus materiālā vai mākslinieciskajā laukā, bet gribēju tieši parādīt, ka arī Austrālijā katrs dziedonis savā nozarē var [illegible] [illegible] nepaliekot „[illegible]" t. s. Piektā kontinenta izolācijas dēļ no citām zemēm," — saka tenors Ernests Māršaus, kad savā mājā Melburnas priekšpilsētā Sandringhamā sēžam kopā viens pie otras dzīvojamās istabas, kuras atradās no jaunākā aizvadītās koncertturnejas ASV un Kanadā.

Dziedonis un Ildienas dzīvē Austrālijā atkal kļuvis skolotājs Altonas ģimnazijā Melburnā, un skolotāja darbs arī stingri ierobežoja viņa dziedāšanas iespējas tikai nedaudzos Ziemeļamerikas latviešu centros, neļaujot turnejā izvērsties ilgāk par janvāri. Tas nozīmēja dziedāt tikai [illegible] koncertos no Čikagas līdz Toronto.

Ernests Māršaus no Austrālijas latviešu māksliniekiem ir „zaļā jā vēsturi" tai ziņā, ka, laikam, pats pirmais devies turnejā uz Ziemeļameriku, no kurienes ierodas dažādu nozaru ciemiņi Austrālijā, lai mūs šeit „apgaismotu", jo — lai mums pašiem patīk vai nepatīk, bet Ķengurijā, raugoties no citām zemēm, reizēm vēl [illegible] uzskatiti par ļaudīm, kas „lesing" latviski un visādi citādi.

Kā tad nu veicies „pionierim" Ernestam Māršaum, kas iedrošinājies braukt pretējā virzienā, nekā tas ir parasti? Viņš savu koncertturneju rīkoja pats, organizējoties Ziemeļamerikā sarunājot Latviešu biedrību apvienības darbiniekus, kuriem centrālais sēdeklis ir Čikagā. Šī apvienība, ievērojot tās nosaukumu, izklausās varena, taču tajā ietilpst tikai Latviešu biedrību lielākie karogneseji un tālu ne visas šī veida mūsu organizācijas ASV.

Ja uzklausām tos jūsmīgos stāstus, kurus dziedonis tagad pārvedis mājās no sava viena mēneša ceļojuma, tad Latviešu biedrību apvienība ASV, atsevišķos centros gūstot arī citu organizāciju siltu atbalstu, ir veikusi panākumiem bagātu darbu, sagādājot dziedonim „no tālumnieku zemes" neaizmirstamus mirkļus viņa mākslinieciskajā karjērā. Ernests Māršaus saka, ka paši pirmie koncerti ASV rādījuši arī daudzas tukšas apmeklētāju rindas, bet vēlāk klausītāji stāvējuši pat gaiteņos, un viņš allaž dziedājis ļoti lielām auditorijām. Mājās ir pārvesti — aplausi, aplausi, aplausi.

„Tādu aplausu, kā tie pašizteiktie latvju mākslinieks, nesp. [illegible] [illegible] braucieniem no Austrālijas uz Ziemeļameriku. Aplausi glauda un izlīdz tikai mākslinieku. Tomēr bez aplausiem, laikam, nebūtu arī aplaudējamo vispārējiem ieguvumiem, kādi Ernestam Māršaum, ar viņa paša vārdiem runājot, bijuši vairāk nekā lieliski.

Aršmietāki un saistošāki mūs visparīmu var interesēt, vai tādā ievērojamā braucienā mākslinieks dabūs turnejā no Austrālijas uz Ameriku patiešām ir rāda lieta. To Ernests Māršaus ar sava plašā tenora visām niansēm apgalvo: „Jā, jā. Ar koncertiem Ziemeļamerikā es sedzu ir visus šī ceļa izdevumus, tāpat arī vispārējo naudu, kuru jātērē, braukājot pa Ameriku. Bez tam es pārvedu mājās tik prāvu honorāru, par kādu profesionāļi pat nesapņo." Un mākslinieks vēl noemejas: „Piederām kopīki arī vēl zelta pulksteni.

Ja gribam ar Ernestu Māršaum kopā izsekot viņa turnejai, tad mākslinieka paša stāstījumā tā bijusi šāda:

„Pēc 18 stundu lidojuma no Austrālijas biju Čikagā, kura mani saņēma ar stingru ziemeļu puslodes ziemu. Sniga, sala un vējoja. Apmetos vīru kora diriģenta Jāņa Gaiļa namā. 4. janvārī bija mans pirmais koncerts Klīvlendā, kura izrādījās tā apsnigusi kā mana neaizmirstamā Latgale. Aizejot no automašīnas līdz koncertzālei, uz mūsu pieciem bija turpat soļu bieza sniega kārta. Jau šis pirmais koncerts [illegible] materiāli sedza organizētāju visas tālākās rūpes, dodot man lielu gandarījumu, ka neesmu mājiniekiem „uzbāzies" uz viņu kabatas lēses.

Visa tālākais ritēja filmiski ātri un raibi. Otra koncerta laikā Indianapolē laikā bija vēl auksāka ziema nekā Klīvlendā. Mani sasildīja publikas lielā atsaucība.

Vecs vecais mūziķis Ed. Ramats u. c. mākslas draugi bija ap mani trešajā koncertā 13. janvārī Čikagā. Jau 14. janvārī dziedāju pārpildītā zālē Milvokos. Kaut kāda liela svētsvinība valdīja latvieša Krista Šteinberga mājā kur biju apmeties. Viņa dēls, kapteinis Juris Šteinbergs, pērn krita varoņa nāvē Vietnamā. Māja kļuvusi it kā mazs mūzejs, ar varoņa piemiņu un godināšanu: tur ir latviešu jaunieša apbalvojumi, goda raksti no ASV valdības iestādēm u. t. t. Šie latviešu [illegible] devuši iespējami lielāko [illegible] par kordiriģentu, pa [illegible] sējuši uz lepni: „Tam ir [illegible] bija" Pirms koncerta Milvokos pie manis piestāja pazīstamais Ēriks Kaņēns. Viņš prasa, ka stāstās spēlēt vijoli Milvokos simfoniskajā orķestrī un esot bijis manā koncertā. „Tāda [illegible]" Redzēju arī. Nākts pēc koncerta Ēriksons un man Ēriks stingri par [illegible] Lielās ka viss gribējas pa [illegible].

Tūjomiers T. Brāžnics, diriģents E. Zuika un vēl vesela grupa citu mūzikas draugu bija klāt manā piektajā koncertā Kalamazū. Zālē publikas tik daudz bija, ka dziedāt nācās stāvēt gaisā Lielas ka vēl tagad ar vai ga jūtu brīdi, kurā pēc Jāņa Kalniņa Bāgara ārijas no operas „Ugunī" man nesplieda līdzās nedodam ziemu.

Nebūt nebija tik daudz jaunas, kā mana sestajā koncertā Grand Rapidos. Neizsakāmu gandarījumu sagādāja kāda latviešu jaunieša pienākšana pie manis pēc koncerta un viņa pateicība par klasisko mūziku. Vai tad klasiskas lietas viņam būs tāds sevišks ienesis?

Tālākais ceļš mani ieveda Kanadā, kur bez koncertēšanas nespēju aizmirst tikšanos ar arhibīskapu Arnoldu Lūsi. Viņš ar mani savā automašīnā bija lieliskākie „gidi" Toronto apskatē. Jaapbrīno arhibīskapa aprūpētās Toronto latviešu St. Jāņa ev. lut. draudzes modernā baznīca, kurā modernisms apvienojas ar mūžu latviskā stilu. Impozanta ir arī baznīcas sarīkojumu zāle. Jāsaka tā: un viss tas maksā tikai 800.000 Kanadas dolaru. Tā ir mūžīga latviska bagātība, kuru var aptvert tikai tad, ja redz ar paša acīm.

Toronto dzīvoju pie sava brālēna kapteiņa J. Koruļa. Viņa dēls, architekts Gastons Korulis, bija paņēmis brīvdienas, lai varētu man iespējami vairāk parādīt Kanadas latviešu metropoli Toronto. Koncerts šajā pilsētā palicis atmiņā kā viens no vissiltākajiem, vismīļākajiem turnejas laikā. Tas notika 24. janvārī.

Pēc tam lidmašīna griezās atpakaļ uz ASV. 27. janvārī es dziedāju Saginavā, 28. janvārī, savas turnejas devītajā koncertā, Detroitā, 29. janvārī Čikagā paspēju iedziedāt radiofonā, 30. janvārī mani jau gaidīja lidmašīna atceļam uz Austrāliju un 1. februārī atkal biju mājās." —

Ernests Māršaus vēl pastāsta: „Mans klavierpavadītājs galvenokārt bija Valdis Treimanis. Jāpriecājas, ka šo lielisko mūziķi 1969. gadā, laikam, dzirdēsim koncertturnejā Austrālijā. Šeit cer ciemoties arī vijolnieks Viktors Ziedonis no Indianapoles, tāpat viena no ASV latviešu pašreiz visjaukākajām dziedātājām — soprāns Astra Kalniņa, ar kuru man bija gods iepazīties Detroitā.

Es Amerikā jutos kā savas dzimtenes Latgales tālā zemē. Tur ieturu no Austrālijas karstās vasaras. Temperatūras maiņa tomēr neradīja nekādas vai [illegible] Tikai koncertus sāku ar J. Vītola Eiņeri mīlestības un beidzu ar Radamesa āriju no Verdi operas „Aida". Dažās vietās ar aplausiem nācās atkārtot gandrīz ir visas koncerta programmas pāvienojumi. Manas piederās visās vietās izskanēja ar Andreja Eglīša sarakstīto un J. Ivanova komponēto Mazas zemīt."

Vai gūtie panākumi ieteikmējuši Ernestu Māršaum uz jaunu koncertceļojumu ārzīmā? Jā: „Šovār ieteikums laiks jāva man koncertēt citur Ziemeļamerikas nedaudzos centros. Vajadzēja būt arī Ņujorkā, Bostonā, Filadelfijā u. c., bet to nespēju. Man piedāvā atkal ielūdza dziedāt Amerikā. Deva principiālu piekrišanu, bet nedomāju, ka tikšu pār līdmāt ātrāk par diviem gadiem."

Ernests Māršaus saka, ka turnejas laikā gandrīz visur pēc koncertiem no dzirnes klausītājiem teikts tādus vārdus, izsakot prieku, ka brīvi varam dziedāt un klausīties latviešu dziesmu un mūziku, izmēsus palikt uzticīgiem mūsu Dieva piešķirtajai latvietībai.

Vēl viens Ernesta Māršaua aktsentējums ir šāds: „Mūsu studējošajai jaunatnei es gribētu lūgt un atgādināt katrā ziņā pievienoties kādai latviešu akadēmiskajai organizācijai, no kurām visas ir labas un no kurām tādā cilvēku, kādu iesēm var būt ir [illegible] ceļos. Tādēļ arī viņi un pasaulē ja aizmirst, vai viesmītīgās, kuru Amerikā visur parādīja mana akadēmiskā organizācija „Fraternitas Baltica".

„Es sakiņu visus sauku „pelēja," intervijas beigās vērtoja slava Ernests Māršaus. „Amerikas jaunatne man ļoti patika ļeditajā. Jaunieši lielās ir patiešami gerovestes, liekas ļoti simpātiski un nav nekā no kāda „pļāpāšanas". Arī Čikagā, kuru tolaik reklāmē čērz par gangsteru pilsētu, es viens pats klīdu pa naktiem iela̧jām un atkal redzēju tikai labus cilvēkus. Visur, kur braucu, redzēju, es neatceros vērojis kaut vienu jaunuma pazīmi. Jaunieši šķita lieliski audzināti, un vecāki pēdis savā sirsnībā varētu būt paraugs. Šādi iespaidi manu turneju ir padarījuši par ļoti, ļoti patīkamu pārdzīvojumu, ar atmiņām, kuras, laikam, nekad negaisīs."

LATVIJA

18. NUM. SESTDIENA, 1968. GADA 2. MARTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Viedis, 918 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tel. [illegible]

Atb. redaktora vietnieks — [illegible], [illegible] Ont., tel. [illegible]

Iekšlietu redaktors — [illegible] 1765 Victoria Park Ave., Ap. 607, Scarborough, Ont.; tel. [illegible]

Sporta redaktors — Valdis Tesis, 11 Chester Hill Rd. Toronto 6, Ont., tel. 465—4228.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Ķēnins, 44 Münster/Westf., Von-Esmarch Str. 15

Redakcija neatbild manuskriptus pēc vajadzības labot. Neizlietotie manuskripti netiek sūtīti atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons [illegible]. Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgās un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centi

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.80, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.60 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

STĀVOKLIS BALTIJAS PASTMARKAS LIETĀ

Kā pamazām sāk noskaidroties, jautājums par Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu atcerei veltītās pastmarkas izdošanu pārdzīvojis vairākas fazes, un pašreiz atkal vairojas cerības, ka pastmarkas izdošanu tomēr būs iespējams panākt.

Pašā sākuma stadijā, projektam gūstot lielu ASV kongresa atbalstu, Baltijas pastmarkas izdošana bija gandrīz jau nodrošināta. Tomēr tieši šai fazē — varbūt pietiekamas sazināšanās trūkuma vai atsevišķu lietuviešu pārstāvju situācijas neizpratnes dēļ — piekritīgajiem amerikāņu iestādījumiem radās iespaids, ka ASV lietuvieši gan labprāt redzētu īpašu tikai Lietuvas neatkarības atjaunošanas atcerei veltītu pastmarku, bet nav ieinteresēti kopīgas Baltijas valstu pastmarkas izdošanā. Bet — ja izdotu īpašu pastmarku tikai Lietuvai vien, tādas būtu jāatvēl arī Igaunijai un Latvijai, taču pats lielākais, ko varēja atļauties, bija vienas Baltijas valstīm kopīgas pastmarkas akceptēšana. Tā piekritīgie iestādījumi sāka nelabvēlīgi raudzīties uz visu pastmarkas projektu, arvien atliekot jautājuma izšķiršanu, kamēr būs par vēlu projekta īstenošanai.

Pašreiz iestājusies jauna faze. Lietuviešu centrālo organizāciju vadību pārņēmuši jaunievēlēti darbinieki. Īpaša Lietuvai vien veltīta pastmarka līdz 16. februārim nav izdota, un kļuvis arī skaidrs, ka tādu neizdos. Tā ar gandarījumu jākonstatē, ka jaunā lietuviešu vadība noskaņota par visu trīs Baltijas tautu sadarbību un, cik izdevies noskaidrot, jau tuvākajās dienās aicinās visas lietuviešu organizācijas atbalstīt kopīgas Baltijas valstu pastmarkas projektu. Zinot, ka ASV lietuviešu skaits, iespējas un politiskais svars ir nozīmīgāks par latviešu un igauņu politisko ietekmi, šādam lietuviešu līdz gaidītajam atbalstam baltiešu kopīgajai lietai, jau iespējams, būs izšķiroša nozīme Baltijas valstu pastmarkas jautājuma pozitīvā izšķiršanā. Tas lai dod mums jaunu enerģiju vēlreiz un atkārtoti prasīt, lai mūsu lūgumu ievēro.

Cik zināms, ALAs valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš ievadījis sarunas ar Apvienoto Baltijas amerikāņu komiteju (The Joint Baltic American Committee), un ir paredzams, ka arī tā iesniegs piekritīgajiem iestādījumiem prasību Baltijas valstu pastmarku izdot. Zinot, ka vēl arvien 4 šai gadā izdodamās pastmarkas nav izlemtas, drīkstam cerēt, ka visu trīs Baltijas tautu pārstāvju un visu baltiešu atjaunota un tagad kopīga aktivitāte panāks arī pastmarkas jautājumā mums labvēlīgu iznākumu.

J. S., Ilinojā

☆

PLINTNIECE...

„Latvija Amerikā" 14. numura lasītāju vēstulēs Gaida Āpše raksta, ka viņai dažkārt riebjas šķirstīt mūsu laikrastu. Par kādiem brāļiem un māsām Latvijā un Sibīrijā viņa runā, ja masku ballē spējīga ierasties plintnieces uniformā? Tas gan tiešām riebjas, un masku balles jautrība pazudusi uz ilgu laiku. Gribētos jautāt arī masku balles „Zem lielgabaliem" žūrijas komisijai, kam tā masku godalgošanā īsti simpatizēja — plintnieces uniformai vai tās valkātājai?

E. Ronis, Bramptonā

REIŅA BIRZGALA PAREĢOJUMI 1968. GADAM (9)

Izraēla un Ēģipte spēlīti turpinās.

ARNOLDS APSE

Nezināmais cilvēks

STĀSTS

Bataljona komandieris pēdējās nedēļās bija kļuvis nervozs. Viņš aizpīpoja cigareti, atvēra durvis, it kā gribēdams pārliecināties, vai kāds neklausās, tad durvis atkal rūpīgi aizvēra, piegāja pie galda un ar zīmuli asi uzsita kādam punktam uz kartes.

— Te, šinī sādžā, ir mūsu tross: vēl atlikušās mašīnas ar radioaparātiem, pārtiku un municiju, cik nu tās vēl ir. Kā turp nokļūt, nav nekā ko skaidrot. No mūsu ciema pa labi — pāri tiltam, tad tikai tālāk — seši kilometri. Ceļam pa kreisi ir purvs, pa labi mežs... Ņemiet divdesmit vīru — pēc savas izvēles, ejiet un nododiet trosa priekšniekam seržantam Grāvim manu pavēli: nekavējoties ar visām mašīnām braukt šurp uz Groskidi, bet ja bataljona komandpunkta šeit vairs nebūtu, tad tālāk uz Neištetīnu. Jūs ar saviem vīriem gādājiet, lai mašīnas tiek cauri, ja ceļā kas atgadītos. Esam jau tik daudz mašīnu zaudējuši, ka no motorizēta sakaru baltaljona esam kļuvuši gandrīz par kājniekiem. Vairāk nedrīkstam zaudēt, citādi mūs sadalīs pa citām vienībām. Bet arī jūs es negribu zaudēt, gribu jūs atkal redzēt dzīvu, tādēļ esat uzmanīgs... Jūs es sūtu tādēļ, ka jums zināms tas, ko pagaidām zinām tikai mēs abi: ka mežā pa labi no ceļa ir krievi. Vai saviem vīriem to teikt, par to jums jāizšķiras pašam.

Bataljona komandieris meklēja cigaretes, bet nevarēja atrast. Laikam vairs nebija. Piedāvāju no savām. Viena paciņa man vēl bija kabatā, tādēļ iesākto noliku uz galda. Lai Dievs nedod, ka komandieris šonakt paliktu bez cigaretēm!

— Jums vēl jāzina arī tas, — kapteinis Audējs turpināja, — ka franču brigāde pie Krummenzē ir tā izjukusi, ka to vairs nevar savākt ne pašu virsnieki, ne vācu žandarmi. Ka franču bēgšana vairs nav apturama, to jau arī mēs šeit visu dienu redzējām. Fronte pie Krummenzē ir pārrauta, krievu tanki brauc šurp, un es saņēmu pavēli tos šeit apturēt. Nu, mūsu vīri ar šautenēm, patšautenēm un divām tanku dūrēm jau stāv pie Krummenzē ceļa, bet varoņus viņi gan varēs tēlot vienīgi tik ilgi, kamēr izšaus tās divas dūres. Būtu labi, ja tad jūs jau būtu šeit ar mašīnām, citādi mēs dabūsim skriet kājām, bet krievi brauks tankos.

Man nebija nekā jautājama. Šajā 1945. gada februārī ne vienu vien reizi stundām ilgos pārgājienos bijām bēguši no krievu tankiem, gan aukstā atkušņa lietū, gan blīvā sniegputenī, kad nevarējām vis sēsties mašīnās, bet vajadzēja tās stumt pa kupenām. Tad bataljonu nosūtīja atpūtā uz Krummenzē. Bataljonu? Tas bija bars radiotelegrafistu un telefonistu, pārguruši, izbadējušies, slimi, apsaldējušies, noberztām kājām. Trīs kilometrus aiz Krummenzē bija frontes pirmā līnija. Pirmā līnija? Otras un trešās nebija nekur. Pēc pāris dienām, kad kaprālis Pūce gatavoja sagūstītas un par klaidonību tūlīt ar nāvi sodītas cūkas cepeti, caur ciemu uz austrumiem aizbrauca franču brigāde. Jaunās transporta mašīnās, tanketēs un bruņu mašīnās sēdēja noskuvušies, labi paēduši, jaunās drēbēs ģērbti un vareni apbruņoti vīri. Stāstīja: frontē viņi vēl neesot bijuši, bet nu braucot uz pirmo līniju pie Krummenzē nomainīt vāciešus, kas bez atpūtas kaujās bijuši jau divas nedēļas. Pēc stundas frontē sākās krievu artilerijas viesuļuguns. Ciemā sanēdamas plaisāja logu rūtis, vārstījās durvis, tepat pie ciema ezerā stenēja ledus. Kad pēc pusotras stundas artilerija apklusa, caur ciemu uz rietumiem sāka streipuļot franču brigādes atliekas. Mašīnu vairs nebija daudz, tās pašas pārpildītas smagi ievainotajiem. Kājām gājēji vēl izskatījās labi paēduši, bet vairs nebija tik tīri, daudzi bija bez ieročiem un — nobijušies. Juku jukām ar frančiem streipuļoja arī nomainītie vācieši. Tie bija noliesējuši, bārdaini un skrandaini, bet mierīgi, un ikviens nesa savu ieroci. Mūsu bataljona komandieris gaidīja pavēli, vienalga — kādu. Uz radioraidījumiem pulka štābs neatbildēja. Izsūtītie ziņneši atjoņoja uz pārkarsētiem motocikliem un stāstīja, ka pulka štābs nav atrodams. Tad braucām uz Groskidi, bet tā bija kailā uzkalnā, un, laikam, tādēļ kapteinis aizsūtīja mašīnas uz tālo meža ciemu. Pulka štābs nu bija atradies, tādēļ kapteinim Audējam bija pavēle: apturēt krievu tankus.

Ar divām tanku dūrēm...

— Vai vēlāk, pēcpusdienā, krievus nemanījāt? — kapteinis jautāja.

— Nē. Tie pieci, ko redzēju, katrā ziņā bija izlūki. No Krummenzē šosejas pāri pļavai uz mežu viņi līda uz vēdera. Nākamais sāka līst tikai tad, kad iepriekšējais jau bija pazudis mežā. Kad uzkāpu tornī otrreiz, velti gaidīju ilgāk nekā stundu, kamēr sāka satumst.

— Kā tas iespējams, ka mūsu posteņi viņus neredzēja?

— Pļava ir aiz upes, un šīs puses augstais krasts to aizsedz. No baznīcas torņa es pļavu un tos līdējus varēju redzēt, bet posteņi no ciema ne.

— Labi. Ir laiks. Ejiet. Un lai jums karavīra laime!

⁂

Nebiju cerējis, ka divdesmit vīru sadabūšu desmit minūtēs. Pirms dažām dienām tas arī nebūtu bijis iespējams. Bet Krummenzē ciemā viņi bija cilvēcīgi paēduši un pāris nakšu mierīgi izgulējušies, tādēļ nakts gājienam uz meža ciemu pieteicās brīvprātīgi. Un vēl kas: vīri bija priecīgi, ka nebūs šonakt jāiet uz Krummenzē šoseju — gaidīt krievu tankus. Ikviens taču zināja, ka fronte ir pārrauta, un pirmā līnija Groskidei tuvojās tik ātri, cik ātri šurp virzās tanki. Pirmā līnija ar vienu patšauteni un divām tanku dūrēm... Kad redzēju, ka mani vīri ņem līdz arī visas savas karavīru mantas, man kļuva žēl, ka nevaru viņus apbalvot ar ordeņiem. Apbalvot par attapību. Visā klusībā viņi bija no Groskides ardievojušies.

Pie tilta grupu apturēju.

— Nepīposim, nerunāsim un neiesim barā. Nedomāju, ka mūs kāds traucēs, bet mežs ir mežs, un karš ir karš. Ja kāds dulls no meža sāktu šaut, tad metīsimies no šosejas pa kreisi grāvī un zibeņosim pretim. Lai notiktu kas notikdams, nebēgt atpakaļ uz Groskidi un neskrieniet arī purvā! Mums ir jātiek uz meža ciemu.

Koka tilts zem mūsu soļiem klusi noduņēja. Tūlīt aiz tilta pa labi sākās mežs. Nakts bija zvaigžņaina, bet bez mēness. Mežs bija melns un klusi, vienmērīgi šalca. Uz šosejas, meža aizvējā, sniega nebija nemaz, bet purvs bija laukumains. Likās ka tur starp ciņiem ir neaizsalušas dūkstis. Nodomāju, ka vajadzēja sūtīt priekšgrupu: kādus trīs vīrus kā ceļa izlūkus, bet pārējie tad būtu sākuši pārdomāt — kādēļ? Nē, tādas pārdomas pašreiz nederēja, tādēļ gāju pirmais. Pēc brīža atskatījos un redzēju, ka vīri gan nenāk tieši barā, tomēr pa divi un trīs kopā. Tātad, viņi jutās droši. Baiļu sajūtas arī man nebija, tomēr jutu gandrīz vai sāpīgu saspriņdzinājumu. Sāku pārdomāt, kā būtu tad, ja es tos piecus krievus nebūtu redzējis. Ak nē, tad es šo saspriņdzinājumu nejustu! Būtu tikai tāda vārdos grūti pasakāma sajūta, kāda ir nakts klejotājiem — dēkaiņiem.

(Turpinājums sekos)

Gunars Irbe

Jaunās dzej[...]

IMANTAS APGĀDA ČETRI DZEJOĻU K[...]

Latviešu dzejas abos zaros pēdējā laikā vērojamas slieksmes uz ļoti intensīvu radošu darbību un tādas literātūras rašanos, kurā literārās mākslas mērauklas un tīrā literārā radošā iedvesme ir noteicējs un izšķīrējs faktors. Šajā parādībā var saskatīt jaunas latviešu dzejas sejas veidošanos, kurā tā savu spītīgo noturību demonstrē, pamazītiņām tikdama vaļā no „laikmeta griežu" postošās ietekmes uz mūsu literātūru kā patstāvīgu kultūras fainomenu un garīgās aktīvitātes izpausmi.

Arī šajā tulkojumā nevar par augstu novērtēt Imantas apgāda (Kopenhāgenā) tagadējās īpašnieces Enitas Reitmanes atsaucību ierosinājumam publicēt jaunās latviešu dzejas „mazo seriju", ar kuras starpniecību, no savas kabatas nekā nepiemaksājot, dienas gaismu ieraudzītu ne tikai daudzu debitantu pirmie dzejoļu krājumi, bet arī jau ierakstījušos moderno latviešu dzejnieku turpmākās grāmatas, tā neliekot pēdējiem gaidīt jaunu iespēju gadiem ilgi. Serijas pirmajā divpadsmitā tā arī ieplānoti tādi debitanti dzejā, kā Pāvils Johansons, Valda Kajaka un Jānis Viesiens, un tādi autori ar jau pa grāmatai literārā kontā, kā Valdis Krāslavietis, Tālivaldis Ķiķauka un Aina Zemdega.

Noliekot uz galda rakstāmmašīnai blakus serijas pirmo 2x2 — Sniķeres, Pļavkalna, Rīdzinieka un Avena krājumus, rezultāts jau no ārienes vien liekas spožs un iepriecinošs. Ilgvara Šteina vāka zīmējumi definītīvi norāda uz kaut ko pavisam jaunu mūsu grāmatniecībā: ar šo vajadzētu amatierisma laiku mūsu grāmatu grafikā uzskatīt par pagājušu!

Pie jaunās serijas pozitīvā pieskaitāma arī krājumu lētā cena (ASV un Kanadā 1 dol.), vienlaicīgi dodot tomēr visai lielu dzejoļu „kvantumu": nelielā formāta grāmatiņā lappuses izmantotas racionāli, tomēr neatkāpjoties no glītas un pārskatāmas tipografijas. Formāts, par ko rakstīts agrāk, ir „kabatas lieluma", un ieteikumu šīs grāmatas izmantot apsveikumiem — kā pastkartītes! — var tikai atkārtot. Tādējādi ne tikai būtu sekmēts serijas tiešais mērķis — jauno latviešu dzeju latviešu lasītājiem, bet arī katra jauna pasākuma nepieciešamais: lai šo grāmatu izdošana atmaksātos.

Par krājumu „iekšējo uzbūvi", t.i. dzejoļu ielauzumu lappusēs, var diskutēt. No pirmajām četrām grāmatām secinot, liekas, ka formāts nepieļauj konsekventu turēšanos pie solītā „tekošā principa". Dažos krājumos ir pa dzejolim lappusē, citos — ja autoram bijis vairāk nekā 32 dzejo-[...]

[...]ļi, vai arī [...] lappusē — [...] ne vienmē[...] viens otram[...] Formāts ne[...] nošanu, jo [...] raksts un t[...] mās rinda[...] pašā lappu[...] ka turpmāk[...] kāpties no [...] vietā dod[...] publicēties [...] tu būtu tik[...]

Pie defin[...] tāma apgā[...] rakstībā, tā[...] ciešams ar [...] spējīgs re[...] korriģētājs[...] mos nebūt[...] kārtota sie[...] nāšanas v[...] „apbēdīts"[...] nāts?). Bo[...] daktors, ne[...] kas spēj ti[...] ņemtām no[...] valodas di[...] tā. Sadarb[...] būt likum[...]

Dzeja pa[...] jaunās ser[...] grāmatās, [...] ma kā dzej[...] diapozonu [...] formas ziņ[...] dzas no [...] novada līdz[...] cilvēciskiem[...] pretācijām, [...] viešu taut[...] trumnieciski[...] motīvus. F[...] dami gan [...] dzejas" par[...] mēr forma [...] turs — for[...]

Iezīmīga [...] jaunā dzej[...] Imantas a[...] nāk pie las[...] dabīgu plū[...] bas ārējos [...] tukšiem vār[...] du aizpildīš[...] ma; šķiet, š[...] modē Rīgā [...] neirastēnij[...] rādās apb[...] mākslota.

VELTA S[...] ir pirmā [...] jā ar krā[...] (1967.). Vi[...] būt nav „n[...] tas kaut k[...] tās ir ķei[...] sas!); toti [...] plūst kaut [...] latviskums, [...] dzejniecei [...] ciskiem m[...]

Sniķere [...] mā modern[...] tā, ka viņa[...]

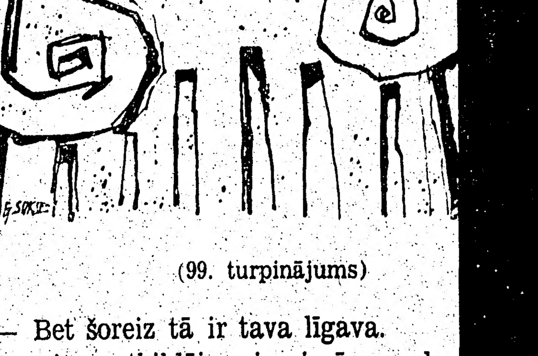

(99. turpinājums)

— Bet šoreiz tā ir tava līgava.

Brunis neatbildēja, aizgriezās un dev[...] vīm. Monika smaidīdama noskatījās vi[...]

Vilciens bija jau pienācis, kad Moni[...] stacijā. Erika sēdēja uz sola uzgaidāmā[...] dū pie savām ceļa somām un uzmanī[...] visapkārt. Moniku ieraugot, viņas acīs [...] ja smaids.

— Beidzot! Es jau bažījos, ka nevie[...] Bet vilciens, laikam, pienāca agrāk nek[...] paredzēts. Tas te vienmēr tā?

— Reti, — Monika atbraucēju apkam[...] skūpstīja. — Tās visas tavas mantas?

— Pārējās bagāžā. Te zīme, — Erikas [...] kas somā taustīja pēc preču pavadzīme[...] gaidīdamas kavējās pie lielajām durvī[...] rām tikko bija ienākusi Monika.

Monika paņēma bagāžas zīmi.

— Pagaidi šeit, — viņa teica. — Es [...] sēju. Mēs vienas ar visu galā tikpat net[...]

— Tu atnāci viena? — Erika beidzot [...]

— Uldis darbā, Brunis augstskolā. Un [...] skolā. Es šodien sev paņēmu brīvu.

— Tu arī strādā?

— Tīru mājas. Reizē ar to esmu neat[...]

— Bet manis dēļ tu zaudē izpeļņu?

— Gan atgūšu. Apsolīju iet sestdie[...]

Gunars Irbe

Jaunās dzejas pirmais 2x2

IMANTAS APGĀDA ČETRI DZEJOĻU KRĀJUMI, KAS NAV VAIRS TAS PATS VECAIS

Latviešu dzejas abos zaros pēdējā laikā vērojamas slieksmes uz ļoti intensīvu radošu darbību un tādas literātūras rašanos, kurā literārās mākslas mērauklas un tīrā literārā radošā iedvesme ir noteicējs un izšķīrējs faktors. Šajā parādībā var saskatīt jaunas latviešu dzejas sejas veidošanos, kurā tā savu spītīgo noturību demonstrē, pamazītiņām tikdama vaļā no „laikmeta griežu" postošās ietekmes uz mūsu literātūru kā patstāvīgu kultūras fainomenu un garīgās aktīvitātes izpausmi.

Arī šajā tulkojumā nevar par augstu novērtēt Imantas apgāda (Kopenhāgenā) tagadējās īpašnieces Enitas Reitmanes atsaucību ierosinājumam publicēt jaunās latviešu dzejas „mazo seriju", ar kuŗas starpniecību, no savas kabatas nekā nepiemaksājot, dienas gaismu ieraudzītu ne tikai daudzu debitantu pirmie dzejoļu krājumi, bet arī jau ierakstījušos moderno latviešu dzejnieku turpmākās grāmatas, tā neliekot pēdējiem gaidīt jaunu iespēju gadiem ilgi. Serijas pirmajā divpadsmitā tā arī ieplānoti tādi debitanti dzejā, kā Pāvils Johansons, Valda Kajaka un Jānis Viesiens, un tādi autori ar jau pa grāmatai literārā kontā, kā Valdis Krāslavietis, Tālivaldis Ķikauka un Aina Zemdega.

Noliekot uz galda rakstāmmašīnai blakus serijas pirmo 2 x 2 — Sniķeres, Pļavkalna, Rīdzinieka un Avena krājumus, rezultāts jau no ārienes vien liekas spožs un iepriecinošs. Ilgvara Šteina vāka zīmējumi definītīvi norāda uz kaut ko pavisam jaunu mūsu grāmatniecībā: ar šo vajadzētu amatierisma laiku mūsu grāmatu grafikā uzskatīt par pagājušu!

Pie jaunās serijas pozitīvā pieskaitāma arī krājumu lētā cena (ASV un Kanadā 1 dol.), vienlaicīgi dodot tomēr visai lielu dzejoļu „kvantumu": nelielā formāta grāmatiņā lappuses izmantotas racionāli, tomēr neatkāpjoties no glītas un pārskatāmas tipografijas. Formāts, par ko rakstīts agrāk, ir „kabatas lieluma", un ieteikumu šīs grāmatas izmantot apsveikumiem — kā pastkartītes! — var tikai atkārtot. Tādējādi ne tikai būtu sekmēts serijas tiešais mērķis — jauno latviešu dzeju latviešu lasītājiem, bet arī katra jauna pasākuma nepieciešamais: lai šo grāmatu izdošana atmaksātos.

Par krājumu „iekšējo uzbūvi", t.i. dzejoļu ielauzumu lappusēs, var diskutēt. No pirmajām četrām grāmatām secinot, liekas, ka formāts nepieļauj konsekventu turēšanos pie solītā „tekošā principa". Dažos krājumos ir pa dzejolim lappusē, citos — ja autoram bijis vairāk nekā 32 dzejoļi, vai arī tādi, kas ietelp vienā lappusē — atsevišķie dzejoļi ne vienmēr konsekventi seko viens otram nepārtrauktā virknē. Formāts nepielaiž principa īstenošanu, jo vietumis tad virsraksts un tikai pāris dzejoļa pirmās rindas būtu novietojamas pašā lappuses apakšā. Jādomā, ka turpmāk būtu lietderīgāk atkāpties no „tekošā principa", tā vietā dodot iespēju autoriem publicēties biežāk, ja manuskriptu būtu tik daudz.

Pie definītīvas kļūmes pieskaitāma apgāda paviršība pareizrakstībā, tādēļ apgādam ir nepieciešams ar autoriem sadarboties spējīgs redaktors resp. valodas korriģētājs. Tad serijas krājumos nebūtu tādu kuriozu, kā atkārtota sieviešu „viļināšana" vilināšanas vietā, „svešnieki" un „apbēdīts" (apbedīts? apbēdināts?). Bet ir nepieciešams redaktors, nevis sterils gramatiķis, kas spēj tikai pieturēties pie pieņemtām normām dzīvās radošās valodas dinamikas izpratnes vietā. Sadarbībai ar autoru ir jābūt likumam.

Dzeja pati, kādu to atrodam jaunās serijas pirmajās četrās grāmatās, vispirms raksturojama kā dzeja ar krietni vien plašu diapozonu — gan tematiski, gan formas ziņā. Tematiski tā sniedzas no patriotisku variāciju novada līdz klasiskām un vispārcilvēciskiem tematiem un interpretācijām, ietveŗot sevī gan latviešu tautas dziesmu, gan austrumnieciskus un amerikāniskus motīvus. Formāli krājumos atrodami gan soneti, gan „grafiskās dzejas" paraugi, un gandrīz vienmēr forma atbalso saturu un saturs — formu.

Iezīmīga parādība ir tā, ka šī jaunā dzeja, kuŗu klajā laidis Imantas apgāds, caur caurim nāk pie lasītāja ar nepiespiestu, dabīgu plūdumu, bez iežņaugtības ārējos formas veidolos, bez tukšiem vārdiem nepieciešamo pēdu aizpildīšanai (sak', ka tik forma; šķiet, šī „ievirze" bijusi visai modē Rīgā īsi pirms kaŗa), bez neirastēnijas. Īsi: šī dzeja visumā rādās apbrīnojami tīra un nesamākslota.

VELTA SNIĶERE

ir pirmā autore Imantas serijā ar krājumu „Piesaukšana" (1967.). Viņas krājuma vāks nebūt nav „nacionālās krāsās", kā tas kaut kur presē minēts (tad tās ir ķeizariskās Vācijas krāsas!); toties, no viņas dzejas plūst kaut kāds dziļš intelektuāls latviskums, kas biedrojies ar dzejniecei tuvajiem austrumnieciskiem motīviem.

Sniķere ir mūsu dzejas „pirmā moderniste". Un tas jāsaprot tā, ka viņas dzejā saskatāma atbrīvošanās no laikmeta griežu latviešu dzejai zemapzinīgi uzspiestā plakātiskuma un sludināšanas. Lai nezcik augstu novērtēsim mūsu klasiķa Raiņa dzeju, nevarēsim arī noliegt, ka tajā ir daudz sava laika saukļu, kas varētu arī būt uzrakstīti uz plakātiem un sienām. (Konstatējums lai neapēno dzejnieka lielumu — viņš bija iesaistījies laikmeta kustībā; un neviens nevar liegt dzejniekiem nodot tādas kustības rīcībā arī savu spalvu. Bet tas nevar arī kavēt dzejas izvērtējumu no tīriem dzejas viedokļiem.) Sniķere, turpretim, strādā ar valodu kā dzejas pirmelementu, viņa atsedz valodā slēptās un ikdienā neatklātās savas dzimtās valodas bagātības un to iespējas pārversties jaunā — dzejas — vērtībā.

Nenoliedzami — Sniķeres dzeja ir hermetiska; un īstenībā vajadzētu labu tiesu zināšanu, lai „atšķetinātu līdz saprašanai" visus viņas dzejas motīvus un valodas veidolā ietērptās domas un filozofijas. Bet modernā dzeja ir uzdevums, kas atrisināms, lai aizsniegtu pārdzīvojumu, tā nav vienkārša ganiņa dziesma (kuŗas īsto dziļumu tāpat nereti tikai iedomājamies izprotam).

Kā lai saprot
Ja nav ar ko saprast —
Kamēr nogrozas galva
Lai saceļas prāts kā spalva,

krājumā „Piesaukšana" Sniķere dod „padomu". Tas jāuzklausa. Dzeja dažkārt ir kā riekstа čaumala jāpāršķeļ ar sasprindzinātu prātu. Tad veŗas jo dziļāks dzejas sniegtā noslēpuma atsegtais krāšņums.

Pārlūkojot visu, ko mūsu dzejas laukā devuši desmitiem dzejnieku, nebūs pārspīlēts, sakot, ka Sniķere ar savu dzeju nāk pie mums un uzrunā mūs kā burve, kas norunā savus buŗamos vārdus, savas „piesaukšanas".

(Nobeigums sekos)

Pēteris Aigars

JO MĒS VAIRĀK DODAM

Jo mēs vairāk dodam,
Bagātāki kļūstam;
To, ko neatrodam —
Nemeklējot gūstam.

LĀSTEKU ŠĶĒPI

Meli, kaut nesti ar klēpi,
Taisnībai nepārmilzt;
Meli kā lāsteku šķēpi —
Piesaulē laistoties dilst.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Kristīgā Balss" Nr. 1, Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, šāgada janvāŗa burtnīca, redaktors R. Ekšteins, 16 lpp.

„Jaunā Gaita" Nr. 66, rakstu krājums kultūrai un brīvai domai, pērnā gada pēdējā burtnīca, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors L. Zandbergs, 60 lpp.

„Ceļa Biedrs" Nr. 1 (123.), mēnešraksts kristīgai dzīvei, šāgada janvāŗa burtnīca, biedrības Sējējs izdevums, redaktors J. Strautnieks, 16 lpp.

KULTŪRAS CHRONIKA

Māc. Arvīds Ziedonis, darbodamies par mācībspēku Mulenberga kolledžā, Allentaunā, Pensilvēnijā, gatavo doktora disertāciju par filozofiskajām un reliģiskajām atziņām Raiņa darbos. A. Ziedonis iecerējis ar Pensilvēnijas valsts universitātes atbalstu publicēt savu disertāciju angļu valodā, lai iepazīstinātu amerikāņus ar latviešu lielā dzejnieka idejām. Paklausot viņa ierosinājumam, Mulenberga kolledža pērn iegādājusies Raiņa „Jāzeps un viņa brāļi" angļu izdevumu 50 eksemplāros.

Žanis Zentiņš

Spožums bez ārējiem efektiem

ADOLFA KAKTIŅA BALVAS LAUREĀTES ANTONINAS VAIVODES KONCERTS TORONTO

Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojumā 22. februārī Latviešu namā dzirdējām kontraltu Antoninu Vaivodi. Programma bija ļoti interesanta un apmierināja kā dziesmu, tā arī operu āriju mīļotājus.

Māksliniece iesāka koncertu ar populārajām, bet latviešu koncertestrādē reti dzirdētajām ārijām no „Lascia ch'io pianga" no Hendela operas „Rinaldo" un „Divinites du Styx" no Gluka operas „Alceste". Tālāk dzirdējām trīs Jāzepa Vītola dziesmas: „Man prātā stāv vēl klusa nakts", „Kokļu skaņas" un „Mirdzas dziesma". Alfredu Kalniņu reprezentēja „Bērnības rīti", „Meža ēnā", „Aizejot" un reti dziedātā, drāmatisma pilnā „Tautai". Pirmās daļas nobeigumā Voldemāra Ozoliņa „Šūpļa dziesma".

Otrā daļā A. Vaivode dziedāja trīs lielas ārijas: „Una voce poco fa" no Rosini operas „Seviļas bārddzinis", Paulīnes āriju no Čaikovska operas „Pīķa dāma" un grūto „O mio Fernando" no Doniceti operas „La favorita". Māksliniece dziedāja visu repertuāru oriģinālvalodā. Pirmās daļas piedevā dzirdējām V. Dārziņa „Dzeguze kūko", bet programmas beigās vecmeistara Purcella āriju un slaveno Hendela „Largo" — no operas „Xerxes".

Antoninas Vaivodes vienkāršā, nemākslotā skatuves stāja, izcilā, skaisti tembrētā, skaidrā balss un gaumīgais priekšnesums guva pelnītu klausītāju atzinību. Māksliniece pratusi priekšnesumā ielikt savu personību, un viņas izpildījumā nevar atrast vietas, kur tā censtos spīdēt ar ārēju efektu palīdzību. Ļoti skaists ir dziedones piano. Slavējama ir viņas prasme pāriet no forte dziedājuma uz gaistošu piano.

Lielākā daļa dziesmu nav pārāk bieži dzirdētas, atskaitot dažas, bet arī tik populārā dziesmā kā A. Kalniņa „Bērnības rītos" Vaivode pratusi ielikt kaut ko no sevis un reizē respektēt arī autora nospraustos dziesmas ietvarus. Man šķiet, tik jauki dziedātu „Bērnības rītu" nebija vēl gadījies dzirdēt.

Nepieskaŗoties atsevišķas dziesmas izpildījuma izvērtēšanai, jāatzīst, ka tās bija ļoti labas. Lielisku elpu un skaistu piano Vaivode nodemonstrēja V. Ozoliņa „Šūpuļa dziesmā".

Būtu grūti ko piebilst mākslinieces cildināšanai. Visur un arvien Ziemeļamerikas kultūras fonda Ādolfa Kaktiņa balvas laureāte izpelnījusies ne tikai kuplus klausītāju aplausus, bet arī mūsu kritiķu slavinājumus. Varētu domāt, ka A. Vaivodei vokālu problēmu vairs nav. Manuprāt, tāda kalibra māksliniecei, kuŗai dotas visas iespējas mākslas kalngalu sasniegšanai, būtu kādreiz jādzird arī, kas vēl labojams un pavērtu ceļu tālākam progresam. Stāvēšana uz vietas ir regress, un būtu ģeķība noklusēt dažus trūkumus.

Vispirms jāmin nevietā ņemtās elpas, kas notiek bieži, kaut arī neuzkrītot. Neliekas, ka māksliniece cīnītos ar elpas trūkumu, gluži otrādi, reizēm tā demonstrē plašas elpas rezerves; tādēļ grūti saprast biežo elpas vajadzību, pie tam vēl nevietā. Piemēram, dziedot tik populāru āriju kā Hendela „Largo", nepieļaujama elpa pēc pirmā balsiena, pie tam pārdalot vārdu uz pusēm. Līdzīgi grēciņi bija arī ārijas beigu daļā, — jājautā kādēļ? Ja šādā veidā ārija būtu jādzied ar orķestri un diriģentu, tas to nekad nepieļautu. Ar to tiek neatļauti salauzta mūzikālā līnija.

Otrs vājuma punkts ir rečitātīvi. Dziedātāja tos grib izdziedāt tāpat kā ārijas, un tie kļūst neizteiksmīgi, tajos vairs nejūt Vaivodes personību, ko viņa tik labi prot ielikt dziesmās.

Koncerta labākā daļa bija dziesmas. Ārijās kaut kā trūka, kaut arī tās tika nodziedātas mūzikāli un ritmiski korrekti. Protams, dziedātāja bija izvēlējusies ārijas ar augstām vokālām prasībām, piemērotas izturīgai balsij. Esmu pārliecināts, ka dziedātāja ar savām vispusīgajām balss dotībām var tās nodziedāt ne tikai labi, bet pat spoži. No ārijām vislabākā bija piedevās dziedātā vecmeistara Purcella ārija.

Kopsavilkumā jāatzīst, ka koncerts bija labi izdevies, un var tikai vēlēties, lai māksliniece vēl turpina augt un drīz viesoties atkal Toronto ar jaunu programmu.

Sevišķa atzinība pienākas arī pavadītājai Editei Timermanei, kas ar savu smalko, mūzikālo spēli sekmēja koncerta labo izdošanos.

Pilna zāle klausītāju, ziedi un bagātīgi aplausi liecināja, ka viešņa patikusi.

Brīvmāksliniece Rita Šēfere aizsaulē

Tikai 58 gadu vecumā šāgada 11. februārī pēkšņā nāvē no šīs zemes šķīrās pianiste - ērģelniece un mūzikas skolotāja Rita Šēfere—Kalēja, kas svešuma dienas vadīja Montreālā.

Rita Šēfere †

Viņa bija dzimusi Viļņā. Tēvs bija jūrniecības departamenta vicedirektors, māte — skolotāja. Pēc Rīgas pilsētas 2. vidusskolas beigšanas viņa studēja Latvijas konservātorijā klavieŗspēli un tai pašā laikā arī Latvijas universitātē vēsturi. Apveltīta ar lielu darba gribu un spējām, viņa 1931. gadā ieguva brīvmākslinieces gradu konservātorijā un 1934. gadā mag. hist. gradu universitātē.

Ap viņu vienmēr skanēja mūzika: brālis Jānis Kalējs, pašreizējais Arkadijas konservātorijas dekāns, ir vijolnieks, svaine Felicita Kalēja—Maizīte ir pianiste un māsīca Edīte Timermane—Ozola ir pianiste un ērģelniece.

Apprecējusies 1932. gadā ar Ogres mācītāju Viesturu Šēferu, viņa pārcēlās uz Ogri, bet Rīgā mācīja klavieŗspēli bērniem. 1935. gadā Ritu Šēferi aicināja par skolotāju Rīgas mūzikas.. skolā, kuŗu tolaik vadīja komponists Jānis Zālītis. Še viņa strādāja līdz Latvijas atstāšanai 1944. gadā, līdztekus uzstādamās Rīgā un provincē gan patstāvīgos koncertos kā soliste, gan veicot klavieŗpavadījumus. Visbiežāk viņa koncertēja kopā ar dziedoņiem Lidiju Blūmentāli un Teodoru Briltu.

Iecеļojusi 1950. gadā Kanadā, Rita Šēfere strādāja par skolotāju Londonas mūzikas skolā, 6 gados, kamēr pārcēlās uz Montreālu, iegūstot vietējās mūzikas pasaules atzinību. Šai laikā viņa papildinājās ērģeļspēlē un izturēja attiecīgos pārbaudījumus. 1956. gadā viņai bija jāatsakās no darba Londonā, jo kopā ar ģimeni devās uz Montreālu, kur viņas dzīvesbiedrs bija ievēlēts par latviešu ev.-lut. Pāvila draudzes mācītāju.

Montreālā Rita Šēfere turpināja mācīt klavieŗspēli privātskolniekiem, bet pie iemīļotajām ērģelēm tika tikai izņēmuma gadījumos. Vienīgi mūža pēdējos četrus mēnešus viņa veica ērģelnieces pienākumus Sv. Pāvila draudzē. Ritas Šēferes cieņa un mīlestība pret šo instrumentu bija apbrīnojama, tāpat viņas pienākuma apziņa. Ne reizes viņa nesēdās pie ērģelēm, iepriekš ar tām ilgi un pamatīgi neiepazinusies un visas instrumenta iespējas nepārbaudījusi. Pie ērģelēm viņu arī pārsteidza nāve: kad 11. februāŗa dievkalpojuma pēdējie akordi bija izskanējuši, viņa salīma dažus soļus no instrumenta.

Rita Šēfere Montreālā bija ieguvusi daudz draugu un savas mākslas cienītāju — kā ar savu atsaucību visiem pasākumiem, tā ar gaišo un saulaino raksturu. Tādēļ par viņu sēro ne tikai dzīvesbiedrs, dēls un citi vistuvākie īstenieki, bet neskaitāmi latvieši visās pasaules malās. Visvairāk Ritas Šēferes trūkumu izjutīs Montrealas latviešu sabiedrība, kuŗai viņa kalpoja un kuŗas aicinājumus nākt ar savu mākslu talkā nekad neatteica.

Pēdējā dusā Ritu Šēferi izvadīja 15. februārī. Ziedu kalni un daudzo pavadītāju asaras bija labākā liecība tam, ka — „kas mīlestību sēj, tas mīlestību pļauj".

Arturs Voitkus

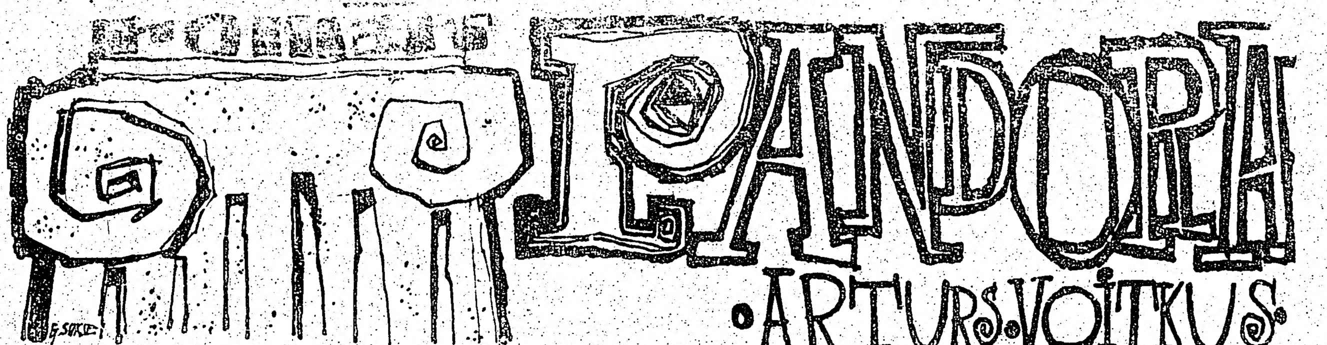

(99. turpinājums)

— Bet šoreiz tā ir tava līgava.

Brunis neatbildēja, aizgriezās un devās uz durvīm. Monika smaidīdama noskatījās viņam pakaļ.

Vilciens bija jau pienācis, kad Monika ieradās stacijā. Erika sēdēja uz sola uzgaidāmās telpas vidū pie savām ceļa somām un uzmanīgi lūkojās visapkārt. Moniku ieraugot, viņas acīs atplaiksnīja smaids.

— Beidzot! Es jau bažījos, ka neviena nebūs. Bet vilciens, laikam, pienāca agrāk nekā sarakstā paredzēts. Tas te vienmēr tā?

— Reti, — Monika atbraucēju apkampa un noskūpstīja. — Tās visas tavas mantas?

— Pārējās bagāžā. Te zīme, — Erikas pirksti rokas somā taustīja pēc preču pavadzīmes, bet acis gaidīdamas kavējās pie lielajām durvīm, pa kuŗām tikko bija ienākusi Monika.

Monika paņēma bagāžas zīmi.

— Pagaidi šeit, — viņa teica. — Es dabūšu nesēju. Mēs vienas ar visu galā tikpat netiksim.

— Tu atnāci viena? — Erika beidzot jautāja.

— Uldis darbā, Brunis augstskolā. Un Rudīte arī skolā. Es šodien sev paņēmu brīvu.

— Tu arī strādā?

— Tīru mājas. Reizē ar to esmu neatkarīgāka.

— Bet manis dēļ tu zaudē izpeļņu?

— Gan atgūšu. Apsolīju iet sestdien. Parasti sestdienās palieku mājās. Šoreiz tu varēsi pakopties manā vietā.

Nesējs sakrāva Erikas saiņus taksametrā. Abām bija jāsaspiežas blakus šoferim. Monika pateica adresi, un auto sāka ripot.

Pusceļu viņas nobrauca klusēdamas. Erika ieinteresēta vēroja Grenetu. Stacija atradās nomalē; viņām bija jābrauc cauri pilsētas centram. Tur satiksme kļuva dzīvāka, gājēju ielās vairāk. Nami bija augstāki nekā stacijas apkārtnē. Bija redzami veikali, biroji, iestādes.

— Cik īpatni — debesskrāpis un tam blakus būda! — Erika iesaucās. — Vai te vienmēr tik traki brauc?

— Vai Vācijā brauc prātīgāk? — Monika atjautāja. — Statistika saka, ka proporcionāli Vācijā vairāk satiksmes negadījumu nekā šeit.

— Jā? Kur ir augstskola? Mēs gaŗām nebrauksim?

Monika iesmējās.

— Nē. Augstskola pavisam otrā pusē.

Pilsētas centrs palika aiz muguras. Parādījās vienģimeņu dzīvojamās mājas, ielu malās rindā auga kļavas, zālājos vietumis lepojās pa sidrabeglei, gar kājceliņu no ielas līdz māju durvīm daži bija sadēstījuši dzīvžogus, vietām dobēs vēl ziedēja kāda rudens puķe.

— Tā, te nu mēs būtu, — Monika teica, kad auto apstājās viņu mājas priekšā. — Welcome home!

Erika nopietni paskatījās Monikā.

— Home? Tas nozīmētu ne tikai dzīves vietu, bet mājas?

— Jā, — Monika atbildēja. — Mājas, ģimenes pavardu. Es ticu, ka tu to visu te atradīsi.

— Tas neatkarājas no manis vien.

Taksametrā šoferis bija sācis no auto izkraut Erikas koferus, un sievietēm saruna bija jāpārtrauc. Viņas sanesa ceļa somas priekštelpā.

— Ņemsim jau kādu līdz uz tavu istabu, — Monika paņēma vienu no Erikas saiņiem. — Nāc, es parādīšu, kur tev esam iekārtojuši palikšanu. Tieši blakus vannas istabai: varēsi nomazgāt ceļa puteklus. Pēc tam padzersim kafiju. Vakariņas ēdīsim, kad vīrieši nāks mājās.

Uldis ieradās parastajā laikā. Cepuri un mēteli priekšnamā nosviedis, viņš steidzās uz virtuvi. No turienes skanēja sieviešu balsis un Rudītes smiekli.

— Sveika, vāczemniece! — viņš sniedza atbraucējai roku, bet Erika strauji pasniedzās un uzspieda Uldim ciešu skūpstu uz vaiga. — Par ko te tika smiets? — Uldis, mazliet samulsis, pabeidza.

— Erika stāstīja ceļa piedzīvojumus, — Monika paskaidroja. — Vai tu ļoti izsalcis, vai arī gaidīsim Bruni?

— Gaidīsim! Jo lielāks bars būsim kopā, jo līksmāk ies. Kur tu to ņēmi? — Uldis bija pamanījis pie Rudītes tērpa agrāk neredzētu saktiņu.

— Krustmāte uzdāvināja, — meitene paskatījās Erikā. — Tas Vācijas darinājums. Patīk?

Erika piesarka un neveikli pasmaidīja.

— Rudīt, es tev neesmu krustmāte.

— Bet Brunis ir mans krusttēvs! Un jūs būsit viņa sieva, — Rudīte aizstāvējās.

— Varbūt. Bet arī tādā gadījumā . . . arī tādā gadījumā . . .

— Rudīt, atnes no veikala pāris pudeļu salduūdens, — Uldis metās Erikai palīgā. — Te ir nauda. Atnes veselu groziņu.

— Kādu?

— Kas pašai garšo.

Brunis nepārnāca ne sešos, ne septiņos, ne astoņos. Pusē deviņos Monika aicināja pie galda.

— Negaidīsim, — viņa teica. — Ēdiens jau tā būs zaudējis garšu. Skaties, kāda gaļa: apkaltusi, sačervelējusies. Un kartupeļi!

Viņi ēda, runājās un mēģināja aizmirst, ka gaidītais nav ieradies, bet Bruņa trūkšana klājās pār visiem kā migla.

Brunis ieradās pēc desmitiem, kad Rudīte jau bija aizgājusi gulēt, bet Uldis, Monika un Erika sēdēja pie glāzes vīna. Viņš mēģināja dzīvojamās istabas durvīm aizslīdēt nemanīts gaŗām, bet Uldis tā soļus bija dzirdējis.

— Bruni! — viņš, kājās uztrūcies, sauca un atgrūda durvis uz gaiteni. — Nāc, apsveicinies ar līgavu!

— Es. . . .man. . . .—Brunis pieķerts apstājās. — Jā, nu tad — — — labdien! Es jau vispirms gribēju. . . .

Viņš ienāca telpā, un istaba pēkšņi kļuva maza. Erikas delna pazuda milzīgajā plaukstā kā ūdenī iekritis olis.

— Labdien, Bruni, — viņa skatījās uz augšu un smaidīja. — Labdien. Un paldies, ka mani izsauci.

— Monika, nāc sameklē vēl vienu vīna glāzi Brunim, — Uldis aicināja sievu. — Es dabūšu . . . man vēl jābūt pudelei „Prezidenta".

— Kas par smalkjūtību! — Brunis noraudzījās Birņiem pakaļ. — Dod mums iespēju palikt vienatnē.

Viņš pievērsās Erikai un ilgi, nopietni to vēroja.

— Tu esi pārvērtusies, — viņš beidzot teica. — Ļoti.

(Turpinājums sekos)

Uz ciešākas sadarbības ceļa

KANADAS DV ZEMES VALDES DARBS AIZVADĪTAJĀ 1967. GADĀ

Rakstveidā izgatavotajā darbības pārskatā Kanadas DV zemes valdes priekšsēdis E. Krūka, kas veic arī DV centrālās valdes locekļa un kultūras nozares vadītāja pienākumus, savā ziņojumā sevišķi izceļ teicamo sadarbību kā zemes valdes, tā visu nodaļu darbā. Šādas sadarbības garā 5 valdes sēdes notikušas ārpus Toronto, izmantojot vairāku nodaļu gadasvētkus vai citus lielākus sarīkojumus. Bez tam E. Krūka iepriekšējā darbības gadā apmeklējis 10 nodaļas, iepazīstoties ar to darbību uz vietas, kā arī piedalījies ASV DV apvienības delegātu sapulcē Ročestrā un reprezentējis Kanadas zemes valdi vairākos citos vispārējos sarīkojumos. Kā DV centrālās valdes kultūras nozares vadītājs E. Krūka izstrādājis projektu DV rīkotajai lugu sacensībai un organizācijas 25 gadu darbības jubilejas balvām mūzikā, literatūrā un tēlotājmākslā.

Priekšsēža vietnieks un kultūras daļas vadītājs J. Gailītis vairākos sarīkojumos pārstāvējis organizāciju un zemes valdi. Uzņemtas trīs krāsu filmas par DV dzīvi un darbu Kanadā, kuras tagad var izsūtīt interesentiem izrādēm. Labu atsaucību guvušas arī izdotās skaņu plates ar karavīru dziesmām, no kurām pārdotas jau 2492, dodot 5793 dol. atlikumu. Kultūras nozare materiāli atbalstījusi DV Otavas un Londonas nodaļu sarīkojumus, izkārtoja Anglijas latviešu rakstnieka Pētera Aigara referātu turneju un vairākās vietās noorganizēti solistu A. Kalniņas, P. Geistauta un komponista I. Saksa koncerti.

Kanadas DV zemes valde sanākusi 13 sēdēs, aizvadot tajās kopā 68 darba stundas, — izriet no sekretāra K. Bencona ziņojuma. Saņemti 378 raksti, bet izsūtīti 995.

Kasiera R. Britāla sniegtais kases pārskats budžeta gadā uzrāda 517,64 dol. atlikumu no 2750 dol. apmērā sabalansētās operatīvās summas. Kases vispārējais apgrozījums 1967. gadā bijis 40.521,60 dol., no tiem dažādos fondos bloķētie līdzekļi 8159,23 dol., brīvie līdzekļi 1143,31 dol. Šāgada operatīvā budžeta projekts izstrādāts 3050 dol. apmērā. Visas DV nodaļas Kanadā aizvadītajā gadā ieņēmušas kopsummā 98.007,98 dol. un izdevušas 67.334,28 dol. Nodaļu rīcībā ir kopsummā 30.673,50 dol. Tiešā aprūpes darbam visas nodaļas kopā saņēmušas 14.865,99 dol. un izdevušas 12.262,95 dol.

Rosīgu darbību parādījusi jaunatnes un sporta daļa, kuru vada R. Bulte. Bez gadskārtējā jaunatnes un sporta salidojuma Sidrabenē rīkotas arī šaušanas sacīkstes un citi sporta sarīkojumi. No stipendiju fonda 100 dol. stipendija piešķirta studentam Jurim Eglītim Londonā. Izsludināta jaunatnes rakstu darbu sacensība 1968. gadam, par kuru mūsu laikrakstā jau ziņots.

DV saimē aizvadītajā gadā iestājušies 52 jauni biedri, bet, atskaitot mirušos un izslēgtos biedrus, faktiskais pieaugums ir 17, no tiem 2 vanadzes. Uz šāgada 1. janvāri Kanadas DV saimē bija 1142 biedri, no tiem 342 vanadzes. Biedrzinis A. Akmens beidzis arī mirušo biedru kartotēku, kurā reģistrēti 73 vārdi. Kanadas DV rindās ir vēl 3 biedri-veicinātāji un 3 vanadzēni.

Iekšējās informācijas darbs nodaļās galvenokārt veikts, izsūtot biļetenus, apkārtrakstus un līdzīgus publicējumus, kā savā ziņojumā norādījis daļas vadītājs R. Norītis. Ziņojumi par DV darbu un dzīvi ievietoti mūsu laikrakstā, DV mēnešrakstā un citos periodiskajos izdevumos. Lielākās nodaļās informācijas darbu veic īpaši darbinieki, bet mazākajās kāds no valdes locekļiem. Izdošanai sagatavota informatīva brošūra par DV dzīvi un uzdevumiem Kanadā, kura galvenokārt domāta jaunatnei, ar bagātīgu ilustratīvo materiālu.

Ārējās informācijas daļa O. Ieviņa vadībā Kanadas vajadzībām pārstrādājusi organizācijas Americans For Congressional Action to Free the Baltic States izdoto brošūru "The Baltic States", kura sadarbībā ar LNAK izsūtīta Kanadas federālā un provinču parlamentu locekļiem. Sekmētas vairākas pretkomūnistiskas demonstrācijas, bet Latvijas brīvības idejas popularizēšanai iespēju robežās izmantotas arī citas iespējas — radio, prese un televīzija. O. Ieviņš piedalījies arī organizācijas Anti-Bolshewik Block of Nations in Canada konferencē Montreālā.

Aprūpes daļa, kuru vada R. Puriņš ar sekretāru A. Kvēpu, atbalstījusi 70 trūkumcietēju Eiropā, 30 pabalstu sniegti regulāri. Vairākos gadījumos atbalsts sniegts arī Kanadā, kas ar katru gadu pieaug. Līdzekļu vākšanai, rīkotas akcijas Ziemsvētku laikā un 14. jūnijā, bez tam aprūpes darbam izmantots arī izdoto Ziemsvētku kartīšu atlikums. Kopējie ienākumi 1967. gadā bijuši 4513,47 dol., bet kopā ar iepriekšējā gada atlikumu 5654,07 dol. Aprūpes darbam izdoti 4022,31 dol., pašreiz kasē ir 1731,76 dol.

Kanadas vanadžu valde M. Jonānes vadībā sanākusi 3 sēdēs, izdevusi vanadžu biļetenu un vairākus apkārtrakstus. Lielākais sarīkojums bija pirmās vanadžu rosmes dienas Toronto, kuras T. Krūkas vadībā bija labi organizētas, domātas galvenokārt latviešu vanadžu popularizēšanai kanadiešu sabiedrībā. Vanadžu priekšnieces M. Jonānes piedalījusies vairāku nodaļu gadasvētkos un citos lielākos sarīkojumos.

DV teātris Kanadā ar pirmajās Ziemeļamerikas latviešu teātra dienās godalgoto lugu „Raudupiete" viesojies vairākos Kanadas un ASV latviešu centros, sniedzot pavisam 13 izrāžu. Pašreiz teātris iestudē lietuviešu rakstnieka A. Landsberga lugu „Pieci stabi tirgus laukumā", kuras pirmizrāde Dz. Pūpēža režijā paredzēta 4. maijā. Bez tam teātra dalībnieki ar dažādiem priekšnesumiem piedalījušies kā DV, tā arī citu organizāciju sarīkojumos. Teātra darbību vada valde, kuras priekšsēde ir Inta Purva.

R. N.

IGAUNIJAS VALSTSSVĒTKI...

(Pārnesums no 1. lpp.)

digi nodziedāja „O Canada" un divas igauņu jaunāko komponistu dziesmas. Skautu un gaidu rūpēs skatuves mākslinieku Aina Reinikas un Esko Luksepa vadībā skandēja vairākus patriotiskus dzejoļus. Koncerta nobeiguma daļā apvienoto Toronto igauņu kori (ap 200 dziedātāju) un solisti — tenors Heincs Rivalds, baritons Ende Lo, čellists Kaljo Raids, pianiste Inga Tamsalu un ērģelniece Inga Korjus atskaņoja Romana Toia kantāti „Liels ir Tavs spēks, Kungs". Šis priekšnesums bija ļoti labi sagatavots, atstāja dziļu iespaidu un radīja izjūtu, ka igauņu mākslinieki spējīgi arī uz ļoti augstvērtīgiem sniegumiem.

Bija interesanti vērot, ka Igaunijas valstssvētku koncerta programmas izpildītāju vidū bija daudz speciālu profesiju — ārstu, advokātu, mācītāju, architektu u. c. pārstāvji. Tāpat atzinīgi vērtējams fakts, ka līdz pēdējai vietai pildījās milzīgā lielā Maseja halle, kaut ieejas maksa bija gandrīz 3 dol. no personas. Iepriecināja arī kuplā jaunatnes piedalīšanās.

J. A.

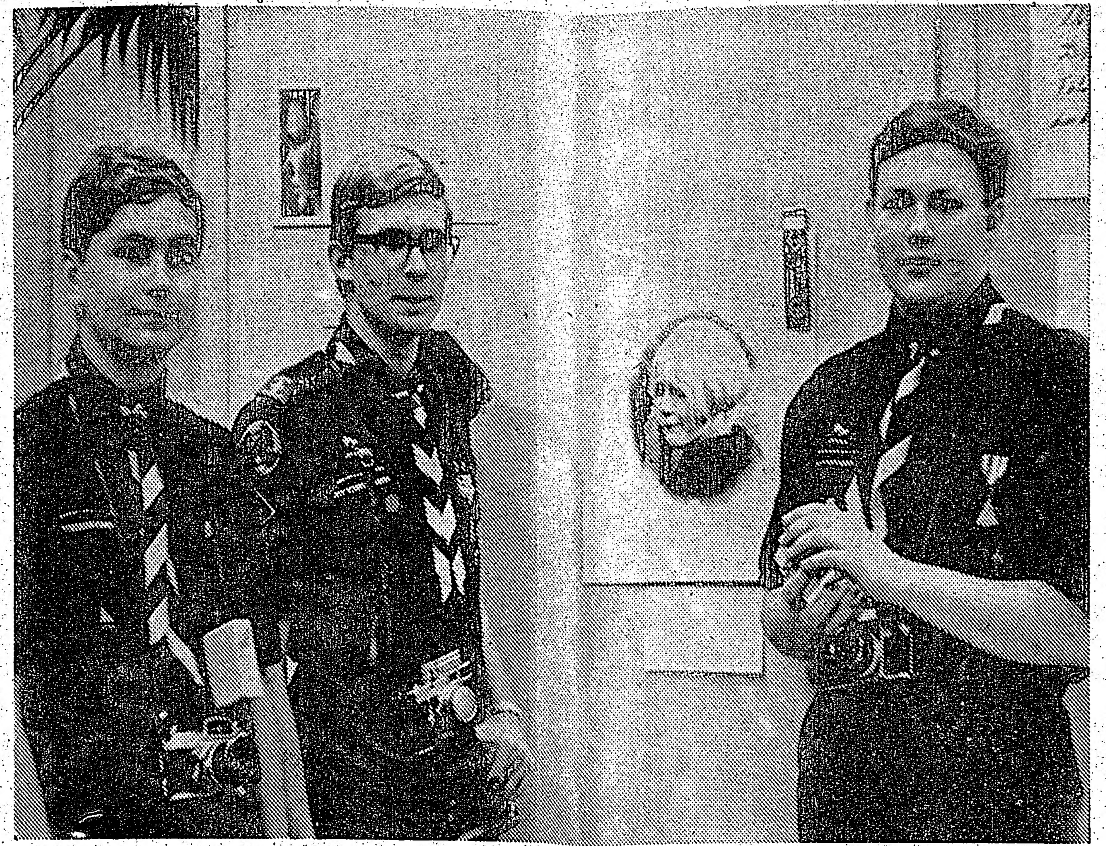

Rīgas skautu vienības Toronto dižskautiem rīkotajā fotosacensībā piedalījās 6 dalībnieki. Uvarētāji no kreisās: Roberts Freimuts (3. vieta), Normunds Goba (1. vieta) un Dāvis Maksiņš (2. vieta). Starp viņiem redzama meitenes galvas studija (Ligita Kalniņa), par kuru R. Freimuts izpelnījās 3. godalgu. Foto: J. Liģers

Gaidu un skautu dienas Londonā

Abavas (32.) gaidu un Ventspils (10.) skautu vienības Londonā 10. februārī atskatījās uz 4 darbības gadiem. No kādreiz mazās dalībnieku saujiņas abas vienības izaugušas par respektējamu saimi ar 45 dalībniekiem. Krusttēva pienākumus uzņēmusies DV Londonas nodaļa, kas dažādā veidā atbalsta latviešu jaunatnes pasākumus. Bez DV nodaļas arī pārējās organizācijas un atsevišķi tautieši sniedz palīdzību, ziedojot gan naudu, gan nepieciešamos nometnes dzīves piederumus. Tagad abas vienības apgādātas ar teltīm, pavardiem un citu vajadzīgo. Arī vecākiem ir liela interese par savu bērnu dzīvi un nodarbībām skautisma ideju ietvaros.

Gadasvētkus atklāja gaidu un skautu vecāku padomes pr-dis E. Aukmanis, īsumā pakavējoties pie aizvadīto gadu darbības un pateikdamies visiem, kas palīdzējuši jauniešiem pērn piedalīties lielajā Tēvzemes jubilejas nometnē, tāpat vadītājām un vadītājiem par pašaizliedzīgo darbu un panākumiem — vienības no nometnes atgriezās ar vairākām balvām un atzinības rakstiem.

Abas vienības sveica DV nodaļas pr-dis T. Zandersons, uzsvērdams: „Mēs visi, tāpat arī jūs, jaunie draugi, esam latviešu tautai dāvināti. Mūsu liktenis Dieva zvaigznājā ieausts, un mums tur jāmirdz spožāk par spožāko zvaigzni. Ne svešas zemes skaistumi, ne svešas zemes labumi nevar mūs iepriecināt, jo tikai turp — Dzintarjūras krastos, Latvijā, kur mūsu saknes jau tūkstošiem gadu cieši ieaugušas — mūsu domām un jūtām jālido, par šo zemi jācīnās un tai jāaug!"

Londonas latviešu kopas vārdā sveicienus un novēlējumus teica tās pr-dis prof. A. Dreimanis (aploksne), no katoļu draudzes Mičulis (aploksne), no ev. - lut. draudzes Rapa (aploksne), no vanadžu kopas I. Epnere (Ziemsvētkos vanadžu kopa ar Ataru, Epneru un Petrovsku ģimenēm gaidām dāvināja telti) un no LLK dāmu komitejas pr-ce A. Arnde (aploksne).

Kanadas latviešu skautu jendas pr-ks E. Dāvidsons savā apsveikumā pateicās par veikto darbu jaunatnes labā un aicināja skautus un gaidas neatlaidīgi turpināt iesāktās gaitas. Vēl sveica vad. Porietis no Tērvetes (19.) skautu vienības Toronto un vad. Majoriņa no Ventas (10.) gaidu vienības Hamiltonā. Rakstveida sveicienus bija sūtījis Latviešu skautu priekšnieks F. Sīpols, latviešu gaidu priekšniece M. Vilka un vairākas skautu un gaidu vienības. Apsveikumu nobeigumā visiem skautu un gaidu labvēļiem pateicās ar pasniegtu rozi.

Priekšnesumu daļā abu vienību dalībnieki sniedza Lūcijas Caukas aranžējumu „Draudzība ar grāmatu", autorei stāstot par grāmatas rašanos, nozīmi, lasīšanu un krāšanu, bet skautiem un gaidām stāstīto „ilustrējot" uz skatuves dzīvās bildēs un runās.

Sarīkojuma nobeigumā vad. E. Ozols no Kičeneras informēja par Kanadas etnisko skautu grupu darbu, aicinādams tam pievērst lielāku uzmanību pašu interesēs, jo vajadzības gadījumā no etnisko skautu apvienības iespējama palīdzība. Vietējās Ventspils skautu vienības pr-ks K. Senkēvičs pabeidza sarīkojuma oficiālo daļu, aicinādams kopīgi nodziedāt „Nakts kad apklāj zemi klusu".

Vecāku padome pacienāja gaidas un skautus. Viesi pārrunās pakavējās pie kafijas galda, bet jaunieši aizvadīja atlikušās stundas dejās un rotaļās.

T. Z.

DEVUMS LATVIJAI

(Pārnesums no 1. lpp.)

tā Sv. Jāņa baznīcā vadīs archibīskaps A. Lūsis, piedaloties baritonam P. Geistautam. Jundā un dievkalpojumā būs visu DV nodaļu karogi ar goda sardzēm, arī kauju karogs, kurš latviešu karavīrus pavadījis cīņu laukos.

Daugavas Vanagu organizācija savā laikā dibināta kā savstarpēja karavīru palīdzības organizācija grūtos un pazemojuma pilnos gūsta apstākļos, kad liels skaits latviešu bija padzīts no savas zemes bēgļu gaitās. Trimdas gadiem ieilgstot, DV organizācija augusi ne tikai skaitliski, bet ievērojami paplašinājusi arī darbības lauku, kļūstot par lielāko vispārējo nacionālo organizāciju. Nemainīgs palicis tomēr galvenais mērķis — kalpot tēvzemei un brīvībai. Šis mērķis ir DV organizācijas spēks un vienotājs, tam sekos arī Kanadas DV delegātu sapulces un vanadžu salidojuma dalībnieki 2. un 3. martā Toronto.

Vienota griba, apzinīgas domas un mērķtiecīgs darbs rādīs pareizo ceļu, kas ejams šai samulsuma laikmetā. Tas lai būtu Kanadas DV organizācijas devums Latvijas dibināšanas 50. gadskārtā.

R. Norītis

DV Ošavas nodaļa uzsākusi darbību

Ap 35 jūdžu attālumā no Toronto esošajā General Motors rūpniecības pilsētā Ošavā un mazākajās apkārtnes pilsētiņās mīt visai respektējams latviešu skaits, kuru lēš uz 200. Līdz šim Ošavā tomēr nedarbojas neviena latviešu organizācija, jo tautiešu vairums pieder pie Toronto latviešu draudzēm, daļai darbojoties arī Toronto laicīgajās organizācijās.

Jau kopš vairākiem gadiem Ošavā dzīvojošie DV organizācijas biedri apsvēra domu dibināt pašiem savu nodaļu, ko atbalstīja arī Kanadas DV zemes valde. Centienu īstenošanu sekmēja arī vairāku jaunu nodaļu dibināšanas iniciātors O. Kļavenieks, kuru zemes valde arī šai gadījumā izraudzīja par pilnvaroto jaunas nodaļas radīšanā Ošavā.

Tā 25. februārī Adolfa un Antonijas Stārastu (kādreizējie DV Norandas nodaļas saimes piederīgie) mājā sapulcējās 11 iniciātoru DV nodaļas dibināšanas un darbības jautājuma apsvēršanai. Par DV organizācijas darbu, uzdevumiem un mērķiem klātesošos informēja no Toronto iebraukušais O. Kļavenieks, sveicinot ošaviešus Kanadas DV priekšnieka E. Krūkas un Kanadas vanadžu priekšnieces M. Jonānes vārdā, bet sevišķi izceļot, ka šis ir Latvijas dibināšanas 50. atceres gads, kura zīmē iniciātori pulcējušies apsvērt jaunas DV nodaļas dibināšanu.

Pēc pārrunām visi vienprātīgi vienojās par jaunas DV nodaļas dibināšanu un darbības uzsākšanu, par ko mūsu laikraksta iepriekšējā numurā īsumā jau ziņots. Dibināšanas sapulce A. Gaumera vadībā risinājās raiti un aizņēma tikai 45 minūtes, bet pēc oficiālās sēdes tās dalībnieki pakavējās vienkopus vēl pāris stundu, pārrunājot turpmāko darbību un dažādus iespējamus pasākumus.

Kā jau ziņots, jaunās nodaļas pagaidu valdē ievēlēja priekšsēdi A. Gaumeru (266 Drew St., Oshawa, Ont.; tālr. 725-6714), sekretāru A. Stārastu un kasieri - biedrzini A. Reinholdu, bet par vanadžu pārstāvi izraudzīja Antoniju Stārasti un viņas vietnieci bijušo DV Norandas saimes piederīgo Martu Saulgriezi. Abas arī piedalīsies vanadžu salidojumā 2. martā Toronto, bet nodaļas pārstāvji Kanadas DV delegātu sapulcē būs A. Gaumers un A. Stārasts.

Jaunās nodaļas vadība ir pārliecināta, ka jau tuvākajā laikā sekmēsies darbā iesaistīt kuplāku biedru pulku, kas arī būs pirmais darbības uzdevums. Jāatzīmē, ka īpaši nopelni jaunās nodaļas noorganizēšanā piekrīt izraudzītajai vanadžu pārstāvei Antonijai Stārastai.

O. K.

Komponists un diriģents Imants Sakss, kas iestudējis dziesmas, kuras plašajā kanadiešu un latviešu draudzības sarīkojumā 16. martā Hamiltonā dziedās DV vīru koris Kanadā, kas daudziem mūzikas draugiem labāk pazīstams kā Kanadas DV vīru ansamblis, kurš jau iedziedājis divas skaņu plates ar latviešu karavīru dziesmām. Imants Sakss bez šīs uzstāšanās ar saviem dziesmu vīriem veiks arī klavierpavadījumus Detroitas latviešu dziedones Astras Kalniņas koncerta programmai.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

KRĀSTAMMAŠĪNAS
par visizdevīgākām cenām
ALEKSANDRS KANBERGS,
65 Ferrier Ave., pie Danforth Ave., Tel.: 463-2667

TORONTO ZIŅAS

● Pirms 6 gadiem no Latvijas ieceļojušā Līna Grimba 74 gadu vecumā mirusi Riverdēlas slimnīcā 19. februārī. Viņu pēdējā gaitā uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodalījumu 22. februārī izvadīja archibīskaps A. Lūsis. Nelaiķe atstāj Toronto dēlus Mārtiņu un Jāni ar ģimenēm.

● Latviešu katoļu draudzes gada sapulci 25. februārī Latviešu namā vadīja A. Ģertmanis un protokolēja J. Repša, piedaloties 42 draudzes locekļiem. Pārskatus par darbību sniedza valdes pr-dis A. Vuciņš un dāmu komitejas pr-ce M. Leja. Dievkalpojumi notikuši reizi mēnesī, kurus vadījis tēvs Jānis no Montrealas. Draudzes nodevās un ienākumos ieņemti 552,49, dol., bet izdoti 553,95 dol. Pašreiz kasē ir 1323,44 dol., bez tam īpašajā palīdzības fondā 1033,34 dol. un bēru fondā 503 dol. Par fonda darbību ziņoja to vadītājs A. Ģertmanis. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza A. Ikavnieks, aicinot visiem darbiniekiem izteikt pateicību par labi veikto darbu. Valdē no līdzšinējiem ievēlēja A. Vuciņu, A. Ģertmani, V. Miklaševicu, J. Repši un A. Rēķi, bet no jauna J. Budži un K. Zepu. Revīzijas komisijā ievēlēja visus līdzšinējos — B. Loginu, A. Ikavnieku un V. Koroļkēviču, bet dāmu komitejā — M. Leju, V. Niedru, D. Niedru, J. Pērkoni, M. Ķivlenieci, A. Urbāni un Z. Zepi. Par draudzes deleģēto locekli LNAK padomē izraudzīja Birutu Senkēviču. Draudzes nākošais dievkalpojums notiks 10. martā plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā un būs apvienots ar Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars Toronto kopas gadasvētkiem..

● Piedalīdamies mirušās Līnas Grimbas izvadīšanā, pēkšņi saslimis 68 gadus vecais Toms Putrus un nogādāts slimnīcā, kur jau nākošajā dienā miris. Viņš Kanadā bija ieceļojis jau 1927. gadā un pēdējā laikā vadīja latviešu Vasarsvētku draudzi. Aizgājēju pēdējā gaitā izvadīja 23. februārī uz Mount Pleasant kapiem. Nelaiķis Toronto atstāj dzīvesbiedri Annu un brāli Georgu.

● Sv. Jāņa draudzes Lielās lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu notiks trešdien, 6. martā, plkst. 8 vakarā.

● DV Toronto nodaļas jaunievēlētās valdes pirmajā sēdē pr-ža I. Zamlovska vadībā vienojās deleģēt pārstāvi LNAK padomē, par jaunatnes nozares vadītāju apstiprināja priekšsēža vietnieku A. Lucu, bet par preses referentu izraudzīja O. Kļavenieku. Atsaucoties uz LNJAK lūgumu, tai piešķīra telpas DV namā. Nodaļas apkārtrakstus arī turpmāk izstrādās P. un A. Broki. Nolēma rīkot saviesīgu vakaru ar priekšnesumiem, kurā dziedās soprāns Ērika Beitāne no Londonas komponista I Saksa klavierpavadījumā. Nodaļas gadskārtējā Maija balle paredzēta 10. maijā DV namā.

● Kanadas DV delegātu sapulce un vanadžu salidojums 2. martā sāksies plkst. 10 rītā ar svinīgu dievkalpojumu un Lielo jundu Sv. Jāņa baznīcā. Delegātu sapulces un salidojuma tiešais darbs sāksies plkst. 12 dienā DV Toronto nodaļas namā un turpināsies 3. martā plkst. 10 rītā. 2. martā plkst. 6 vakarā paredzētas kopīgas vakariņas, bet plkst. 8 vakarā atklāts saviesīgs vakars ar priekšnesumiem un deju.

● Gadskārtējā plkv. O. Kalpaka bataljona piemiņas balle, kuru rīko Toronto latviešu korporāciju kopa, notiek 2. martā plkst. 7 vakarā Inn on the Park viesnīcas telpās. 3. martā plkst. 4 pēcpusdienā paredzēts apmeklēt kalpakiešu kapus Ziemeļjorkas kapsētā, bet plkst. 6 vakarā svinīgs dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

● Sv. Jāņa draudzes gada sapulce notiks 17. martā, tūlīt pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 11 dienā.

● TLTA ģimnazija 10. martā pkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā rīko t. s. jauno talantu vakaru, kurā ģimnazisti lasīs labākos domrakstus, īsreferātus, teiks runas u. t. t., vārdu lietošanas mākā „sacenšoties" ar aktrisi Almu Maču. Sarīkojuma atlikumu ģimnazija novēlējusi Latviešu namam pateicībā par bez maksas piešķirtajām telpām mācībām.

● Jaunatnes pulciņš Staburags 23. martā plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā rīko balli „Sprādziens gaisā". Ieejas maksa biedriem 1,25 dol., pārējiem 2 dol.

KANADAS ZIŅAS

MONTREALA

● DV nodaļas valde pirmajā sēdē pēc gada sapulces vienojās par pienākumu sadalījumu. Par priekšsēdi jau sapulcē bija ievēlēts līdzšinējais Jānis Gributs, bet par vanadžu kopas pr-ci Valija Māldere. Līdzšinējā ilggadējā vanadžu pr-ce Tatjana Gaile vairs nekandidēja. Nodaļas valdē par priekšnieka vietnieku darbosies A. Skujiņš, sekretāre būs Aina Burtone, kasieris P. Gerge, biedrzinis A. Zeltiņš, sarīkojumu daļas vadītājs E. Reveliņš, viņa vietnieks O. Strazdiņš, aprūpes daļas vadītāja Vija Vecziediņa un viņas vietniece Ērika Vītiņa. Jau gada sapulcē iekšējās informācijas daļas vadītāja pienākumus uzņēmās P. Agrums, bet pagājušajā vasarā nodibināto šaušanas sekciju vadīs A. Skujiņš. Revīzijas komisija palika līdzšinējā sastāvā — J. Lavs (pr-dis), P. Agrums un A. Grīns.

● DV nodaļas rīkoto karnevālu „Kas kaitēja nedzīvot diža meža maliņā" 10. februārī apmeklēja ap 150 dalībnieku, bet samērā maz bija masku. Telpas bija jauki dekorētas. Vispār, rīkotāji nebija taupījuši pūļu, lai visi varētu jautri justies. Masku godalgošanas komisija pirmo godalgu piešķīra Laimai Šaparovskai, kura saņēma Kiršteina uzņēmuma Lacroix dāvināto balvu, 2. vietā Jānis Šaparovskis, 3. Edvīns Skapsts un 4. Jānis Leitāns.

P. A.

VINIPEGA

● Pēc ilgākas strīdēšanās 10. februārī atkal pulcējās latviešu organizāciju pārstāvji, lai papildinātu rīcības komiteju sarīkojumiem, kuri notiks Latvijas dibināšanas 50. gadadienas zīmē. Šāda sēde, nepiedaloties DV pārstāvjiem, jau bija notikusi iepriekš, tādēļ tajā izraudzītos rīcības komitejas locekļus vairs nepārvēlēja, tikai papildināja komitejas sastāvu ar DV nodaļas darbiniekiem. Pēc šī nokārtojuma rīcības komitejā darbosies ik pa 2 DV Manitobas nodaļas, Sv. Krusta draudzes un Latviešu biedrības pārstāvjiem, bet septīto dod Akadēmiskā kopa. Pirmais kopīgais sarīkojums, kuru šī komiteja organizēs, būs plkv. O. Kalpaka atcere. Agrāk tas bija propagandas sarīkojums, kurā piedalījās arī vietējās kanadiešu armijas vienības, bet šoreiz tas būs naudas ievākšanas sarīkojums, lai gūtu līdzekļus Latvijas jubilejas izdevumu segšanai. Jubilejas gadā rīcības komiteja, ja vien būs iespējams, nodomājusi rīkot mākslas izstādes un teātra izrādes, centīsies panākt radio un televīzijas raidījumus un organizēt kopīgus sarīkojumus ar igauņiem un lietuviešiem. Attieksmē uz tiešo Latvijas valstssvētku rīkošanu sapulce atstāja rīcības komitejai brīvas rokas. Iepriekšējā rīcības komiteja bija ierosinājusi iegādāties krēslu jaunbūvētajā pilsētas koncertzālē. Kaut ne visi šo priekšlikumu atbalstīja, to tomēr pieņēma, neizšķirts palika tikai jautājums, kā vārdu uz šī krēsla piestiprinās, jo organizāciju nosaukumus var likt uz īpašas plāksnes, bet ne uz krēsla. Rīcības komiteja vienojās tūlīt uzsākt līdzekļu vākšanu iecerēto sarīkojumu organizēšanai, apņemoties deficita gadījumā pārāk neapgrūtināt organizācijas.

J. Z.

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
4½% par noguldījumiem
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vak.

Aspazijas v

Atzīmējot latviešu lielās rakstnieces un dzejnieces Aspazijas 100. dzimšanas dienu, Ņujorkas DV apvienība 24. februāra kārtējo sanāksmju vakaru veltīja dzejniecei. Filoloģe Nora Valtere stundu garā priekšlasījumā ap 50 klausītāju iepazīstināja ar dzejnieces, prozistes un lugu autores lielo nozīmi latviešu literātūrā un arī politiskajā laukā. Latviešu literātūrā viņa ienāca jau 18 gadu vecumā ar jaunu garu un idejām. Viņas pirmo lugu „Vaidelote" izrādīja Rīgas latviešu teātra 25 gadu jubilējā 1894. gadā, un tā guva piekrišanu kā konservātīvajos „māmuļniekos", tā arī tā laika progresīvajos jaunstrāvniekos. Pēc dažiem mēnešiem sekoja otra luga „Zaudētās tiesības", kurā tēloti personīgi pārdzīvojumi, bet asi parādīts arī tā laika latviešu sievietes tiesiskais stāvoklis. Luga izraisīja asu polemiku presē, gūstot aplausus progresīvajos, bet asu nosodījumu konservātīvajos. Ar to zināmā mērā bija ievadīta sieviešu emancipācijas kustība.

Aspazijas „Vaidelote", salīdzinot ar A. Alunāna lugām, bija liels solis uz priekšu mākslinieciskajā ziņā. Tā arī saviļņoja latviešu nacionālās jūtas. Šī luga savu nozīmi nav zaudējusi vēl tagad. Arī Mirdzas dziesmu „Mēness starus stīgo" joprojām dzied koncertos.

Aspazijas straujums un dumpīgums parādījās arī viņas dzejoļos, kuri sakopoti 11 krājumos un 2 pašas dzejnieces sakārtotās izlasēs.

Pēc pirmās nelaimīgās laulības viņa apprecējās ar otru lielu latviešu tautas dzejnieku — Raini. Aspazija ticēja Raiņa talantam

Kaķīša dzirnavas

SKAUTU UN GAIDU SARĪKOJUMS ŅUJORKĀ

Ņujorkas skautu un gaidu 19. sarīkojumu 25. februārī Salas dievnama sarīkojumu zālē atklāja draudzes pr-ks M. Kļaviņš, norādot uz desmit skautu likumiem, īpaši izceļot patiesības, paklausības un modrības likumus. Skautu vecāku padomes pr-dis J. Ērglis uzrunāja sarīkojuma dalībniekus, bet latviešu gaidu pr-ce M. Vilka pasniedza Ņujorkas gaidu vienībai sekmīgas darbības apliecību. Skautu nopelnu zīmi saņēma J. Ērglis. Vēl skautus un gaidas sveica Latvijas skautu pilnvarnieku padomes pr-ks V. Klētnieks, Zeniņš no Lāčplēša kara ordeņa padomes, K. Stankēvics, pārstāvji no Toronto un Bostonas skautiem, bet rakstveida apsveikumus bija sūtījušas atsevišķas skautu vienības. Ņujorkas mazskauti saņēma diplomu par Tēvzemes nometnē iegūto 1. vietu šķēršļu gājienā.

Skautiem sarīkojuma programma vienmēr bijusi latviskās audzināšanas garā, un tāda tā bija arī šogad. Šāgada uzvedums bija pasaka par kaķi, kuram bijušas dzirnavas. Dekorācijas nebija no koka vai papes, bet tās veidoja paši uzveduma dalībnieki, rādot dzirnavu riteņu griešanos un miltu malšanu. Arī mūzikālo pavadījumu spēlēja paši skauti un gaidas gan uz klavierēm, gan arī pūšot stabuli, klarineti vai flautu un spēlējot kokli.

Sarīkojumu ievadīja gaidas ar tautas dziesmām. Pēc tam skatītāji redzēja dzirnavas darbā, sekoja pils virtuves darbi un nedarbi, lāču un ķiparu deja, vingrojumi ar bumbu, bet nobeigumā pils zālē karalis kaķītim atdeva dzirnavas. Lielāko skatītāju atzinību tomēr guva modes skate, kurā rādīja ne vien Parīzes, Ņujorkas un citu modes lielpilsētu jaunākos modeļus, bet arī Havajas daiļavu trūcīgos tērpus. Šo skati rādīja skauti un gaidas pēc jaunākajiem tērpu piegriezumiem. Dažs savā lomā bija labi iejuties, citi izrādījās kautrīgi, it sevišķi, ja modes tērps nespēja apsegt visas miesas daļas.

Nobeigumā bija azaids ar atspirdzinājumiem lielajiem un mazajiem, kā arī rotaļas. Varēja izmēģināt laimi loterijā vai laimes akā. Lielajā loterijā pārnesamo televīzijas aparātu laimēja Daina Lāce no Bruklinas, bet fotoaparātu Ināra Lāce. Apmeklētāju bija ap 400.

—be

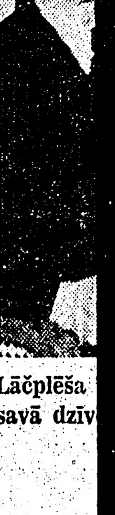

…TO ZIŅAS

martā, plkst. 8 vakarā.

● DV Toronto nodaļas jaunievēlētās valdes pirmajā sēdē pr-ža I. Zamlovska vadībā vienojās delegēt pārstāvi LNAK padomē, par jaunatnes nozares vadītāju apstiprināja priekšsēža vietnieku A. Lucu, bet par preses referentu izraudzīja O. Kļaveniēku. Atsaucoties uz LNJAK lūgumu, tai piešķīra telpas DV namā. Nodaļas apkārtrakstus arī turpmāk izstrādās P. un A. Broki. Nolēma rīkot saviesīgu vakaru ar priekšnesumiem, kurā dziedās soprāns Erika Beitāne no Londonas komponista I Saksa klavierpavadījumā. Nodaļas gadskārtējā Maija balle paredzēta 10. maijā DV namā.

● Kanadas DV delegātu sapulce un vanadžu salidojums 2. martā sāksies plkst. 10 rītā ar svinīgu dievkalpojumu un Lielo jundu Sv. Jāņa baznīcā. Delegātu sapulces un salidojuma tiešais darbs sāksies plkst. 12 dienā DV Toronto nodaļas namā un turpināsies 3. martā plkst. 10 rītā. 2. martā plkst. 6 vakarā paredzētas kopīgas vakariņas, bet plkst. 8 vakarā atklāts saviesīgs vakars ar priekšnesumiem un deju.

● Gadskārtējā plkv. O. Kalpaka bataljona piemiņas balle, kuru rīko Toronto latviešu korporāciju kopa, notiek 2. martā plkst. 7 vakarā Inn on the Park viesnīcas telpās. 3. martā plkst. 4 pēcpusdienā paredzēts apmeklēt kalpakiešu kapus Ziemeļjorkas kapsētā, bet plkst. 6 vakarā svinīgs dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

● Sv. Jāņa draudzes gada sapulce notiks 17. martā, tūlīt pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 11 dienā.

● TLTA ģimnazija 10. martā plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā rīko t.s. jauno talantu vakaru, kurā ģimnazisti lasīs labākos domrakstus, isrefērātus, teiks runas u. t. t., vārdu lietošanas mākā „sacensoties" ar aktrisi Almu Maču. Sarīkojuma atlikumu ģimnazija novēlējusi Latviešu namam pateicībā par bez maksas piešķirtajām telpām mācībām.

● Jaunatnes pulciņš Staburags 23. martā plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā rīko balli „Sprādziens gaisā"! Ieejas maksa biedriem 1,25 dol., pārējiem 2 dol.

…DAS ZIŅAS

visi varētu jautri justies. Masku godalgošanas komisija pirmo godalgu piešķīra Laimai Šaparovskai, kura saņēma Kiršteina uzņēmuma Lacroix dāvināto balvu, 2. vietā Jānis Šaparovskis, 3. Edvīns Skapsts un 4. Jānis Leitāns. P. A.

VINIPEGA

● Pēc ilgākas strīdēšanās 10. februārī atkal pulcējās latviešu organizāciju pārstāvji, lai papildinātu rīcības komitejai sarīkojumiem, kuri notiks Latvijas dibināšanas 50. gadadienas zīmē. Šāda sēde, nepiedaloties DV pārstāvjiem, jau bija notikusi iepriekš, tādēļ tajā izraudzītos rīcības komitejas locekļus vairs nepārvēlēja, tikai papildināja komitejas sastāvu ar DV nodaļas darbiniekiem. Pēc šī nokārtojuma rīcības komitejā darbojas [illegible] dības ir DV Manitobas nodaļas, Sv. Krusta draudzes un Latviešu biedrības pārstāvjiem, bet septīto dod Akadēmiskā kopa. Pirmais kopīgais sarīkojums, kuru šī komiteja organizēs, būs plkv. O. Kalpaka atcere. Agrāk tas bija propagandas sarīkojums, kurā piedalījās arī vietējās kanādiešu armijas vienības, bet šogad tas būs naudas ievākšanas sarīkojums, lai gūtu līdzekļus Latvijas jubilejas sarīkojumu segšanai. Jubilejas gadā rīcības komiteja, ja vien būs iespējams, nodomājusi rīkot mākslas izstādes un teātra izrādes, centīsies panākt radio un televīzijas raidījumus un organizēt kopīgus sarīkojumus ar igauņiem un lietuviešiem. Attieksmē uz tiešo Latvijas valstssvētku rīkošanu sapulce atstāja rīcības komitejai brīvas rokas. Iepriekšējā rīcības komiteja bija ierosinājusi iegādāties krēslus jaunbūvētajā pilsētas koncertzālē. Kaut ne visi šo priekšlikumu atbalstīja, to tomēr pieņēma, paredzot, ka palika tikai jautājums, kā vārdu uz šī krēsla piestiprinās, jo organizācijas nosaukums var likt uz īpašām grūtībām, bet ne uz krēsla. Rīcības komiteja vienojās tūlīt sarīkot līdzekļu vākšanas iecerēto sarīkojumu organizēšanai, apņemoties deficīta gadījumā pārāk neapgrūtināt organizācijas. J. Z.

Aspazijas vakars Ņujorkā

Atzīmējot latviešu lielās rakstnieces un dzejnieces Aspazijas 100. dzimšanas dienu, Ņujorkas DV apvienība 24. februāra kārtējo sanāksmju vakaru veltīja dzejniecei. Filoloģe Nora Valtere stundu garā priekšlasījumā ap 50 klausītāju iepazīstināja ar dzejnieces, prozistes un lugu autores lielo nozīmi latviešu literātūrā un arī politiskajā laukā. Latviešu literātūrā viņa ienāca jau 18 gadu vecumā ar jaunu garu un idejām. Viņas pirmo lugu „Vaidelote" izrādīja Rīgas latviešu teātra 25 gadu jubilejā 1894. gadā, un tā guva piekrišanu kā konservātīvajos „māmuļniekos", tā arī tā laika progresīvajos jaunstrāvniekos. Pēc dažiem mēnešiem sekoja otra luga „Zaudētās tiesības", kurā tēloti personīgi pārdzīvojumi, bet asi parādīts arī tā laika latviešu sievietes tiesiskais stāvoklis. Luga izraisīja asu polemiku presē, gūstot aplausus progresīvajos, bet asu nosodījumu konservātīvajos. Ar to zināmā mērā bija ievadīta sieviešu emancipācijas kustība.

Aspazijas „Vaidelote", salīdzinot ar A. Alunāna lugām, bija liels solis uz priekšu mākslinieciskajā ziņā. Tā arī saviļņoja latviešu nacionālās jūtas. Šī luga savu nozīmi nav zaudējusi vēl tagad. Arī Mirdzas dziesmu „Mēness starus stīgo" joprojām dzied koncertos.

Aspazijas straujums un dumpīgums parādījās arī viņas dzejoļos, kuri sakopoti 11 krājumos un 2 pašas dzejnieces sakārtotās izlasēs.

Pēc pirmās nelaimīgās laulības viņa apprecējās ar otru lielu latviešu tautas dzejnieku — Raini. Aspazija ticēja Raiņa talantam un 14 trimdas gados Šveicē uzņēmās visus saimnieciskos pienākumus, lai Rainis varētu nodoties vienīgi rakstniecībai. Šajos 14 gados tad arī radās Raiņa nozīmīgākie darbi, bet pašai Aspazijai tikai 2 dzejoļu krājumi. Te arī iezīmējās divu dzejnieku rakstura atšķirības: cik Rainis savos darbos dzīvoja nākotnes Latvijas vīzijās, tikpat Aspazija iegrima bērnības atmiņās. Kad abi dzejnieki atgriezās brīvajā Latvijā, Aspazija atplauka sākotnējā ražībā, bet Rainis, saduroties ar dzīves reālitāti un iesaistoties politiskajā darbā, daudz cieta.

Cik Aspazijas darbos paudās spēcīgs cīņas un pārdzīvojumu motīvs, tik svešas viņai bija mātes jūtas. Šai ziņā viņa bija vienaldzīga, jo ieskatīja, ka bērni traucē gara darbu. Viņa pati tomēr piederēja pie lielajām mīlētājām. Viņas dzejoļi dažreiz bija ne tikai stipri erotiski, bet arī moderni pašreizējā izpratnē.

Dzejniece bija pilnīgi neatkarīga. Viņa izteica to, ko juta, vienalga, vai kādam tas patika vai ne. To viņa darīja cara laikā, to viņa darīja, pret savas sociāldemokratu partijas gribu, arī Latvijas brīvības gados. Pēc 15. maija pārvērtībām viņa autoritāro režīmu apsveica ar dzejoļu krājumiem. Iebrūkot Latvijā komūnistiem, viņai nācās stipri ciest, jo sarkanie varasvīri atņēma tiesības uz Raiņa atstāto mantojumu, arī māju. Viņai nācās dzīvot nabadzībā.

Tautas mīlestību pret dzejnieci spilgti apliecināja viņas nāve 1943. gada 5. novembrī. Šķirsts bija novietots Māras baznīcā. Tūkstoši teica pēdējās ardievas. Kapsētā skanēja visdedzīgākās runas, pat vācu okupācijas gados aizliegtā tautas lūgšana atskanēja no milzīgā pavadītāju pulka mutēm.

Pēc referāta, par kuŗu klausītāji pateicās ilgiem aplausiem un ziediem, A. Malinovska-Apsīte deklamēja Aspazijas dzejoļus. Svinību galdu greznoja dzejnieces portrets, grāmatas, sveces un tautiskas segas. —Ir—

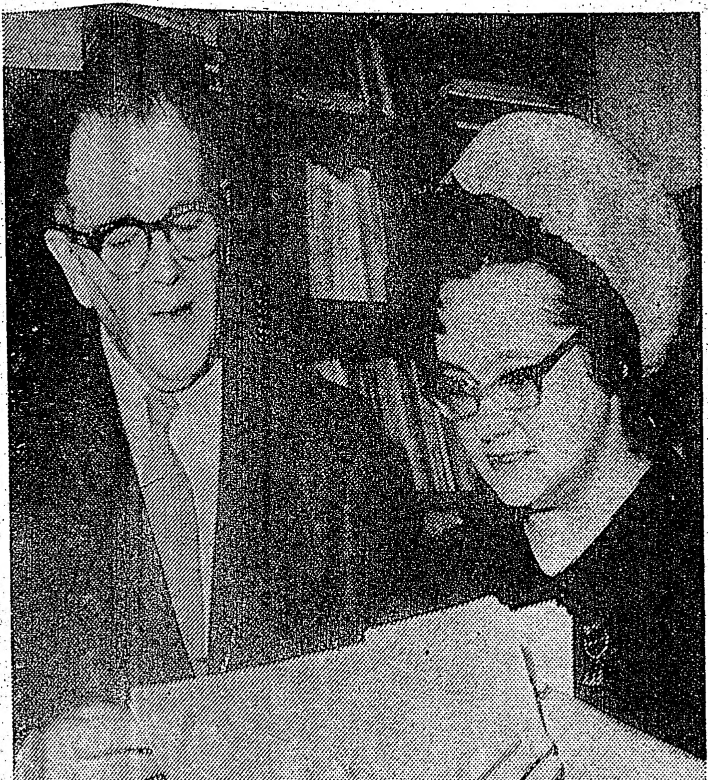

Igaunijas ģenerālkonsuls un sūtniecības vadītājs Ernests Jākobsons iepazīstas ar vēstuļu akcijas materiāliem, par kuŗiem paskaidrojumus sniedz BATUN darbvede Dagmāra Vallena.

Foto: I. Paegle

Igaunijas ģenerālkonsula norādījumi

Sakarā ar baltiešu vēstuļu rakstīšanas projektu ārvalstu valdību galvām BATUN pārstāves Inta Paegle un Dagmāra Vallena apmeklēja Igaunijas ģenerālkonsulu un sūtniecības vadītāju Ernstu Jāksonu, paskaidrojot projekta mērķus un prasot viņa padomu. Ģenerālkonsuls izteicās, ka tā ir apsveicama ideja. „Lai iespaidotu pasaules nostāju, tā jāiepazīstina ar baltiešu problēmām," viņš teica un sniedza praktiskus padomus, kā to vislabāk veikt. E. Jāksons brīdināja no paraugvēstuļu burtiskas pārrakstīšanas, kas, pēc viņa domām, mazinātu akcijas nozīmi, un aizrādīja, ka vēstulēm jābūt lietišķām, izvairoties no pārspīlējumiem un emocijām. „Vispirms vēstule jāuzmet tieši tā, kā domā, pēc tam jāsāk izsvītrot adjektīvus," atvadoties ar smaidu sejā pamācīja arvien darbīgais un sirsnīgais igauņu valstsvīrs.

Igaunijas konsulāta gaumīgi iekārtotās telpas atrodas Ņujorkas Rokfellera centra debesskrāpja 14. stāvā. D. V.

TRĪS KAŖU DALĪBNIEKA JUBILEJA

TRĪS BALTIJAS VALSTU ORDEŅU KAVALIERIM JĀNIM KALNIŅAM 70 GADU

Nule Klēvē, Rietumvācijā, uz 70 mūža gadiem atskatījās Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris virsniekvietnieks Jānis Kalniņš, kas piedalījies ne tikai pirmajā pasaules kaŗā un Latvijas atbrīvošanas cīņās, bet bijis cīnītāju rindās arī otra pasaules kaŗa laikā. Latvijas atbrīvošanas cīņu laikā viņš kaujās pret komūnistiem Līvānu rajonā divreiz smagi ievainots, par ko apbalvots ar Lāčplēša kaŗa ordeņa 3. šķiru, bet par nopelniem citās frontēs saņēmis Igaunijas brīvības krusta 2. šķiras 3. pakāpi, Lietuvas atbrīvošanas medaļu, Viestura ordeni ar šķēpiem, Trijzvaigžņu ordeņa 5. šķiru u.c. godazīmes.

J. Kalniņš dzimis 1898. gada 22. februārī Valmieras apriņķa Koņu pagastā kā būvuzņēmēja un mūrnieka - podnieka amatmeistara dēls, apmeklējis draudzes skolu un ģimnaziju Rūjienā, 1916. gadā uzsācis kaŗavīra gaitas latviešu strēlnieku rezerves pulkā, tad pārskaitīts uz 8. Valmieras strēlnieku pulku, bet 4. Valmieras kājnieku pulka rindās piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās un šī pulka sastāvā dienējis arī miera laikā līdz Latvijas armijas izformēšanai. Vācu okupācijas laikā viņš darbojās kārtības policijā Rīgā, bet vēlāk iedalīts 1. Rīgas policijas pulkā (latviešu būvpulkā) Tornā, piedzīvojot smago atkāpšanās posmu, tāpat gūsta dienas Putlosā un Cēdelgemā.

Latvijas atbrīvošanas cīņu laikā viņu paaugstināja par kaprāli, 1923. gadā par virsseržantu, bet 1929. gadā par virsniekvietnieku Viņš beidzis arī dažādus kursus, citu vidū virsniekvietnieku, rezerves leitnantu un policijas virsnieku kursus.

Pēc atbrīvošanas no gūsta otra pasaules kaŗa pēcgadu laikā viņš dažādās britu okupētās Vācijas joslas bēgļu nometnēs bija komandants, latviešu komitejas priekšsēdis un darbojies nometņu saimniecības amatos, bet vēlāk līdz pensijas vecuma sasniegšanai strādāja kādā vācu firmā Duisburgā par betona darbu speciālistu.

Tagad jubilārs klusā un dabas jaukumiem apveltītā Rietumvācijas novadā kopā ar dzīvesbiedri pavada pelnītās atpūtas dienas. Runājot par gavilnieku, kuŗš kaŗavīra gaitās aizvadījis gandrīz 30 gadu, nevar neatzīmēt viņa lielo pienākuma apziņu un kārtības mīlestību, kuŗa to pavadījusi visu mūžu. J. Kalniņš nekad nav bijis tikai „sauss" pavēļu un reglamenta pantu izpildītājs, bet cilvēks ar dzīves izpratni, tādēļ viņu cienīja ne tikai padotie, bet arī priekšniecība.

V. Zirnītis

Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris Jānis Kalniņš ar dzīvesbiedri savā dzīvoklī Klēvē, Vācijā.

Kakiša dzirnavas

SKAUTU UN GAIDU SARĪKOJUMS ŅUJORKĀ

Ņujorkas skautu un gaidu 19. sarīkojumu 25. februārī Salas dievnama sarīkojumu zālē atklāja draudzes pr-ks M. Klaviņš, norādot uz desmit skautu likumiem, īpaši izceļot patiesības, paklausības un modrības likumus. Skautu vecāku padomes pr-dis J. Ērglis uzrunāja sarīkojuma dalībniekus, bet latviešu gaidu pr-ce M. Vilka pasniedza Ņujorkas gaidu vienībai sekmīgas darbības apliecību. Skautu nopelnu zīmi saņēma J. Ērglis. Vēl skautus un gaidas sveica Latvijas skautu pilnvarnieku padomes pr-ks V. Klētnieks, Zeniņš no Lāčplēša kaŗa ordeņa padomes, K. Stankēvics, pārstāvji no Toronto un Bostonas skautiem, bet rakstveida apsveikumus bija sūtījušas atsevišķas skautu vienības. Ņujorkas mazskauti saņēma diplomu par Tēvzemes nometnē iegūto 1. vietu šķēršļu gājienā.

Skautiem sarīkojuma programma vienmēr bijusi latviskās audzināšanas garā, un tāda tā bija arī šogad. Šāgada uzvedums bija pasaka par kaķi, kuram bijušas dzirnavas. Dekorācijas nebija no koka vai papes, bet tās veidoja paši uzveduma dalībnieki, rādot dzirnavu riteņu griešanos un miltu malšanu. Arī mūzikālo pavadījumu spēlēja paši skauti un gaidas gan uz klavierēm, gan arī pūšot stabuli, klarineti vai flautu un spēlējot kokli.

Sarīkojumu ievadīja gaidas ar tautas dziesmām. Pēc tam skatītāji redzēja dzirnavas darbā, sekoja pils virtuves darbi un nedarbi, lāču un ķiparu deja, vingrojumi ar bumbu, bet nobeigumā pils zālē karalis kaķītim atdeva dzirnavas. Lielāko skatītāju atzinību tomēr guva modes skate, kurā rādīja ne vien Parīzes, Ņujorkas un citu modes lielpilsētu jaunākos modeļus, bet arī Havajas daiļavu trūcīgos tērpus. Šo skati rādīja skauti un gaidas pēc jaunākajiem tērpu piegriezumiem. Dažs savā lomā bija labi iejuties, citi izrādījās kautrīgi, it sevišķi, ja modes tērps nespēja apsegt visas miesas daļas.

Nobeigumā bija azaids ar atspirdzinājumiem lielajiem un mazajiem, kā arī rotaļas. Varēja izmēģināt laimi loterijā vai laimes akā. Lielajā loterijā pārnesamo televīzijas aparātu laimēja Daina Lāce no Bruklinas, bet fotoaparātu Ināra Lāce. Apmeklētāju bija ap 400. —be

Ievērojams latviešu ķīmiķa pētījums

Laikraksti ASV un Kanadā 26. februārī ziņoja par jaunatklājuma procesu kriminoloģijā — iespēju noziedzniekus identificēt pēc ķermeņa „tvaikiem" jeb izgarojumiem. Gar šo procesu pašlaik strādā Ilinojas technoloģijas institūta Čikagā pētniecības daļas darbinieki ķīmiķa Dr. Andreja Dravnieka vadībā. 56 gadus vecais latviešu zinātnieks ir arī šīs idejas izauklētājs. Doma īsumā šāda: ikviens cilvēka ķermenis attīsta izgarojumus, daži ar specifisku smaku, citi bez. Šie dividuāli kā pirkstu nospiedumi un sastāv no 10—20 dažādiem atsevišķiem elementiem.

Pierādījies, ka viss, ko kāda persona aizkaŗ vai kam tuvojas, uzņem tās izgarojumus un uz laiku arī patur. Dr. Dravnieks norāda, ka cilvēka ķermenis izdod 50—100 dažādu izgarojumu savienojumus. Tas konstatēts, ievietojot brīvprātīgos palīgus stikla „zārkos", kas izslēdz atmosfairas ietekmi. Ar speciāli pielāgotu stikla chromotografu (ko forensikā lieto dažādu vielas sīkdaļu identificēšanai) var noteikt, no cik savienojumiem ķermeņa iztvaikojumi sastāv un cik stiprs katrs atsevišķais elements. Savienojumus pagaidām identificē tikai pēc stipruma, apzīmējot ar cipariem. Šo informāciju kompūters pārstrādā un noteic individa dzimumu un rasi ar 90% ņemaldību, tomēr pašreizējā attīstības stadijā vēl nav iespējams identificēt atsevišķu individu izgarojumus.

Tā kā volontieŗiem, kas palīdz mēģinājumos, stikla „zārkos" jāgulstas pēc iespējas mazāk apģērbtiem, lai pārbaužu rezultāti būtu precīzāki, laikrakstu reportieŗi ar saprotamu vieglas skaudības ieskaņu atzīmē, ka par daiļavām bikini tērpos, diemžēl, drīkstot papriecāties vienīgi paši pētnieki, jo izmēģinājumu telpa publikai nav pieejama.

ASV federālais aviācijas departaments pašlaik pārbauda kādu Dr. A. Dravnieka „tvaika mašīnu", ar kuŗu iespējams noteikt, vai lidmašīnā ienestas sprāgstvielas. Žurnālistiem gan latviešu ķīmiķis atteicies kaut ko tuvāk par šo aparātu paskaidrot, aizbildinoties, ka valdība nevēlas projekta detaļas izpaust. Ja mašīna izmēģinājumos darbosies nekļūdīgi, tad ikvienā lidostā tuvākajā nākotnē būs iespējams iekārtot aizsargierīces, tā ka pasažieŗiem turpmāk nebūs iespējams ienest bumbu lidmašīnās.

— ns

Lietuvieši un ukraiņi sola atbalstu

Latviešu dienu rīcības komitejas un Latviešu draugu biedrības (Latvian Friends Executive Board) valdes kopīgo sēdi 19. februārī Čikagā ievadīja Latviešu dienu rīcības komitejas pr-dis V. Vīksniņš, pieminēdams Lietuvas un Igaunijas dibināšanas 50. gadadienas, un izteikdams gandarījumu, ka sēdē ieradies arī Ilinojas pavalsts parlamenta loceklis Džons Vulfs, kas latviešiem labi pazīstams ar Ilinojas likumdošanas iestādēs iesniegtajām rezolūcijām Baltijas valstu un citu apspiesto tautu labā. V. Vīksniņš sapulces dalībniekus iepazīstināja ar Latviešu draugu biedrības pr-di E. Verbicki, kas vadīja sēdes turpinājumu. „Mums nepieciešami darbi, palīgi un nauda. Apsolos darbu lielāko daļu uzņemties pats, un vajadzības gadījumā man var zvanīt katrā laikā," viņš apņēmās.

V. Vīksniņš sniedza tuvāku informāciju par ALAs organizēto izstādi, kuŗa būs iedalīta 6 nodalījumos — glezniecībai, daiļamatniecībai, grāmatniecībai, mūzikai, filatelijai un numizmatikai, bet pēdējā nodalījumā būs parādīti komūnistu varasdarbi okupētajā Latvijā. Latviešu dienu programmas uzmetumā atklāšana paredzēta 27. maijā, piedaloties Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājam Dr. A. Spekkem un Čikagas pilsētas galvam R. J. Dēlijam. 29. maijā domāts „Sveiciens apspiestajām tautām" ar igauņu un lietuviešu piedalīšanos,, bet 30. maijā — „Sveiciens visiem brīvības cīnītājiem" ar vainaga nolikšanu Makkormika svētnīcā Vītonā. Ilinojas pavalsts 150 gadu jubilejas komitejas pr-dis Nūtons apsolījis Latviešu dienas atbalstīt.

Latviešu draugu biedrības valdes locekļi pārrunās pauda pārliecību, ka ieceres godam paveiksies, bet organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States pārstāvis V. Korsts narādīja, ka izstādei nepieciešams dziļāks saturs, ne tikai ārēja reprezentēšanās vien. Sēdes vadība tam piekrita.

Čikagas lietuviešu apvienības un jaunievēlētais ASV lietuviešu centrālās organizācijas priekšsēdis Bronus Nainis apsolīja lietuviešu atbalstu, to pašu darīja arī ukraiņu pārstāve Uļana Silēviča.

Pirms sēdes nobeiguma V. Vīksniņš pateicās visiem klātesošajiem par labajiem vārdiem un solījumiem, vēl norādot, ka Apspiesto tautu nedēļas parāde Čikagā notiks 20. jūlijā. Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars pārstāvis J. Valainis ieteica, ka būtu veicināmi daādu organizāciju salidojumi Čikagā Latviešu dienu laikā. Ar telegrammām sēdes dalībniekus bija sveicinājis Čikagas pilsētas galva R. J. Dēlijs un viņa speciālo uzdevumu direktors J. Rēlijs.

Pēc sēdes tās dalībnieki vēl pakavējās draudzīgās pārrunās Latviešu biedrības kluba telpās.

J. K.

★ Rīgas radiofonā 28. janvārī nolasīti trimdas latviešu dzejnieku Ivara Lindberga un Olafa Stumbra darbi, bet Monika Zariņa bija aizsūtījusi skaņu lentē ierunātus dzejoļus. Pieteicējs klausītājus arī īsumā iepazīstināja ar minēto dzejnieku biogrāfiju. Līdz šim tas ir vienīgais gadījums, kad okupētajā Latvijā oficiāli atskanējusi trimdas latviešu lirika. „Literātūrā un Mākslā" ievietota arī Irmas Grebzdes novele „Sarkanie jūras zirdziņi" no krājuma „Ēnas dzeltenā stiklā".

★ Zviedrijas 9 mākslinieku vidū, kas godalgoti par projektiem dzīvokļu rajonu izdaiļošanai, ir arī gleznotājs un tēlnieks Leo Jānis Briedītis. Viņš gatavojas arī piedalīties Raiņa un Aspazijas pieminekļa meta sacensībā.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Šogad Ņujorkas latviešu draudzē notiks trīs jauniešu iesvētības: Bruklinas Betlemes baznīcā Pūpolu svētdienā, 7. aprīlī, Jonkeros Vasarsvētkos, 2. jūnijā, bet Salā 27. oktobrī. Spriežot pēc jau tagad pieteikto iesvētījamo skaitu, lielākās iesvētības būs Bruklinā. Draudzē bija parasts, ka iesvētības notiek divas reizes gadā Bruklinas baznīcā. Tomēr pērn ar draudzes valdes lēmumu iesvētības pirmo reizi notika Jonkeros un pēc tam Salā, paliekot tomēr pie divām reizēm gadā. Šogad valde lēmumu grozījusi, un jauniešu ievēte notiks trīs reizes gadā, tā piemērojoties draudzes trim lielajiem novadiem.

● Igaunijas valsts dibināšanas 50 gadu atceres dienas pieņemšanā 23. februārī Igauņu namā Ņujorkā viesus sagaidīja Igaunijas ģenerālkonsuls E. Jāksons, Igauņu komitejas pr-dis H. Lēsmets un Komitejas Igaunijas brīvībai pr-dis A. Kuts. Pieņemšanā bija pulcējušies ap 150 lūgtu viesu, pa lielākai daļai igauņi. No Vašingtonas bija ieradies Latvijas sūtniecības vadītājs Dr. A. Spekke, bet Ņujorkas latviešus pārstāvēja Komitejas Latvijas brīvībai pr-dis V. Hazners un ALAs priekšnieka vietnieks A. Bērziņš ar dzīvesbiedri. Ņujorkas pilsētu reprezentēja Obraiens, bet ASV misiju Apvienotajās nācijās S. Fingers. Viesu vidū bija arī Rietumvācijas konsuls Lippe, Īrijas ģenerālkonsuls, Beļģijas, Albānijas un Brīvās Eiropas komitejas pārstāvji, kā arī ASV sūtniecības pēdējais pārstāvis Rīgā Pakers un Lietuvas pārstāvji. Ievērojamāko viesu ierašanos paziņoja pa skaļruni un uzņēma filmā.

ČIKAGA

● Čikagas latviešu organizāciju apvienības pretkomūnisma komitejas sēdi 15. februārī vadīja pr-dis L. Neimanis, kas ziņoja, ka pilsētas galva Dēlijs jau 3 gadu pēc kārtas izraudzījis V. Vīksniņu par Apspiesto tautu nedēļas galveno vadītāju. Latviešu grupai parādē, ar kuŗu parasti ievada Apspiesto tautu nedēļu Čikagā, līdzekļus paredzējusi dot ČLOA no Latvijas dibināšanas 50. gadskārtas atzīmēšanai ziedotajām summām. Par latviešu grupas vadītāju parādē izraudzīja A. Vanagu. Pilsētas valde izteikusi vēlēšanos, lai Apspiesto tautu nedēļas parādē, kuŗa notiks 20. jūlijā, plakātos būtu pausta katras tautību grupas pateicība par dzīvošanu brīvībā, paši Ilinojas pavalstī, kuŗa šogad svin 150 gadu pastāvēšanu. Ieteikts arī pēc iespējas daudz lietot tautu tērpus. V. Vīksniņš ziņoja, ka ČLOA Latvijas 50 gadu jubilejai paredzējusi piedalīšanos ALAs ceļojošās izstādes un Tautību festivāla rīkošanā, bet pati organizēs Latvijas valstssvētku svinības. Pārrunāja pretkomūnisma komitejas ieteikumu ČLOA rīkot arī preses konferenci laikā, kad Čikagā ieradīsies ALAs priekšsēža vietnieks A. Bērziņš. Arvien aktuālāks kļūst jautājums par ASV latviešu ciemošanos okupētajā Latvijā. Pretkomūnisma komiteja stingri iestājas pret sadarbošanos ar komūnistu valdību un ieteic tautiešiem, kuŗi vēlas Latvijā ciemoties, atteikties no visiem sabiedriskajiem amatiem. Ja akceptē t.s. kultūras apmaiņu, tai jābūt abpusējai, ne tikai no padomju puses vien sūtīta „prece". Derētu arī atcerēties, ka Pad. savienība joprojām par saviem pilsoņiem uzskata visus, kas dzimuši Latvijas territorijā, neatkarīgi no pašreizējās pavalstniecības. Komiteja deklarēja, ka cīnās par neatkarīgu Latviju un pašnoteikšanās tiesībām, bet pret koeksistenci. Z. K.

KLĪVLENDA

● DV apvienības protektorātā 17. un 18. februārī notika grafiķa S. Vidberga un gleznotāja H. Baumaņa darbu izstāde, kuŗu bija iekārtojis un pārzināja mākslinieks B. Sniedze. No izstādītajām 56 grafikām un 34 gleznām pārdeva 14 resp. 11 darbu.

● DV apvienības jaunievēlētā valde pirmajā sēdē pr-ža A. Kalniņa vadībā pienākumus sadalīja šādi: vicepriekšsēdis un apgādes daļas vadītājs V. Zemesarājs, kasieris un finanču daļas vadītājs J. Jenzis, sekretārs A. Vādzemnieks, kultūras daļas vadītājs B. Sniedze, valdes loceklis sevišķiem uzdevumiem A. Brīmanis, mantzinis K. Pētersons, biedrzinis A. Fogelis un mītnes pārzinis K. Čečeris.

● Apvienotās ev.-lut. draudzes kreditsabiedrības biedru sapulcē pr-dis H. Salaks ziņoja par darbību aizvadītajā gadā. Sabiedrībai ir 187 dalībnieki, noguldījumos 102.000 dol., bet aizdevumos izmaksāti 59.000 dol. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza pr-dis K. Miške. Jaunievēlētajā valdē darbosies priekšsēdis H. Salaks, viņa vietnieks A. Pētersons, kasieris V. Rubovskis, grāmatvede M. Puķīte, sekretārs J. Šalme un valdes locekļi L. Lūsis un K. Michailovs. Aizdevumu komisijā darbosies P. Leitis, J. Celmiņš un A. Krišķāns, bet revīzijas komisijā H. Mielēns, J. Strauts un A. Ābolina.

J. E.

DENVERA

● DV apvienības Kolorado gada sapulci 18. februārī, piedaloties 34 biedriem (65%), vadīja A. Gulbis un protokolēja R. Balode. Sapulci atklājot, pr-ks V. Zobens aicināja ar klusuma brīdi pieminēt mirušo vanagu J. Mitenbergu un skubināja Latvijas dibināšanas 50. gadā turpināt vienotiem spēkiem darbu šīs nozīmīgās jubilejas zīmē. Aizvadītajā darbības gadā notikuši 9 dažādi sarīkojumi ar 466 apmeklētāju kopskaitu un šaušanas sacīkstes, noorganizētas divas ziedojumu vākšanas akcijas un izdoti 17 informātīvi raksti. Denveras un Kolorado Springas bibliotēkām un universitātēm nodotas brošūras un cita veida informācijas materiāli par komūnisma īsto seju, Ziemsvētkos nosūtītas veltes latviešiem ASV bruņotajos spēkos, skolas atbalstītas ar līdzekļiem un grāmatām, apmeklēti slimie, nolikti ziedi uz mirušo kaŗavīru atdusas vietām un 11. novembrī godināti 3 Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗi. Nodaļa piedalījusies arī protesta akcijā pret Latvijas zelta atsavināšanu Anglijā un iestājusies par Baltijas valstīm veltītas pastmarkas izdošanu. Pie nodaļas izveidots fotografiju un skaņu lenšu archīvs. Pēc revīzijas komisijas ziņojuma visām amatpersonām izteica pateicību, bet budžetu pieņēma 750 dol. apmērā. No pērnā budžeta atlikuma 20 dol. piešķīra Minsteres latviešu ģimnazijai Vācijā. Par apvienības prku ievēlēja līdzšinējo Vili Zobenu, bet valdē līdzšinējos I. Balodi, A. Timermani, J. Richteru un O. Runiku, no jauna J. Smilgu. Revīzijas komisijā ievēlēja E. Lindemani, L. Rukinski un I. Vallasu: par vanadžu kopas priekšnieci izraudzīja Ritu Balodi, bet valdē A. Timermani, M. Ritumu, O. Strausu, A. Janumu un Z. Līci. V.

ROČESTRA

● Ev. lut. Kristus draudzes gada sapulcē māc. T. Zīraks ziņoja, ku uz 1. janvāri draudzē bija 205 iesvētīti locekļi, pagājušajā gadā notikuši 25 dievkalpojumi, iesvētīti 4 jaunieši, salaulāti 5 pāŗi, bet 2 draudzes piederīgie miruši. Par draudzes valdes darbību ziņoja tās pr-dis Fr. Kalniņš, bet dāmu komitejas (pr-ce M. Ozola) pārskatu nolasīja D. Sarma. Komitejā 15 darbinieču. Palīdzības darbs bez vietējām vajadzībām bijis veltīts arī tautiešiem Vācijā un Austrijā, domājot arī par latviešu izcelsmes kaŗavīriem Vietnamā. Pārskatu par svētdienas skolas darbu (pārzine A. Vilka) nolasīja I. Rozenberga. Skolā mācās 28 bērni vecumā no 4—16 gadiem, par skolotājiem darbojas A. Īzaka, V. Līdere, A. Liepiņa, I. Timrots, A. Niedols un māc. T. Zīraks, bet skolotāju aizstājēji ir A. Aizstrauta, I. Līders, J. Zariņa un A. Vilka. Pārskatu par Latvijas dibināšanas 50 gadu rīcības komitejas paveikto un iecerēm deva O. Sniedze, bet revīzijas komisijas ziņojumu sniedza tās pr-dis A. Īzaks. Aizvadītais darbības gads beidzies ar nelielu atlikumu, bet šim gadam budžetu pieņēma 4600 dol. apmērā. Līdzšinējo draudzes prku Fr. Kalniņu ievēlēja atkal, bet V. Haznera vietā, kas studiju dēļ pagaidām Ročestru atstāj, izraudzīja Ž. Mitenbergu, kasieŗa amatu uzticot H. Aizstrautam. Revīzijas komisijā ievēlēja A. Īzaku, A. Karlsonu un Inesi Renci. Sapulcē, kuŗu vadīja draudzes pr-ks Fr. Kalniņš, protokolējot A. Aizstrautam, piedalījās tikai 11% no balss tiesīgajiem draudzes locekļiem. Sed.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTĪ ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDĪTĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 13 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens eļļas apkure, 3 vannas istabas, 3 virtuves, dubultgarāža un privāts iebraucamais ceļš.

Broadview — Danforth: Divstāvu 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, moderna apkure. Cena $19.900.

Yonge — Lawrence: Atsevišķš 4 istabu bungalovs, moderna apkure, garāža. Cena $16.500.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

STEIDZĪGI VAJADZĪGI
LATVIEŠU SPIESTUVĒ
DARBINIEKI

Mašīnburtlicis un aplauzējs — amata pratēji. Var būt arī iesācējs ar teorētiskām zināšanām.

Lūdz pieteikties no pl. 9 — 5 pēcp.
tālr. 921—7121, Toronto.

Nosūtiet savlaicīgi pārtikas saiņus saviem piederīgiem uz svētkiem!

PARAUGSAIŅI

Cenas ASV dolaros

2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, bruto 10 kg 18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg 19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 32.00
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg 16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg 22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg 25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 kg šokolāde, 80 cigaretes, brutto 5 kg 22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 kg rozīnes, 300 gr šokolāde, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg 38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg 39.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0,5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 154 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, brutto 10 kg 31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Nestkafe", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes 21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots 35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes 30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 53.00
Nr. 31 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg. rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu .... $ 39.90
Nr. 33 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc. $ 24.90
Nr. 34 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu .... — 20 mārc. $ 22.70
Nr. 35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. $ 37.50
Nr. 36 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss, 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc. $ 30.75
Nr. 37 4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc. $ 29.75
Nr. 38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. $ 51.50
Nr. 39 4 kg cūku tauku; 4.5 kg eksporta bekona 19 mārc. $ 29.50
Nr. 40 — iepriekšējais sainis divkāršots netto 38 mārc. $ 52.50
Nr. 41 2 kg cukura, 4.5 kg bekona 2 kg rīsu — 19 mārc $ 27.50
Nr. 42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc $45.50
Nr. 43 4 kg cūku tauku: 2,5 kg cukura. 2 kg rīsu — 19 mārc. $ 20.90
Nr. 44 — iepriekšējais sainis dubultots $36.50
Nr. 45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts kopā 38 mārc. $49.50
Nr. 46 — 5. kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr. siers, 1 kg žāv. augļi, 210/300 g pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentrāts, 200 g pipari, 200 g lauru lapas, 50 g vaniļas cukurs — 38 mārc. .... $ 37.00

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai

DV GRĀMATNĪCAS
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p. p., sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

491 College Street, Toronto 4, Ont., tel. 921-7121

IEGULDIET NAUDU NEKUSTAMOS ĪPAŠUMOS!

Ar $800.00 iemaksu jūs varat iegādāties 10 akru zemes gabalu ar fronti pie provinces lielceļa uz 5 gadu atlikuma nomaksu.

Minūšu attālumā no 401. lielceļa, netālu no Toronto.

Ja jūs esat ieinteresēti nopelnīt, tad dariet to tūlīt — kamēr vēl pirmie gruntsgabali dabūjami.

Zvaniet īpašniekam, Toronto 429—3920

Pārpankūkotas bliņas un sazāļotas tējas

Jau otru gadu Latviešu nama Toronto dāmu komiteja bija rīkojusi t. s. „Pankūku balli", kura 24. februārī pulcināja ap 100 apmeklētāju, kas gan šoreiz bija mazāk nākuši dejot, bet galvenokārt nogaršot 15 dažādās pankūku šķirnes, kuras bija pieteikušas rīkotājas. Šo solījumu viņas arī izpildīja, tā ka apmeklētāji patiešām katru šķirni varēja tikai nogaršot, jo pamatīgākai iebaudīšanai attiecīgais cilvēka organs vienkārši par mazu. Zinot, ka daudzi Toronto latvieši pankūkas uzskata par „prastu mantu", no tām atteicoties pat paziņu apciemojuma laikā, ja namamāte piedāvā, sāka tomēr uzmākties šaubas, vai šis uzskats nemājo tikai „augstākajā saviedrībā", redzot ar kādu patiku un apetītu balles viesi notiesāja citu apsmādētās pankūkas, pie tam tādā ātrumā, ka saimnieces tikko jaudāja piegādāt svaigus cepumus!

Un kādu pankūku gan ballē nebija! Lieki runāt par parastajām raudzētas vai neraudzētas mīklas pankūkām, kurām varēja likt virsū skābu krējumu, ievārījumu vai siļķu salātus, dabūjami bija arī tādi lukulliski retumi kā rabarberu un griķu pankūkas ar dažādām piedevām, pret kurām kartupeļu pankūkas jau izlikās kā bronzas medaļas salīdzinājums ar zeltu olimpiskajās spēlēs. Ja kāds pavisam liels gardēdis būtu pasūtinājis zirņu pankūkas, tad gan būtu piedzīvojis vilšanos, bet ļoti iespējams, ka nākošajā gadā varēs dabūt arī tās. Pankūku cepšanai ir daudz iespēju, vajadzīga tikai izdoma.

Piedzert klāt pie pankūkām saimnieces nepiedāvāja pienu vai paniņas, bet gan dažādas zāļu tējas, no kurām dažas bija apzīmētas pat par „stiprajām". Protams, varēja jau dabūt arī tik ikdienišķo kafiju, bet zāļu tējas bija piemērotākas balles raksturam un tajā sniegtajiem lukulliskajiem baudījumiem. Iespējams, ka ņu daži lasītāji tvers spalvu lai rakstītu vēstuli redakcijai un protestētu, ka šī raksta virsraksts ir mānīgs vai pat nesaprotams. Tā tomēr nav. Mana vecāmāte, piemēram, kartupeļu pankūkas sauca par bliņām; ja tagad šo vārdu vairs nelieto, tad ir pamats teikt, ka ballē bija dabūjamas pārpankūkotas bliņas. Ja minētas sazāļotas tējas, tad tūlīt nav jāsaprot, ka tām bijusi pielieta inde. Nē, te domāta tēju spēcīgā iedarbība, liekot to iebaudītājiem kļūt par it kā citiem cilvēkiem: kājas kļuva lunkanākas, mēle lokanāka, smaids platāks, acis dzirkstīgākas. Ja pat rakstniece Biruta Senkēviča divreiz traucās kājās, lai uzsāktu un diriģētu tautas dizesmas (viņas programmā bija „Rīga dimd" un „Jauns un traks"), tad gūts skaidrs pierādījums par zāļu tēju spēku, un tādēļ pamatoti varam runāt par sazāļotām tējām.

Ir parasts domāt, ka pankūku cepšana ir pati vienkāršākā lieta pasaulē, jo to prot katrs vecpuisis, pie tam piemirstot, ka tieši vīrieši ir labākie pavārmākas pratēji, ko apliecina fakts, ka visās slavenajās pasaules viesnīcās ir tikai šefpavāri, bet nevienā nav šefpavāres, bet pankūku cepšana tomēr nav tik vienkārša lieta, it sevišķi vēl, ja ar tām jāapgādā apm. 100 galvu liels viesu pulks. Cik daudz darba tas prasa, pierādīja tas, ka Latviešu nama dāmu komiteja bija spiesta izdarīt rezervju iesaukšanu dienestā, lai samobilizētu vajadzīgos spēkus 18 saimnieču „kaujas brigādei". Tajā ar pankūkām cīnījās (arī uzvarēja) pati priekšniece Eiza Galdiņa, Sofija Zaķe, Aina Briede, Irēne Stagava, Janīna Začesta, Florence Krūmiņa, Vēra Bebre, Zelma Simanovska, Rasma Zamlovska, Zelma Grekere, Gaida Āpše, Emma Detleva, Milda Sproģe, Sofija Leite, Anna Ģime, Berta Bušmane, Valda Briede un Rasma Stagava.

Ballē bija arī divertisments, kuru pieteica vakara norises vadītāja Valda Briede — acīm redzot, kā skaļākās balss īpašniece, jo pankūkotāju čalas, smieklus un dziesmas nebija tik viegli pārkliegt. Valdai tas tomēr lieliski izdevās, tomēr viņa izrādījās arī viltīgi piesardzīga, pārkliegšanas ofensīvu uzsākot tikai brīdī, kad apklusa skaņu pastiprinātāja zālē mestā skaņu plašu dejas mūzika, kuras taktī griezās daudzi ballinieki, lai ātrāk tiktu galā ar iebaudītajām pankūkām un varētu pasūtināt jaunas šķirnes porciju. Divertismenta programmā Z. Grekere nolasīja daļēji rīmētu, daļēji brīvā pantā rakstītu balles prologu (gan pēc balles iesākšanās), bet A. Bencone, G. Āpše un Z. Grekere sniedza nezināma autora skeču, kurā arī bija darīšana ar pankūkām, arī ar Krīša Ķepala brūti Dižpāku Emmīšu; bez tam ar smuku un jaunu kungu, kam vēl visi mati uz galvas un kas iepazīts polonēzē Preses ballē Toronto, bet — par to nevar tuvāk izteikties, lai mūsu laikrakstā nesāktos jauna vēstuļu akcija, jo pagaidām vēstules rakstāmas vienīgi izdodamās Baltijas valstu pastmarkas lietā...

Bija arī loterija, pie tam atzīmēšanas vērta, jo pēdējos gados nevienā Toronto sarīkojumā neizbēgamajā loterijā nav bijis tik daudz laimestu. Sajuka to skaitīšana, bet laimestu noteikti bija vairāk nekā galvu skaits pankūku cepēju brigādē vai triecienvienībā, kā saka okupētajā Latvijā, ko apliecina kaut vai fakts, ka viena vienīga vakara dalībniece ieguva četrus laimestus. Tomēr galvenais viņai nekrita, nācās apmierināties ar kvantitāti kvalitātes vietā. Pašu galveno — keramiķa Z. Jurševska dāvināto krūzi — laimēja A. Lejniece.

Atvadoties vēl iebaudīju pankūku, kurai bija dots nosaukums „Nāc rītdien atkal". Kā „Komm morgen wieder" mēs to labi pazīnām arī Latvijā un labprāt ēdām, buljona šķīvī iegremdētu. Un šai vietā jāizska vienīgā negātīvā kritika par Pankūku balli, jo ar šo pēdējo šķirni saimnieces apzināti maldinājušas publiku: visiem kas „rītdien atkal atnāca", bija jāpiedzīvo rūgta vilšanās — saimnieču brigāde bija pazudusi un neviena pankūka nebija dabūjama, pat visvienkāršākā, no ūdenī iejauktiem miltiem margarīnā vai lētā eļļā cepta.

Lajs Diletants

Četri suņi izmaksā 2600 dol. nedēļā

DZĪVNIEKU AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBA TOMĒR NOBAŽĪJUSIES, VAI SUŅIEM KLĀJAS PIETIEKAMI LABI...

Visvairāk naudas suņu uzturēšanai, liekas, izdod britu izcelsmes amerikāņu kinoaktrise Elizabete Teilore. Viņas divi Pekingas sunīši un divi Tibetas drošības suņi izmaksā 2600 dol. nedēļā! Teilores popularitāte anglosakšu pasaulē nekad nav bijusi mazā, bet nu ievērību ieguvuši arī viņas četri suņi, kas uzturas uz 120 pēdu garas īrētas jachtas Temzā, tuvu raksturīgajam Londonas tornim. Britu likumi noteic, ka no ārzemēm ievesti suņi ievietojami karantēnā, pirms to kājas drīkst pieskarties karaliskajai zemei. Tā kā ne Elizabete Teilore, ne arī viņas pašreizējais vīrs Ričards Bartons nav vēlējušies savus mīluļus karantēnā nodot, viņi maksā minēto nedēļas nomu par jachtu Temzā, lai suņus pasargātu no karantēnas.

Pie 200 tonnu lielās baltās jachtas parasti pulcējas ļaužu pūlis, lai apbrīnotu „peldošo suņu būdu" — Jachtu periodiski apmeklē arī Londonas ostas policija, lai pārliecinātos, vai suņi nav to atstājuši un pārkāpuši likumu. Britu parlamenta locekļi jau jautājuši, kas maksā policijai par suņu uzraudzību, bet dzīvnieku aizsardzības biedrība savukārt interesējusies, vai suņi jūtas laimīgi uz jachtas klāja Londonas torņa tilta ēnā... Bartona pārstāvis lakoniski atbildējis: „Ar suņiem apietas kā ar karaļiem!" Kad biedrības inspektors pats uz jachtas pārliecinājās par suņu labklājību, viņš ziņoja, ka dzīvnieki esot apmierināti, jo tiem ir arī telpas, kur rotaļāties.

Angļi ir dzīvnieku mīlētāju tauta — ar 4,5 milj. suņu un 5 milj. kaķu visā valstī. Bet viņi arī stingri ievēro savas zemes likumus. Kopš 1897. gada pastāv likums, ka ievestiem suņiem jāpavada noteikts laiks karantēnā, iekām tie var iegūt Anglijā „uzturēšanās tiesības". Agrāk karantēnas laiks bija noteikts uz 90 dienām, un tās suņi varēja pavadīt „mājas arestā" pie saviem īpašniekiem. Pirms 50 gadiem likums tomēr grozīts, un tagad ievestiem suņiem jāatrodas 6 mēnešus komūnālās izolācijas telpās, tikai tad tie drīkst uzturēties pie saviem īpašniekiem. Tas pats attiecināms arī uz ievestiem kaķiem.

„Mēs saprotam likuma radītās grūtības dzīvniekiem un viņu īpašniekiem, bet karantēna ir likumīga prasība," paskaidrojis dzīvnieku aizsardzības biedrības pārstāvis.

Bartons atrodas ASV, bet suņi — Eiropā. Kad viņam bija jāatgriežas Londonā, lai strādātu jaunajā filmā „Where eagles dare", mākslinieku pāris vēlējās suņus pārvest uz Londonu. Kalē ostā viņi noīrēja portugaļu jachtu ar 10 apkalpes locekļiem, uzņēma suņus un kuģoja uz Londonu.

—id—

SAŠA ZIEMELIS TORONTO

„Pats svarīgākais tīģeru medībās ar šķēpu ir šī smaile", 78 gadus vecais tīģeru mednieks Saša Ziemelis paskaidro Rīgas skautu vienības dalībniekam Jānim Miķelsonam. Foto: J. Liģers

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

2. martā — pl. 7 vakarā Plkv. O. Kalpaka bataljona piemiņas balle Inn on the Park telpās.
3. martā — pl. 4 p.p. svētbrīdis pie kalpakiešu kapiem Jorkas kapsētā.
3. martā — pl. 6 vakarā Plkv. O. Kalpaka bataljona piemiņas dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.
9. martā — pl. 8 vakarā Latviešu namā TLB tradicionālais kostīmu vakars „L.S.D.".
9. martā — pl. 7,30 vakarā DV namā (125 Broadview Ave.) LKIA dāmu komitejas rīkotā balle.
10. martā — plkst. 5 pēcp. Latviešu namā TLTA Sestdienas ģimnazijas „Talantu vakars"
17. martā — plkst 5.30 Latviešu namā Rīgas Latviešu Biedrības 100 gadu dibināšanas piemiņas akts.
23. martā — pl. 7.30 vak. DV Toronto nod. saviesīgs sarīkojums ar priekšnesumiem — 125 Broadview Ave.
23. martā — DV Toronto nodaļas biedru vakars pašu namā.
24. martā — pl. 5 pēcp. Latviešu namā L. Auzānes—Vītoliņas 3 cēl. komēdijas „ATBALSIS" izrāde.
24. martā — plkst. 3 p.p. Latviešu namā Latgales pēcpusdiena. T. Puisāna referāts ar koncertdziedones A. Sapales-Raikovskas piedalīšanos. Latgales novada mākslinieku, daiļamatnieku gleznu un rokdarbu skate. Toronto latv. kat. vienības sarīkojums.
31. martā — pl. 5 p.p. Latviešu namā Aspazijas 100 gadu dzimšanas dienas atcere — LPB Kanadas kopas sarīkojums.
6. aprīlī — pl. 8. vak. Sv. Andreja baznīcā Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris —dir. A. Purvs.
20. aprīlī — Vīru koŗa VIESTURS gadskārtējais koncerts — balle.
10. maijā — pl. 8.00 vak. tradicionālā maija balle „Kādreiz maijā" DV namā, 125 Broadview Ave.
5. oktobrī — Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

HAMILTONA

16. martā — pl. 5.30 Holiday Inn Imperial Palace zālē. 150 King E., Latviešu-kanadiešu draudzības vakars ar vakariņām, koncertu: DV koris, soliste Astra Kalniņa un dejotāja Vija Vētra ar sekojošu balli, spēlēs P. Diamond slavenā deju kapella.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtīt man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss. ....
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

LATVIEŠU VĒSTURE ...
DZEJĀ UN GLEZNĀS ...
IZNĀKUŠI 3 S...
1. sējums — DZINTARJŪRAS VAS...
2. sējums — UGUNIS UN ASINIS ...
3. sējums — SVEŠOS CEĻOS UN ...
Pēdējās Latvijas brīvības vasaras sk... pēkšņi pārtrauca briesmas — austrum... mūsu dzimtenē. Sajukums valda visā... pēkšņi tas, kas bija vismazvērtīgākais, ... Tam sekoja nepiedzīvoti asins plūdi ... dzied un dzejo par Kurzemīti - Dzinta... ligi viens otram uzbrūk, līdz beidzot ... dzīvību, jādodas trimdā, kur tos mā... zaudētās dzimtenes.
Nav vairs ilgi, kad iznāks trimdas un v... izdevums par Latviju rakstos un skat...
Dr. Edgara Adersona
LATVIA in 50 YEARS
LATVIJA 50 GADOS
pāri 500 lappusēm, dubultformātā ...
Iznācis jau arī TEIKU 10. sējums, pi...
LATV...

Vienreizējs PIRKUMS...
10.000 pēdas upes līcis pie South Mu... zemes platība. Līdzena, smilšaina zeme ... laba makšķerēšana un medības. Zemi... gruntsgabalos vasarnīcām. Labs ceļš u... Iemaksa $15.000. Pilna cena $35.000.
Lūdz zvanīt: Andris Lakstīgala, ... mājās 276—806...
ROBERT CASE R...

Atstājiet savas krāsainās un ... attīstīšanai un kop... DV Grāmatnīcā. 491 College S...

Toronto Window MF...
165 CENTRE ST. E., RICHM...
Piedāvā augstākās kvalitātes alumi... Izdara dažādus logu pārbū...
LABS DARBS.
Nesaistošai informācija...
darbā 889-1471, mājās ...
Edvardam vai Aldonai S...

ZIGFRIDS ART P...
ZIGFRĪDS JUR...
KERAMIKAS DARBNĪ...
1425A BLOOR ST., W. TORON...
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas ...
Piedāvā LATVISKU, MODERNU ... LIETIŠKĀS MĀKSLAS ZS...
Turpat dabūjami BILZ...

MĒS IESPIE...
Laulību un iesvētību ielūgu...
Vizītkartes
Dokumentus biedrību ...
Koncertu programm...
Sarīkojumu biļetes ...
Plakātus, dziesm...
Vēstuļu veidla...
Grāmatas, ž...
Labs darbs. — Mēren...
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM N...
Latvija Ame...
491 College St., Toron...
Canada.
TEL.: 921-7121 (Co...

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St Toronto

N...
OSK...
pieņem...
iepriek...
L...

TH...
GRA...
APG...
Dab...

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

2. martā — pl. 7 vakarā Pikv. O. Kalpaka bataljona piemiņas balle Inn on the Park telpās.
3. martā — pl. 4 p.p. svētbrīdis pie kalpakiešu kapiem Jorkas kapsētā.
3. martā — pl. 6 vakarā Pikv. O. Kalpaka bataljona piemiņas dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.
9. martā — pl. 8 vakarā Latviešu namā TLB tradicionālais kostīmu vakars „L.S.D.”.
9. martā — pl. 7,30 vakarā DV namā (125 Broadview Ave.) LKIA dāmu komitejas rīkotā balle.
10. martā — plkst. 5 pēcp. Latviešu namā TLTA Sestdienas ģimnazijas „Talantu vakars”
17. martā — plkst 5.30 Latviešu namā Rīgas Latviešu Biedrības 100 gadu dibināšanas piemiņas akts.
23. martā — pl. 7.30 vak. DV Toronto nod. saviesīgs sarīkojums ar priekšnesumiem — 125 Broadview Ave.
23. martā — DV Toronto nodaļas biedru vakars pašu namā.
24. martā — pl. 5 pēcp. Latviešu namā L. Auzānes—Vītoliņas 3 cēl. komēdijas „ATBALSIS” izrāde.
24. martā — plkst. 3 p.p. Latviešu namā **Latgales pēcpusdiena.** T. Puisāna referāts ar koncertdziedones A. Sapales-Raikovskas piedalīšanos. Latgales novada mākslinieku, daiļamatnieku gleznu un rokdarbu skate. Toronto latv. kat. vienības sarīkojums.
31. martā — pl. 5 p.p. Latviešu namā Aspazijas 100 gadu dzimšanas dienas atcere — **LPB Kanadas kopas sarīkojums.**
6. aprīlī — pl. 8. vak. **Sv. Andreja baznīcā Cherubini „Rekviēms” un H. Berino „Kristus tiesāšana.”** Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris —dir. A. Purvs.
20. aprīlī — Vīru koŗa VIESTURS gadskārtējais koncerts — balle.
10. maijā — pl. 8.00 vak. tradicionālā maija balle „Kādreiz maijā” DV namā, 125 Broad-
5. oktobrī — Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

HAMILTONA

16. martā — pl. 5.30 Holiday Inn Imperial Palace zālē, 150 King E., Latviešu - kanadiešu draudzības vakars ar vakariņām, koncertu: DV koris, soliste Astra Kalniņa un dejotāja Vija Vētra ar sekojošu balli, spēlēs P. Diamond slavenā deju kapella.

LATVIEŠU VĒSTURE DZEJĀ UN GLEZNĀS

IZNĀKUŠI 3 SĒJUMI:

1. sējums — DZINTARJŪRAS VASARA
2. sējums — UGUNIS UN ASINIS
3. sējums — SVEŠOS CEĻOS UN PAJUMTĒ

Pēdējās Latvijas brīvības vasaras skaisti lirisko noskaņu pēkšņi pārtrauca briesmas — austrumu barbaru iebrukums mūsu dzimtenē. Sajukums valda visā Latvijas dzīvē, kad pēkšņi tas, kas bija vismazvērtīgākais, kļuva ievērojamākais. Tam sekoja nepiedzīvoti asins plūdi un karš. Abas puses dzied un dzejo par Kurzemīti - Dzintarzemi, bet abas nežēlīgi viens otram uzbrūk, līdz beidzot daļai tautas, glābjot dzīvību, jādodas trimdā, kur tos māc izmisīgas ilgas pēc zaudētās dzimtenes.

Nav vairs ilgi, kad iznāks trimdas un vispār latviešu lielākais izdevums par Latviju rakstos un skatos.

Dr. Edgara Adersona

LATVIA in 50 YEARS — LATVIJA 50 GADOS

pāri 500 lappusēm, dubultformātā $19.80

Iznācis jau arī TEIKU 10. sējums, pieprasiet grāmatnīcās.

LATVJU GRĀMATA

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBA
rīko
š.g. 9. martā pulksten 7 vakarā LATVIEŠU NAMĀ
TRADICIONĀLO KOSTĪMU VAKARU

L.S.D.

(Latviešu sabiedriskā doma)
Mākslinieka Otto Grebžes aranžējumā
Atkal dzirdēsim Toronto Lācīšus
LSD — Bārs, Kafijas galds un uzkožamie.
Spēlēs izcilā LSD deju kapella
Ieeja: $4.00 Ielūdz Toronto Latviešu Biedrības valde

ĻOTI SVARIGI
AUTOMAŠĪNAS UZ LATVIJU AR 10% ATLAIDI

Iepriecimiet savus piederīgos, pasūtinot viņiem automašīnu.

PASŪTINIET TAGAD un ietaupiet naudu. Vēlākais laiks ir 1968. g. 25. aprīlis.

ŠĪS IR PAZEMINĀTAS CENAS

	US $
Volga Gaz—21R	2365.19
Volga Gaz—21 US	2553.71
Moskvitch 408	1759.30
Moskvitch 408E	1945.88
Moskvitch 408E ar četrām priekšugunīm	1963.88
Zaporozhets—965 A	957.60
Zaporozhets 966 V Jaunais modelis	1149.30

PIEPRASIET MŪSU JAUNO CENRĀDI
PASŪTINIET TAGAD UN PASŪTINIET CAUR INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010

Cik maksā labs padoms?

Īstā brīdī — nesamaksājams, un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas” neziņas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 17 gadu pieredzes asināts, bez maksas nāk līdz un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūs labā nokārtojis

VALD. BEBRIS
apdrošināšanas speciālists
759 — 0266

Uzmanību!

Sakarā ar Lieldienām laikā no 15. februāra līdz 30. aprīlim jūs varat nosūtīt automašīnas uz Latviju, Igauniju, Lietuvu un Pad. savienību par 10% zemāku cenu.

Ja esat nodomājuši sūtīt automašīnu, izmantojiet šo iespēju dažu simt dol. ietaupīšanai.

Baltic Exporting Co.
480 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont.
Tel. 531 — 3098.

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

ELZA PĒRKONE

Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1 A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

Vienreizējs PIRKUMS!

10.000 pēdas upes līcis pie South Muskoka upes, 300 akru zemes platība. Līdzena, smilšaina zeme ar skaistu mežu. Ļoti laba makšķerēšana un medības. Zemi iespējams sadalīt gruntsgabalos vasarnīcām. Labs ceļš un elektrība. Iemaksa $15.000. Pilna cena $35.000.

Lūdz zvanīt: Andris Lakstīgala, tālr. 751—6533 vai mājās 276—8064
ROBERT CASE R. E

LAIKRAKSTA „LATVIJA AMERIKĀ” atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos

Vai esat nokārtojuši abonementu?

A. EGLĪTIS — TV RENTAL

17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ONTARIO

PROVINCE OF OPPORTUNITY

Government Information

TROŅA RUNAS SVARĪGA LEĢISLATĪVA PROGRAMMA

1968. gada 14. februāra troņa runā Ontario provinces valdība uzsvēra, ka atzīst divu valodu kopību, kā arī daudzās kultūras Kanadā un ciena šo dažādību kā spēka un bagātības avotu dzīvē. Valdība arī iestājas par pilnīgām un vienlīdzīgām pilsoņu tiesībām visiem Kanadas iedzīvotājiem, nevērojot to nacionālo vai valodas izcelsmi. Nekur šajā plašajā zemē iedzīvotāju dažādība nav spilgtāk novērojama kā Ontario.

Plānota konferenču virkne visā provincē, lai veicinātu interesi par atsevišķo kopību darbību un palīdzētu jaunienācējiem labāk saprasties ar vietējiem iedzīvotājiem.

Runā arī izteica vairākus priekšlikumus:
— Uzlabot pakalpojumus iedzīvotāju vispārējai veselībai, stiprinot provinces veselības aprūpi, ieskaitot tajā arī ambulanču pakalpojumus; optometristu izdarīto acu pārbaudi ieskaitot OMSIP; un papildinot programmu ar gaisa un ūdens sagandēšanas apkaŗošanu.
— Pieņemt Ontario likumu reformu komisijas atzinumus un dot atsavināto namu īpašniekiem lielākas tiesības.
— Gādāt par financiālu atbalstu pašvaldībām un individuāliem iedzīvotājiem, kas maksā nekustamu īpašumu nodokli, pārņemot maksājumu par pirmajiem 2000 novērtējuma dolariem, kā arī pārņemot no pašvaldībām tiesu administrātīvos izdevumus.
— Grozīt strādnieku kompensācijas likumu, gādājot par pienācīgām kompensāciju un pabalstu likmēm šī likuma ietvaros.
— Paplašināt patērētāju aizsardzības likumu, lai labāk aizsargātu noguldītāju un patērētāju intereses.

Minētie priekšlikumi ir daļa no plānotām vadlīnijām un programmām, kuras valdība iesniegs Ontario asamblejai apspriešanai.

the Hon. John Robarts
Prime Minister of Ontario

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā. 491 College St., Toronto 4, Ont.

Toronto Window MFG Co. Ltd

165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija logus un durvis
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS — MĒREŅAS CENAS
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

UZ LATVIJU

sūtiet visvairāk pieprasītās dāvanas
DĀVANU CERTIFIKĀTUS

Pilnīgi garantēti tikai dāvanu certifikāti ir visvērtīgākie un daudz labāki nekā dāvanu saiņiši. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie visu var iegādāties — pārtiku, apģērbu, tekstīlijas, apavus un daudz citu lietu — amerikāņu, rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie var nopirkt ko vēlas par speciāli pazeminātām cenām. To viņi jums apliecinās.

NAV PIEMAKSAS ne sūtītājam, ne arī saņēmējam.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI

ĻOTI SVARĪGI — AUTOMAŠĪNAS ar 10% atlaidi. Iepriecimiet savus piederīgos, pasūtinot viņiem automašīnas. Pasūtiniet tagad un ietaupiet naudu. Pēdējā diena — 1968. g. 25. aprīlis.

PĀRSŪTAM naudu uz LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti

DV SAIMNIECĪBU NODAĻA
491 College St., Toronto 4, Ont.

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALS UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2887 Tautiešiem atlaide

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.

TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

ZIGFRIDS ART POTTERY

ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS

KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠKĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
Turpat dabūjami BIĻŽU LOGATI

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēŗu mājās

KAS? KUR? KO? TORONTO

R. G. Balodis, D.C.

Ārsts — chiropraktiķis
Ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Kingston Rd. Toronto 13, Ont. tālr. 699-3584.
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, otrdienās un sestdienās, 191 James St., tālr. JA 2-4713

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mēreņas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

ASV dolaru certifikāti uz Latviju

Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpat jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties dzīvokli, kas nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. Tāpēc sūtiet ASV dolaru certifikātus caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010.

Speciāli uz Latviju

Visvairāk pieprasītās vērtīgās dāvanas
ITALIEŠU LIETUSMĒTEĻUS

Kungu vai dāmu — tumši zilā, tumši zaļā vai tumši brūnā krāsā. Cenā ieskaitīts viss, tā ka jūsu piederīgiem nekas nav jāpiemaksā.

1 lietusmētelis	US $ 23.40
2 lietusmēteļi	US $ 36.30
3 lietusmēteļi	US $ 51,20

Garšīgi pārtikas saiņi — vienmēr gaidīta dāvana. Labākie amerikāņu produkti.

IT — 505 .... US $ 25.90
4,5 mārc. cukurs, 4,5 m. rīsi, 4,5 m. žāvēts bekons, 4,5 m. kviešu milti, 2,5 m. cūku tauki.

TYPE 417 .... $ 34.90
10 mārc. cukurs, 10 mārc. kviešu milti, 10 mārc. rīsi, 10 mārc. cūku tauki.

DELICIOUS .... $ 39.50
1,25 mārc. grauzdēta kafija, 1 m. šokolāde, 10 unc. tēja, 2,5 m. cukurs, 1,25 m eļļa, 1,25 m. siers, 2,5 m kviešu milti, 2,5 m. rīsi, 2,5 m. jaukti žāv. augļi, 1,25 m žāvēts bekons, 1,25 m. žāvēts šķiņķis, 1,25 m. rozīnes, 2,25 m. labākie biskvīti un vafeles, 10 unc. pipari.

Pieprasiet MŪSU JAUNO CENRĀDI.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
New York, N.Y. 10010

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 AUSMA MIKELSONS

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. W.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS. FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.

Arnolds Bērziņš
816 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvība.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St Toronto

NOTĀRS

OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00
GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CĪŅU PRET KOMŪNISMU.
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

CREST FLORISTS

HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD (pie Balsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas ELMĀRA ĢULBIS

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana • palielinājumi • duplikāti • citi darbi • izcilus kvalitāte • atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Greenwood — Danforth: 7 istabu dubultķieģeļu māja, silta gaisa apkure, moderna virtuve, vannas istaba, iebraucamais ceļš un garāža. Cena $19.900.

Danforth — Broadview: 7 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure, divas modernas virtuves, divas vannas istabas. Iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $3.500, atlikums uz 1 obligāciju.

Mortimer — Coxwell: 5 istabu atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $3.000.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ ZKARTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

ASV AUSTRUMPIEKRASTES SPORTA PĀRVALDI TURPINĀS VADĪT RŪDOLFS BAUMANIS

ASV austrumu piekrastes sporta kopu gada sapulcē Priedainē, Ņudžersijā, piedalījās 12 dalībnieku, bet Vašingtonas Sigulda, Sirakūzu sporta kopa un Filadelfijas Nameja savus pārstāvjus nebija sūtījuši. Lielā vienprātībā paveica gaŗo darba kārtu.

Pārvaldes pr-ks R. Baumanis ziņojumā uzsvēra, ka visas sporta kopas bijušas rosīgas un aizvadītajā gadā paredzētais sacīkšu kalendārs īstenojies. Pārvaldē bija reģistrēti 212 sportisti, par 7 vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Nozaru vadītāji ziņoja par katras nozares darbību un arī atzina, ka visas bijušas rosīgas. Viriešu, sieviešu un meiteņu volejbolā priekšsacīkstes notika Vašingtonas Siguldas sarīkojumā, austrumpiekrastes finālā basketbolā un volejbolā Bostonas DV, bet 14. ASV latviešu finālā un izlases spēles tenisā starp vidējām valstīm un austrumpiekrasti Ņujorkas latviešu sporta biedrības sarīkojumā. Visas sacīkstes bija labi noorganizētas, arī skatītāju bija vairāk nekā iepriekšējos gados. Tas liecina, ka labi noorganizētām sacīkstēm arī skatītāji netrūkst. Arī sporta svētki Ņujorkas draudzes bērnu nometnē Katskilos un Bostonas Piesaulē pulcināja lielu jauniešu skaitu.

Pārvēlot austrumpiekrastes sporta pārvaldi, par priekšnieku ievēlēja līdzšinējo R. Baumani, par viņa palīgu A. Lidumu, sekretāru B. Budkeviču, kasieri un biedrzini B. Puri un K. Stegeru. Revīzijas komisijā — V. Grinvaldi, L. Freimani un M. Cauni.

Pēc garākām sarunām sapulce vienojās paziņot atklātībai, ka austrumpiekrastes sporta pārvaldes un ALAs sporta biroja attiecības nav labas, nolemjot šo faktu paziņot arī Amerikas latviešu apvienības valdei. Ņujorkas latviešu sporta biedrības pārstāvis izteica pārsteigumu, ka neviens ASV latviešu basketbola meistarvienības spēlētājs nebija iedalīts ASV latviešu izlases vienībā.

Pēc 4 stundām sapulcei beidzoties, visi sporta kopu pārstāvji devās mājup, ar gandarījumu konstatējuši, ka sporta kopas spējušas pulcināt jaunatni un dot tai iespēju sportot latviešu vidē, kas arī vainagojies ar panākumiem, jo jaunatne labprāt piedalās latviešu sacīkstēs, ja vien sporta kopas tādas rīko.

☆

Longailendas galda tenisa turnīrā, kurš notika pirmo reizi Ņujorkas „Gaŗajā salā", piedalījās 18 dalībnieku, no tiem 5 bija dāmas! Jaunatnes grupā līdz 14 gadu vecumam uzvarēja E. Risbergs, pieveicot P. Liviņu ar 21 — 16, 21 — 14. Sieviešu vienspēlē pārāka bija Viļā Liviņa, 2. vietu ieguva R. Beķere, zaudējot uzvarētājai ar 15 — 21, 5 — 21, bet tālākajās vietās ierindojās V. Mangule, B. Rasuma un V. Kļaviņa. Viriešu vienspēlē, spēlējot pēc divu zaudējumu sistēmas, sākumā H. Lūsis uzvarēja Valdi Liviņu, bet finālā abu starpā risinājās sīva cīņa. Pirmo setu uzvarēja Lūsis ar 21 — 13, otru setu Liviņš ar 21 — 12, bet trešajā setā, kad rezultāts jau bija 17 — 11 Lūša labā, Liviņš spēja to izlīdzināt un panākt 22 — 20 uzvaru. Izšķirošajā spēlē uzvarēja Harijs Lūsis ar 21 — 19, 21 — 15.

Sacīkstes notika Salas baznīcas zālē uz trim galdiem, tās vadīja V. Liviņš un V. Mangulis. Sarīkojuma ienākumu atlikumu rīkotāji novēlēja Salas baznīcas vingrotavas būvei.

—bb—

VIRS HUE CITADELES PLĪVO DIENVIDVIETNAMAS KAROGS

Pēc vairāku nedēļu cīņām dienvidvietnamieši ieņēmuši Hue citadeli, kuŗā vietkongi izrādīja niknu pretestību. Dienvidnieki norāva komūnistu sarkano karogu, kas virs citadeles rēgaini pauda sarkano varu un terroru, un 200 pēdu augstajā radiotornī uzvilka Dienvidvietnamas nacionālās krāsas. No vecās citadeles, kuŗa aizņem pusotras kvadrātjūdzes, 25. februārī bija izdzīti pēdējie komūnistu palieķi. Citadeles ieņemšana simbolizē trīs nedēļu smagās cīņas, kuŗas norisinājās par Hue atbrīvošanu. Tūlīt pēc citadeles ieņemšanas no Saigonas ieradās prezidents Tjū. Valdība nekavējoties noorganizēja apgādi 150.000 pilsētas iedzīvotājiem, kuŗu vidū ir 113.000 kaŗa bēgļu. Hue atbrīvošanas cīņās nogalināti arī 3600 civilistu. Ap 70% pilsētas māju kauju laikā bojātas.

No Saigonas uz Vašingtonu izlidoja ASV armijas štāba priekšnieks ģen. Vīlers, lai lūgtu prezidentu Džonsonu palielināt amerikāņu kaŗaspēku Vietnamā virs atļauto 525.000 vīru skaita. Ģenerālis izteicies, ka neparedz ātras kaŗa beigas. Vīlers uzturējās Saigonā trīs dienas, lai apspriestos ar amerikāņu spēku komandieri Dienvidvietnamā ģen. Vestmorlendu un citiem augstākajiem virsniekiem. Par apspriežu rezultātiem viņš informēs prezidentu Džonsonu pēc atgriešanās Vašingtonā. Amerikāņu kaŗaspēka palielināšanu Vietnamā pieprasījis ģen. Vestmorlends. Atceļā uz Vašingtonu ģen. Vīlers vēl apmeklēs Bangkoku.

Dienvidvietnamas palīdzības programmas ietvaros valdība apsolījusi „atlīdzību" par kauju laikā kritušajiem civilistiem. Tā, piemēram, par nogalinātu māti (arī citiem, kas vecāki par 18 gadiem) paredzēts izmaksāt 34 dol. (4000 piastru), bet par dēlu vai meitu — 17 dol. Šādu sāpju naudu saņems visas ģimenes, kuŗas zaudējušas kādu piederīgo kopš vietkongu sāktās ofensīvas.

Kopš vietnamiešu jaungada cīņām nogalināti 5488 civilisti, bet 9395 ievainoti. Šajos skaitļos neietilpst upuŗi Saigonā, kuŗi vēl nav saskaitīti. Ap 3600 civilistu nogalināti cīņā par Hue. Par kaŗā sagrautu māju īpašniekam paredzēts izmaksāt 3000 piastru (25,50 dol.). Valdība paziņojusi, ka nopostītās mājas varēs atjaunot agrākajās vietās. Bezpajumtnieku skaitu vērtē uz 650.000. Bez naudas pabalsta katrs zaudējušais mājas īpašnieks vēl saņems 10 maisus cementa un mazliet dzelzs materiāla mītekļa atjaunošanai.

Dienvidvietnamas karoga pacelšanas laikā virs vecās citadeles notika mazs starpgadījums. Kad valdības pārstāvji un tūkstošiem ļaužu bija sapulcējušies, lai noraudzītos svinīgajā procedūrā, rota karavīru šāva salūtu. Kāda lode kŗa virvi un sarkandzeltenais karogs nokrita zemē. Divi kaŗavīri uzlīda mastā un atkal piestiprināja karogu. Vietkongi to uzskata par simbolisku atgadījumu, kas tiem ļauj cerēt, ka šo karogu varēs atkal apmainīt.

Ģen. Vestmorlends šaubās, vai ziemeļvietnama izturēs ilgu kaŗu, bet brīdināja, ka komūnistu spēki var atkal pārsteigt no jauna un kaŗš var prasīt vēl lielākus upurus.

☆ Stokholmas latvieši Aspazijas 100 gadu dzimšanas atceri gatavojas atzīmēt ar drāmas „Boass un Rute" izrādi, rež. O. Murjāņa iestudējumā. Izrādi, kuŗu sniegs Stokholmas teātra trupa, rīko Raiņa un Aspazijas fonds tieši Aspazijas dzimšanas dienā — 16. martā.

☆ Stokholmas mākslas akadēmija piešķīrusi Larim Strunkem augstāko Zviedrijas darba stipendiju uz 1 gadu — 15.000 kronu. Zviedru presē L. Strunke dēvēts par „baltieti ar sevišķi smalku krāsu izjūtu".

Padomju rakstnieki Budapeštā apsūdz Maskavas režīmu

Pasaules komūnistu konferencē Budapeštā 66 partiju delegācijas no dažādām valstīm apsveica Ungārijas partijas vadītājs Janošs Kadars, uzrunā aicinot „visus progresīvos spēkus pasaulē" palīdzēt sakaut kapitālistus. Viņš atsaucās uz populāro pretestības kustību Austrumu un Rietumeiropā otra pasaules kaŗa laikā vāciešu okupētajās zemēs. Šīs kustības dalībnieki toreiz bijuši dabīgie sabiedrotie komūnistiem, un tādi tie var būt arī tagad cīņā pret kapitālistiem. Kadars, protams, aizmirsa pašu ungāru pretestības kustību padomju okupētajā un komūnistu pārvaldītajā Ungārijā, kad, pateicoties tikai krievu tankiem, Kadars izglābās no bēdīga gala.

Budapeštas konferences galvenie ierosinātāji bija padomju komūnisti. Kaut vairāku valstu komūnistu partijas savus delegātus atteikušās sūtīt vai nav bijušas aicinātas, šī tomēr ir pirmā plašākā pasaules komūnistu sapulce kopš Maskavas galotņu konferences pirms 8 gadiem. Arī toreiz komūnisti nesekmīgi mēģināja izlīdzināt plaisu Maskavas un Pekingas starpā, kas ir arī šīs konferences galvenais mērķis. Ka arī Budapeštā nebūs citādi, rāda milzīgās Ķīnas komūnistu partijas nostāja, noraidot visus priekšlikumus šādam mītiņam. Kopā ar sarkano Ķīnu no konferences atturas arī pārējās Pekingas līnijas komūnistu partijas.

Cik līdz šim vērojams, komūnistu partijas aizstāv cīņas izvēršanu pret kapitālistiem, galvenokārt ASV, sākot ar nēģeŗu nemieriem un „pīsņiku" demonstrāciju organizēšanu, lai vājinātu amerikāņu morālos spēkus Vietnamas kaŗā, kuŗa paildzināšana varētu izsaukt smagu saimniecisku krizi ASV un reizē ar to vairot nemierus visā zemē, izbīdot priekšplānā sakūdītās nēģeŗu masas. Raksturīgi, ka pretamerikāniska nostāja vērojama arī italiešu, rumāņu un Dienvidslavu komūnistos, kaut Tito vadītās partijas delegācija Budapeštā nav aicināta.

Komūnisti no otra pasaules kaŗa mācījušies ne vien kaŗa taktiku, bet guvuši arī atziņu, cik vērtīga var būt pretestības kustība kādā zemē, lai gāztu pastāvošo iekārtu, kaut arī okupācijas nodibinātu. Otra pasaules kaŗa beigu posmā amerikāņi saprotamu iemeslu dēļ atbalstīja šo kustību ienaidnieka okupētajās valstīs, kuŗās zem nacionālās maskas itin rosīgi rīkojās komūnisti. Toreiz tie bija sabiedrotie, kuŗu apgūtās zināšanas tagad draud vērsties pret pašiem amerikāņiem, kā ungāru komūnistu vadītājs Janošs Kadars apliecināja savā konferences atklāšanas runā.

Kadars savā runā ne ar vārdu nepieminēja sarkano Ķīnu, kuŗa konferencē nepiedalās, un neviens arī nejautāja par Pekingas iztrūkšanu. Sarkanā Ķīna vienkārši „neeksistēja", kaut tieši Maocetunga komūnistu dēļ konference galvenokārt bija sasaukta, lai mēģinātu izlīdzināt plaisu starp Maskavas un Pekingas komūnistu blokiem. Toties bagātīgus cildinājumus saņēma Ziemeļvietnama un Hočimins, kaut arī viņa pārstāvju konferencē nebija. Ziemeļvietnamu uzlielīja, jo tā pašreiz nikni kaŗo ar amerikāņiem. Kadars beigās sūdzējās, ka amerikāņi liekot komūnistiem šķēršļus ceļā visur, kur vien abas sistēmas saduŗas. Imperiālisti to varot atļauties tikai tādēļ, ka komūnistiem trūkstot vienības. Runātājs minēja trīs amerikāņu pretkomūnistiskās frontes — Vietnamu, Vidējos austrumus un Koreju.

Vienprātības trūkums 66 komūnistu partijas delegātos parādījās jau konferences sākumā. Domstarpības iezīmējās starp Rumānijas un Pad. savienības delegācijām. Maskava ir ieinteresēta vēl vienas, plašākas konferences sasaukšanā rudenī Maskavā, bet rumāņi iebilda, ka šāda konference varētu notikt tikai tad, ja tajā piedalītos komūnistu partijas no visām valstīm. Budapeštas konferencē, kā jau ziņots, nepiedalās pat vairākas komūnistiskās valstis — sarkanā Ķīna, Albānija, Kuba u. c., kas ietur Pekingas līniju. Tāpat trūkst Indonēzijas, Taizemes, Burmas un Malēzijas delegāciju. Zviedru un dāņu komūnisti konferenci bija vienkārši ignorējuši. Separātus ceļus sen jau iet Tito komūnisti Dienvidslavijā.

Konference, protams, vienprātīgi nosodīja ASV „intervenciju" Vietnamā. Tam pamudinājumu bija devis ASV komūnistu partijas ģener. sekretārs G. Hols, kas vēlāk žurnālistiem paskaidroja: „Mēs pārrunājām visaktuālākos jautājumus, kā pasargāt ASV pilsoņus no valdības politikas un atgriezt valsti atpakaļ uz miera ceļa." Citiem vārdiem — kā pasargāt pilsoņus no pašu vēlētas demokratiskas valdības... Arī amerikāņu komūnistu „miera ceļš" ļoti labi bija redzams pērnās vasaras organizētajos nēģeŗu nemieros.

Konferences prezidijs pārsteigumu piedzīvoja pirmajā dienā, kad saņēma ierakstītu gaisa pasta vēstuli ar 12 padomju intelektuāļu parakstiem, kuŗā izteikts protests pret padomju rakstnieku notiesāšanu slepenajās tiesu prāvās un aizsūtīšanu uz vergu darbu nometnēm. Padomju intelektuāļi apellēja pie visas pasaules komūnistiem apsvērt briesmas, kādās tiem jādzīvo savā zemē. Apelācijas parakstītāju vidū bija arī Pad. savienības kādreizējā ārlietu komisāra Ļitvinova mazdēls Pāvels Ļitvinovs. Iesniegumā norādīts uz padomju tiesu komēdijām un to nelikumību, kā arī slepenību, kādā šīs prāvas notiek, nepielaižot publiku. Uzsvērts, ka Pad. savienības iedzīvotāji vairs ilgāk nespēj paciest šādas neikumības, kas atkārtojas no prāvas uz prāvu.

Padomju intelektuāļu protestu vilnis sāka velties pagājušajā rudenī pēc rakstnieka Vladimira Bukovska notiesāšanas uz 3 gadiem vergu nometnē. Šie protesti izsauca jaunas tiesu komēdijas, kādā no pēdējām notiesājot rakstniekus Aleksandru Gincburgu, Juriju Galanskovu, Aļekseju Dobrovolski un Veru Laškovu. Viņu notiesāšana izsauca jaunu protesta vilni, kas tagad atbalsojies arī Budapeštas konferencē, kuŗā Maskavas komūnisti apsūdzēti gandrīz visas pasaules komūnistu priekšā.

Padomju čeka jau pirms dažām nedēļām bija uzodusi šādas iespējamas nepatikšanas, un brīdinājusi apellāciju neparakstīt, draudot ar apcietināšanu par „melīgu aģitāciju". Iespējams, ka tagad sāksies jaunas prāvas pret režīma pretiniekiem.

Vilku bars pret prezidentu

(Pārnesums no 1. lpp.)

nim vēl trūkst īstas un pamatotas pārliecības par Vietnamas kaŗa nepieciešamību. Ka tas tā, par to var pateikties arī amerikāņu preses neierobežotajai brīvībai. Amerikāņu politiskajiem komentātoriem ne vienmēr ir patriotiska domāšana un atbildības apziņa. Pazīstamais amerikāņu žurnālists Stjuarts Alsops politiskos komentātorus salīdzinājis ar vilkiem, kas naktī kauc pret pilnu mēnesi: vispirms sāk kaukt viens vilks, tad divi, beigās viss bars.

Amerikāņu preses nostāja daudzos gadījumos ir tik dīvaina, ka jājautā, vai tās pārstāvjus uz Vietnamu ir sūtījusi Vašingtona vai Hanoja. Kad vietnamiešu jaungada dienās sākās Hočimina terroristu uzbrukums, daļa politisko komentātoru stāvokli Vietnamā bez lielas apdomāšanās atzina par jaunu Staļingradu. Avīžu slejas bija pilnas ar ievainoto amerikāņu kaŗavīru uzņēmumiem un aprakstiem, cik nesagatavoti amerikāņi bijuši un cik bezgala dārgi šis kaŗš izmaksā caurmēra nodokļu maksātājam... Bet gandrīz pavisam aizmirsti bija apraksti par vietkongu izrēķināšanos ar civiliedzīvotājiem, terroristu nežēlīgo sieviešu un bērnu apšaušanu un Hočimina pašnāvnieku bandu milzīgajiem dzīvā spēka zaudējumiem. Varbūt, ka šajā ofensīvā visraksturīgākais Hanojas rīcībā bija pilnīgā nerēķināšanās ar cilvēku dzīvību.

Nule no Vietnamas atgriezies kanadiešu garīdznieks Dr. Hunts, kas tur pavadījis vairākus gadus un bijis aculiecinieks nesenо kauju norisei. Dr. Hunts apliecināja: „Ja Rietumi un amerikāņu sabiedrība zinātu visu par komūnistu īstajiem nolūkiem un paņēmieniem, ar kādiem tie cenšas savus mērķus sasniegt, kaŗu Vietnamā varētu izbeigt dažos mēnešos. Kā garīdznieks es neattaisnoju kaŗu, bet komūnistu noslepkavoto upuŗu tūkstoši ir briesmīgāki par visām kaŗalauka traģēdijām!"

Vientuļā vīra rokās Baltajā namā ir visas ziņas par Vietnamas kaŗa norisi. Tieši viskritiskākajās dienās Džonsona rīcība raksturojās ar nosvērtību, aukstu prātu un nesalaužamu apņēmību.

Vai prezidents Džonsons bija melis, apliecinot: „Stāvoklis ir nopietns, un tas visiem jāsaprot. Mēs nevaram vadīties no jūtām. Jūtas var būt neatbildīgas, un jūtu iespaidā pieņemtie lēmumi var izraisīt briesmīgas sekas!"

Prezidents vienmēr uzmanīgi ir uzklausījis savu padomnieku domas. Ģenerāļi Vīlers, M. Teilors, Ridžvejs un citi militārie lietpratēji apliecinājuši, ka ASV ceļā uz mieru Vietnamā iet vienīgo pareizo ceļu. Džonsona politiku Vietnamas konfliktā atbalsta arī bijušais prezidents ģenerālis Eizenhauers, un Baltā nama durvis vienmēr ir atvērtas republikānim Kabotam Lodžam, kas nesenā sarunā Džonsonam atgādināja Džona Stjuarta Mila filozofiju: „Kaŗš ir neglīta lieta, tomēr ne visneglītākā: patriotisko un morālo jūtu iziršana un nonākšana līdz stāvoklim, kad cilvēks domā, ka nekas nav kaŗa vērts, ir vislaunākais. — Cilvēks, kam nekas tā nerūp, kā tikai personīgā drošība un labklājība, ir nožēlojams radījums, kas nevar palikt brīvs, ja brīvību viņam nesarga un nenodrošina labāki cilvēki nekā viņš pats."

Šobrīd labāks par materiālisma labumos iemigušo caurmēra amerikāņu daļu ir prezidents Lindons Džonsons. Nasta uz viņa pleciem ir smaga. Katrs prezidenta lēmums var iespaidot brīvās pasaules likteni. To Džonsons arī apzinās. Brīžiem rodas iespaids, ka viņš izmisīgi mēģina ar kailām rokām izcelt no karstās vienaldzības un pārticības gultas snaudošo amerikāņu sabiedrību. Tas nav izdarāms vienā dienā. Tieši pēdējā laikā Vietnamas konflikta notikumi jau radījuši zīmīgu maiņu sabiedrības domāšanā. Politisko komentātoru vilku bara kaukšanu sāk nomākt balsis, kas nāk no farmām, fabrikām, pilsētām un laukiem. Vēstules, kuŗas katru dienu pienāk Baltajā namā, tieši pēdējās dienās liecina, ka amerikāņi sāk apzināties, ka prezidents nav nekāds melis, jo vēstules izteiktā vairākumā apliecina uzticību un paļāvību prezidenta rīcībai. Šīs vēstules pauž arī to, ka amerikāņu sabiedrība noraida demokratiskās brīvības vārdā sludinātās neatbildīgās kritikas, ar kuŗām cenšas nomelnot prezidentu. Kad Džonsons aizvadītajā svētdienā devās uz baznīcu, gājēji ielās apstājās un aplaudēja visvarenās septītās lielvalsts smagi nokritizētajam vīram. Sabiedrība pamazām atgriežas pie sava prezidenta. Tās ir ļoti nozīmīgas laika zīmes, jo Vietnamas kaŗa izbeigšanā vienlīdz svarīgs ir kā ieroču, tā arī sabiedrības morālais spēks. Labi informētās aprindās Vašingtonā zīlē, ka — ja pašreizējā sabiedriskā tendence līdzīgi iezīmēsies arī turpmākajos mēnešos — Baltajā namā šoruden nenotiks „īrnieku" maiņa.

Nākošie mēneši Lindonam Džonsonam būs izšķirēji. Ne tik daudz Vietnamas kaŗa laukā kā paša mājās. Ģenerālis Vestmorlends no jauna apliecinājis, ka, par spīti šķietamajiem vietkongu panākumiem, to militārais spēks līdz šāgada beigām būs salauzts. Ja ievēro faktu, ka uz Hočimina militārajiem mērķiem amerikāņi jau nometuši divreiz vairāk bumbu nekā otrā pasaules kaŗā uz hitleriskās Vācijas, tad ģenerāļa izteikumi pelna vislielāko ievērību. Jāatceras taču tas, ka otru pasaules kaŗu Eiropā neizšķīra tik daudz armiju sadursme, kā neapstrīdamais fakts, ka sabiedroto bumbveži pirms izšķirējām kaujām neskaitāmos uzlidojumos bija salauzuši Hitlera kaŗa mašīnērijas mugurkaulu.

Paša mājās prezidentam būs jāpārliecina sabiedrība, ka Niksons, Romnijs, Rokfellers vai Regans nav īstie vīri, kas rudenī varētu stāties valsts vadības priekšgalā. Prezidenta vēlēšanu gads nepaies arī bez nēģeŗu nemieriem. Kā ar tiem tiks galā aukstasinīgais prezidents, to šobrīd vēl nevar pateikt pat pats Lindons Džonsons.

Aleksandrs Ķegumnieks

Anglija aizcērt durvis āziātiem

Likumprojekts par Kēnijas āziātu iecļošanas ierobežojumiem Anglijā izraisīja Londonā plašas demonstrācijas. Ap 3000 indiešu, pakistāniešu, afrikāņu un rietumindiešu demonstrēja pret šo likumprojektu Dauninga ielā. Ap 50 policistu iejaucās, kad demonstranti un to pretinieki apmainījās saucieniem: „Nēģeri, ejiet mājās!" un „Fašistu cūkas!" Premjērs Vilsons demonstrācijas laikā valdības mājā neatradās. Demonstrācijas vadītāji viņu tomēr informēja ar vēstuli, atzīstot āziātu ieceļošanas ierobežojumu par rasisku diskrimināciju. Anglijas āziāti gatavojas sūtīt petīciju karalienei un Kenterberijas archibīskapam Ramzejam. Likumprojekts, par kuŗu mūsu laikrakstā jau ziņots, paredz ielaist Anglijā tikai 1500 Kēnijas āziātu gadā. Pagājušajā nedēļā vien britu salās ieplūda 2000 Kēnijas āziātu.

Valdības likumprojekts ieguvis piekrišanu apakšnamā. Ar lielu balsu vairākumu (372—62) tas otrā lasījumā arī pieņemts.

Tai pašā laikā Nairobī lidlaukā, Kēnijā, policija ar cietgumijas vālītēm izklīdināja nemierīgo pūli, tūkstošiem āziātu, kas bija aplenkuši lidlauka galveno ieeju, lai atvadītos no saviem piederīgajiem, kas devās uz Angliju. Vairākas lidmašīnas atkal aizveda simtiem āziātu uz britu salām, kuŗi steidzās izmantot ieceļošanas iespējas pirms jaunā likuma spēkā stāšanās.

Kādreizējā uzlecošā Kremļa zvaigzne — politbiroja loceklis Aleksandrs Šeļēpins atcelts no visiem svarīgākajiem amatiem. — Laikrakstu ziņa.

„Sveiks Ņikita, beidzot arī man piešķīra daču."

Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Ontario enerģiskais izglītības ministrs Viljams Dēviss Otavā izrādījis nepacietību ar federālās valdības lēno izšķiršanos sākt priekšdarbus izglītojošās televīzijas tīkla izveidošanai Ontario provincē. Šāds tīkls maksātu 23 milj. dolaru. Ontario izglītības ministrija jau sagatavojusi 460 programmas raidījumiem, bet patlaban nav izredžu tās raidīt pastāvošajos raidītājos, jo tie aizņemti ar komerciāliem raidījumiem. Izglītojošās televīzijas raidījumos paredzētas programmas zināšanu papildināšanai visām vecumu grupām, tie varētu arī pārņemt angļu valodas mācīšanu imigrantiem, ko tagad veic pilsētu skolās.

☆ Interesantu nostāju rādījuši Toronto skolotāji, kad pilsētas izglītības valdes direktors Jings Hops ieteicis skolotāju kvalificēšanai izmantot valdes komplicētos kompūterus. Skolotāji, kas labprāt skolēnu sekmes gala eksāmenos izvērtē ar kompūteru palīdzību, Hopa priekšlikumu uz noteiktāko noraidījuši, jo kompūters nevarot novērtēt „raditāju garu"...

☆ Halifaksas mūzikas festivālā pirmo vietu attiecīgā vecuma grupā ieguvusi 14 gadīgā aklā Anna Mastertona no Monktonas. Viņa guvusi atzinību par īpaši jūtīgu Mocarta mūzikas atskaņojumu, kaut labprātāk spēlē modernu komponistu darbus.

☆ Kanadas kviešu tirdzniecībā arī šogad gaidāma slīdēšana, salīdzinot ar 1967. gada eksportu. Kaut tirdzniecības ministrs R. Vinters piesardzīgi pareģojis tikai 350—400 milj. bušeļu eksportu (515,6 milj. buš. pirms gada), tomēr šķiet, ka arī šo kvotu Kanadas kviešu eksports šogad nesasniegs. Pie tā daļēji vainojama komūnist valstu atkrišana. 1966.—67. gadā Ķīna un Kuba vien iepirka 45% Kanadas kviešu ražas jeb 233 milj. bušeļu, bet šogad eksports uz šīm zemēm samazinājies uz 24.5 milj. bušeļiem. Arī ASV kviešu eksports jūtami ietekmē Kanadas tirgus iespējas.